[illegible] 1828.

Passíu Hugvekjur

til

Qvøld-lestra,

frá byrjun

Lángaføstu til Páska.

Frítt útlagðar eptir

Ch. Christjáni Stúrm,

af

Markúsi Magnússyni,

Stiptprófasti, Prófasti í Kjalarness Þingi og Sóknapresti til Garða og Bessastaða.

II. Bindi.

EDITIO III.

Videyar Klaustri, 1823.
Prentað á kostnað Íslands konúnglegu Uppfræðíngar Stiptunar,
af Faktóri og Bókþryckjara G. J. Schagfjord.

Jesú Krists Pislar-Saga.

Fyrsti Partur.

Þegar Jesús og hans Lærisvein-ar, eptir qvöldmáltídina, höfdu lofsaunginn súngid, géck hann út ásamt þeim, eins og hann var vanur, yfirum lækinn Kedron til Olíu-fjallsins. Hann sagdi þá til þeirra: á þessari nóttu munud þér allir hneixlast á mér; því skrifad er: hirdirinn mun eg slá, og saudir hjardarinnar munu í sundur-trístrast, en þegar eg rís upp aptur, mun eg birtast ydur í Galílæu. Pétur svaradi: þó allir hneixli sig á þér, skal eg þó aldrei hneixlast. Jesús sagdi: sannlega segi eg þér: ad í dag, ádur enn haninn galar tvisvar, munt þú af-neita mér þrisvar. Pétur taladi þá enn frekar og sagdi: já, þó eg ætti ad deya med þér, skal eg ecki afneita þér;

hld sama søgdu og allir Lærisveinarnir. Þá kom Jesús með þeim í þadakurgérdi, sem hét Gethsemane, þar var grasgardur og þar géck Jesús inn med Lærisveinunum; en Júdas, sem sveik hann, vissi og þenna stad, þvi Jesús safnadist opt þángad med Lærisveinum sínum. Þá Jesús kom í þann stad, sagdi hann vid Lærisveinana: setjid yckur hér á medan eg fer burt og bidst fyrir; bidjid! svo þér fallid ecki í freistni. Hann tók med sér Pétur, Jakob og Jóhannes, þá tvo sonu Zebedæusar, og tók til ad hriggjast, tittra af hrædslu og harmþrúnginn ad verda og sagdi til þeirra: sála mín er hrigg allt í daudann, bídid hér og vakid med mér; en hann sleit sig í burtu frá þeim og géck litlu fram lengra, nær einu steinsnari, kraup á kné, féll fram á ásjónu sína til jardar og bad: ef þad mogulegt væri, ad sú stund hjá sér lidi og sagdi: Fadir minn! ef mogulegt er, þá víki þessi kaleikur frá mér; Abba, Fadir minn! allt er þér mogulegt! tak burt þenna kaleik frá mér, þó ecki hvad eg vil, heldur sem þú vilt. Hann kom aptur til Lærisveinana, en fann þá sofandi. Hann

sagdi vid Pétur: Simon! sefur þú? megnadir þú ecki ad vaka med mér eina stund? vakid og bidjid, svo þér freistist ecki! andinn er reidubúinn, en holdid er veikt. Í annad sinn géck hann burt aptur, badst fyrir, taladi somu ordum og sagdi: Fadir minn! ef þad er ecki mögulegt, ad þessi kaleikur víki frá mér utan eg drecki hann; þá verdi þinn vilji. Hann snéri aptur, kom og fann þá enn sofandi; augu þeirra vóru svo þrúngin af svefni, ad ecki vissu hverju þeir svörudu honum. Jesús skildi vid þá, géck á burt aptur, bad í þridja sinni med somu ordum og sagdi: Fadir! ef þú vilt svo, þá tak þenna kaleik frá mér, þo ecki minn, heldur verdi þinn vilji! Honum birtist þá Engill af himni, sem styrkti hann; en þegar Jesús var staddur í daudans stridi, tók hann ákaflega ad bidja; en sveiti hans vard eins og blódhniklar, sem féllu á jördina. Hann stód upp frá bæninni, kom til Lærisveinanna í þridja sinni og fann þá sofandi út af hrigd, og sagdi til þeirra: sofid þér nú þad eptir er og hvílist! hvad! sofid þér? þad er nóg; standid upp og bidjid, svo þér fallid ecki í freistni. Sjáid! sú stund tekur ad

nálgast og er komin, ad Mannsins Sonur mun ofurseljast í syndugra hendur. Standid upp og gaungum hédan! sjáid! sá er mig svíkur, hann er í nánd.

Annar Partur.

Jafnsnart, sem Jesús var enn ad tala um þetta, sjá! einn af þeim tólf, sem Júdas hét, þá er hann hafdi nú til sín tekid flock manna, og þénara Kénnimanna hofdíngjanna og Pharísæanna, kom hann þángad og med honum flockur mikill, med blysum, lompum, sverdum, staungum og vopnum, útsendir af Kénnimanna hofdíngjum, Skriftlærdum og Oldúngum, og hann géck fyrir þeim. Sem Jesús vissi nú allt hvad yfir hann átti ad koma, géck hann fram og sagdi til þeirra: ad hverjum leitid þér? þeir svorudu honum: ad Jesú af Nazareth. Jesús sagdi til þeirra: eg er hann. En Júdas sá ed sveik hann, stód einninn hjá þeim; en sem Jesús sagdi til þeirra: eg er hann! hörfudu þeir á bak aptur og duttu til jardar. Hann spurdi þá enn einusinni: ad hverjum leitid þér? en þeir sogdu: ad Jesú af

Nazareth. Jesús svaradi: eg sagdi ydur þad, eg er hann; þar fyrir, ef þér leitid ad mér, þá látid þessa á burt fara — svo ad uppfylltist þad ord, er hañ hafdi sagt: ad engum glatadi eg af þeim, sem þú gafst mér, (Jóh. 17). — En svikarinn hafdi gefid þeim samegin-legt teikn og sagt: hvern helzt eg kyssi, sá er þad, grípid hann og leidid á burtu varhygdarlega. Og þá hañ kom, nálgadist hann Jesúm ad hann kyssti hañ, og jafnsnart geck hann til hans og sagdi: heill sértú, Rabbí! og kyssti hann. En Jesús sagdi til hans: vinur! hvar fyrir ertú kominn? Júdas! svíkur þú mannsins Son med kossi? Þá gengu þeir þángad, lögdu sínar hendur á Jesúm og gripu hann. En þá ed þeir, sem hjá honum vóru, sáu hvad verda vildi, sögdu þeir til hans: Herra! skulum vér slá med sverdi? og sjá! ad einn af þeim, sem med Jesú vóru og þar stódu, Símon Pétur, hafdi sverd, rétti út höndina og reckti því, og sló til Presta-höfdíngjans þénara, og hjó af honum hans hid hægra eyra, og sá þénari hét Malchus. En Jesús svaradi og sagdi: leyfid einung-

is þetta! og hañ áhrærdi hans eyra og læknadi hann. Og hann sagdi til Pétúrs: sticktú þínu sverdi í slídrir, því ad hverr ad sverdid tekur, sá mun fyrir sverdi farast; eda meinar þú ad eg kuñi ecki nú ad bidja minn Fødur, þad hann sendi mér meir enn tólf legiónir Engla? skal eg ecki drecka þann kaleik, hvern ed minn Fadir hefir mér géfid? en hvernninn skyldu þá Ritníngarnar uppfylltar verda? því þad hlýtur svo ad ské. Á þeim tíma svaradi Jesús og sagdi til fólksins og þeirra Presta-høfdíngja, og Høfudsmanna musterisins og Øldúnganna, sem til hans vóru komnir: þér erud eins og til aňars ræníngja útgengnir med sverdum og staungum ad grípa mig. Daglega hefi eg hjá ydur verid, setid og kénnt í musterinu, og þér hafid engar hendur á mig lagt, og ecki gripid mig, heldur er þetta ydar tími og maktmyrkranna, svo ad Ritníngarnar uppfylltust. En allt þetta er skéd, svo ad uppfyllist Ritníngar Spámannanna. Þá forlétu hann allir Lærisveinarnir og flýdu. Og þar var úngur madur, sá er honum eptirfylgdi, hann var med líni klæddur yfir bert hørund, og úng-

menni grípu hann; en hann snaradi lín-klædinu og flýdi nakinn í burt frá þeim.

Þridji Partur.

En flockurinn og hinn ypparsti Hofudsmadur og Þénarar Gydíngaña grípu Jesúm og bundu hann, og leiddu hañ fyrst burt til Hannasar, sem var fadir konu Kaiphasar, hverr ed þá var þess árs ædsti Prestur, og þeir burtleiddu Jesúm fángin til Kaiphasar Kénnimanna-hofdíngja; en Kaiphas var sá, sem Gydíngum gaf þad rád: ad betur færi þad einn madur dæi fyrir fólkid. Og þeir innleiddu hañ í hús þess ypparsta Prests, þar ed med honum allir Kénnimaña-hofdíngjar, Skriftlærdir og Oldúngar voru samankomnir. En Símon Pétur fylgdi Jesú eptir álengdar, allt í forstofu Kénnimanna-hofdíngjans, og eiñ annar Lærisveinn, sá sami Lærisveinn var kunnugur Kénnimanna hofdíngjanum, og géck inn med Jesú í forstofu Kénnimanna-hofdíngjans, en Pétur stód þar úti fyrir dyrunum. Þá géck út sá annar Lærisveinn, sem Kénni-

manna-hofdíngjanum var kunnugur; og taladi vid dyravordslu konuna, og leiddi Pétur inn lengra í forstofu Kénnimanna-hofdíngjans, og hann géck inn; þvíad þénararnir hofdu eld qveiktann í midri forstofunni og setst til samans, en Pétur setti sig á milli þeirra og vermdi sig vid loganum, ad hann sæi hverr endir þar á yrdi. En Pétur sat utar í forstofunni, og þar hann var fram betur í forstofunni, kom ein af ambáttum Kénnimanna-hofdíngjans, og þá hún leit Pétur sitja vid logann og verma sig, leit hún til hans og stardi á hann, géck til hans og sagdi: hvert ert þú og einn af þess manns Lærisveinum? og þú varst med Jesú þeim galilæiska af Nazareth. En hann afneitadi honum fyrir øllum, segjandi: kona! ecki er eg, eg þecki hann ecki, og ecki veit eg hvad þú segir; og hann géck úti fordyrid og haninn gól. En þrælarnir og þénararnir stódu, sem gjert hofdu kola-eld, og vermdu sig, þvíad kuldi var. Pétur stód þar hjá þeim og vermdi sig. En Kénnimanna-hofdínginn spurdi Jesúm þá ad um hans Lærisveina og hans kénníngu? og Jesús svaradi honum:

eg hefi opinberlega talad í heiminum; eg hefi og med jafnadi kéňt í samkunduhúsum og í musterinu, þar ed Gýdingar allstadar ad koma til samans, og eckert hefi eg í leynum talad; hvad spyr þú mig ad þessu? spyr þú þá þar ad, sem heyrt hafa hvad eg hefi talad til þeirra; sjá þú! þeir hinir sömu vita hvad eg hefi sagt; en sem hann taladi þetta, gaf einn þénaraña, sem þar stód hjá, honum kinnhest, og sagdi: skaltú svo svara Biskupinum? Jesús svaradi; hafi eg illa talad, þá bevísa þad, ad þad sé orétt, en hafi eg satt sagt, því slær þú mig þá? Hannas sendi hann þá bundinn til Kaiphasar Kénnimanna, höfdingja. En ambáttin, er hún sá Pétur, tók aptur til ad segja þeim, sem þar hjá stédu: þessi er einn af þeim. En er hañ géck út um dyrnar, leit hañ añar ambátt og sagdi til þeirra, sem þar vóru: þessi var og med Jesú af Nazareth; litlu sídar sá hañ enn añar og sagdi; þú ert og eiñ af þeim; eñ framar tøludu þeir til hans: ertú af hans Lærisveinum? og í añad siñ neitadi Pétur aptur med eidi og sagdi: Madur! ecki er eg þad, ecki þecki eg hañ

mann. En þeir ædstu Prestar og Oldúngar, og allt Rádid leitudu ljúgvitna ígégn Jesú, svo ad þeir gætu honum í hel komid, en fundu ecki; og þó margir ljúgvottar gengi þar fram ad, þá fundu þeir eckert, þvíad margir báru falsvitni móti honum, en þeirra vitnisburdir vóru ecki samhljóda. En ád sídustu stódu upp og gengu fram nockrir tveir falsvottar, og báru ljúgvitni ímóti honum, og sögdu: vér höfum heyrt hann segja: eg kann og vil nidurbrjóta þetta musteri Guds, sem med höndum er gjört, og á þremur dögum uppbyggja annad, þad ecki er med höndum gjört, en þeirra vitnisburdir urdu enn þá ecki samhljóda. Sá ædsti Prestur stód þá upp midt á milli þeirra, spurdi Jesúm ad, og sagdi til hans: svarar þú engu? hvad vitna þessir á móti þér? en Jesús þagdi og svaradi engu. Þá ansadi enn aptur sá ædsti Prestur, spurdi hañ ad og sagdi til hans: ertú Kristur Sonur hins Blessada? eg særi þig vid lifanda Gud, ad þú segir oss ef þú ert Kristur Sonur Guds! Jesús sagdi til hans: þú sagdir þad, eg er; en þó segi eg ydur: hér eptir munud þér sjá

Mannsins Son sitja til hægri handar Kraptarins, og komanda í skýum himins. Þá reif Kénnimanna-höfdínginn sín klædi í sundur og sagdi: hann gudlastar. Hvad þurfum vér nú framar vitnanna vid? sjá! þér heyrdud nú sjálfir hans gudlöstun. Hvad vyrdist ydur? en þeir fordæmdu hann allir og sögdu, hann er daudans sekur. Litlum tíma þar eptir, nær einni stundu, styrkti einhverr annar þad, (ad Pétur væri einn af Jesú Lærisveinum) og sagdi: ad sönnu var og þessi med Jesú, því hann er Galilæari. Og aptur gengu þeir ad, er hjá stódu, og sögdu til Péturs: sannlegá ertú af þeim, þvíad þitt túngumál er samhljóda og opinberar þig. Þá sagdi einn af Kénnimanna-höfdíngjans þénurum, frændi þess, sem Pétur hjó af eyrad: sá eg þig ecki í grasgardinum med Jesú? þá neitadi Pétur því enn aptur og sagdi: madur! eigi veit eg hvad þú segir. Þá tók hann til ad formæla sér og sverja: eigi þecki eg þann mann, um hvern þér talid. Jafnsnart er hann nú taladi enn framar, gól haninn í annad sinn, og Drottinn snéri sér vid og leit til Pét-

urs, þá minntist Pétur Jesú orda, er hann hafdi sagt til hans: ádur enn haninn galar tvísvar, muntú afneita mér þrisvar; og hann géck út og grét beisklega. Þá tóku nockrir ad spýta á Jesúm, í hans ásjónu, og bordu hañ med knefum, en þénararnir og þeir meñ, sem héldu honum, dárudu hañ og slóu, byrgdu hans ásjónu, slóu hann med knefum, spurdu hann og sögdu: spá þú oss, hverr er sá þig sló? og margt annad háduglegt sögdu þeir vid hann.

Fjórdi Partur.

Strax um morguninn, er dagur var, söfnudust saman og héldu rádstefnu allir ædstu Prestar med Öldúngum lýdsins og Skriftlærdum, og þaradauki öllu Rádinu, móti Jesú, svo ad þeir gætu honum í hel komid, og leiddu hann upp fyrir sitt Rád, og sögdu: ef þú ert Kristur, seig oss þad? og hañ sagdi til þeirra: ef eg segi ydur þad, þá trúid þér því eigi, en ef eg spyr ydur, þá svarid þér mér eigi, eda látid mig lausann. Nú hédan í frá mun Mannsins Sonur sitja til hægri handar Guds kraptar. En

þeir søgdu allir: ertú þá Guds Sonur? hann sagdi þá til þeirra: þér segid þad, eg em hann. Þá søgdu þeir: hvad þurfum vér nú vitnisburdinn lengur, vér sjálfir heyrdum þad af hans munni. Og allur sá skari þeirra stód upp og bundu Jesúm, og leiddu hann á burt frá Kaiphasi og í þínghúsid, og ofurseldu hann Landsdómaranum Pontió Pilató; en þad var snemma morguns. Þá er Júdas, hverr ed hafdi svikid Jesúm, sá þad hann var til dauda dæmdur, ydradist hann þess, og færdi aptur þeim ædstu Prestum og Oldúngunum þá þrjátíu silfur peninga og sagdi: syndgad hefi eg, ad eg sveik saklaust blód; en þeir søgdu: hvad kémur þad vid oss? sjá þú þar fyrir. Og hann snaradi þeim silfur-peningum í musterid, skundadi þadan, géck á burt og hengdi sjálfann sig. En þeir ædstu Prestar tóku silfurpeníngana og søgdu: ecki hæfir ad vér látum þá í Guds kistuna, þviad þad er blóds-verd. En þeir héldu ráð, og keyptu med þeim Leirsmids akur, framandi mønnum til greftrunar. Fyrir þad er sá akur kalladur blóds akur, allt til þessa dags. Þá er uppfyllt hvad sagt

er fyrir Jeremias Spámann, er svo hljódar: þeir tóku þá þrjátíu silfur-peninga, er hinn seldi var med betaladur, hvern þeir keyptu af Israels börnum, og hafa géfid þá fyrir Leirkérasmidsakur, eptir því, sem Drottinn hafdi mér bodid. Höfud-prestarnir og Öldúngarnir gengu ecki sjálfir inn í þínghúsid, ad þeir saurgudust ecki, heldur svo þeir mættu neyta Páskaña. Pilatus géck þá út til þeirra og spurdi: hverja ákjæru færid þér ígégn þessum manni? þeir svörudu: ef þessi væri ecki illrædismadur, þá hefdum vér ecki fengid hann þér í hendur. Pilatus sagdi: takid þér, hañ þá og dæmid eptir ydar lögum. Gydíngar svörudu: oss leyfist ecki ad lífláta nockurn, svo þad ord Jesu uppfylltist, er hañ sagdi, teiknandi þar med, hverjum dauda hañ skyldi deya. Jesús stód frañi fyrir Landsdómaranum, en þeir tóku ad áklaga hañ og sögdu: þeña fiñum vér fráfnúa fólkinu, fyribjóda ad géfa Keisaranum skatt og segir sig vera Konúngiñ Krist. Pá géck í añad siñ inn Landsdómarinn Pilatus, kalladi Jesúm og spurdi: ertú Konúngur Gydínga? Jesus svaradi: talar þú þad af

sjálfum þér, eda hafa adrir sagt þér það um mig? Pilatus spurdi þá: er eg nockud Gydingur? þín þjód og Kénnimanna-höfdingjar ofurseldu þig mér; hvad hefir þú gjört? Jesus svaradi: mitt ríki er ecki af þessum heimi; ef mitt ríki væri af heiminum, mundu þénarar mínir strída þar fyrir, svo eg ofurseldist ecki Gydingum, en nú er mitt ríki ecki þadan. Pilatus spurdi: ertú þó samt Konúngur? Jesus svaradi: þú segir það, eg er og Konúngur; til þess er eg fæddur og í heiminn kominn, ad eg berí vitni sannleikanum, og hverr hann er af sannleikanum, sá heyrir mína rödd. Pilatus spurdi: hvad er sannleikurinn? og géck svo út aptur til Gydinga og sagdi til þeirra yppurstu Presta og lýdsins: enga sök finn eg med þessum manni; en Höfud-prestarnir áklögudu hann hardlega, og er hann áklagadist af þeim og Öldúngunum, svaradi hann engu. Pilatus spurdi hann þá: svarar þú engu? heyrir þú ecki hversu hardlega þeir áklaga þig? en Jesus svaradi honum engu framar til nockurs ords, svo Landsdomarinn undradist það nærsta. En hinir vóru þess á-

kafari og ſogdu: hañ hefir uppæſt fólkid med þvi hann hefir kéñt á ollu Gydingalandi, og hefir tiltekid i Galilæu allt hingad. En er Pilatus heyrdi Galilæu nefnda, ſpurdi hañ ad: hvert hann væri Galilæiſkur? en þá hañ heyrdi ad Jeſús var undir Heródeſar veldi, ſendi Pilatus hañ til Heródeſar, er líka var á þeim ſomu dogum í Jerúſalem. En er Heródes ſá Jeſúm, vard hañ nærſta gladur, þvi hañ hafdi fyrir laungu girnſt ad ſjá hañ, af þvi hann hafdi margt heyrt af honum, og vænti ad hañ mundi ſjá teikn af honum, adſpurdi hañ þvi á marga vega, en hañ ſvaradi honum engu. Kéñimaña-hofdingjar og Skriftlærdir áſokudu hañ hardlega; en Heródes og ſtridsmeñ hans forſmádu Jeſúm og ſpottudu, færdu hañ i hvitt fat, og ſendi hañ aptur til Pilatuſar. A þeim degi urdu þeir Pilatus og Heródes vinir aptur, þviad ádur vóru þeir óvinir ſin á milli. En Pilatus ſamankalladi Preſta-hofdingja, Hofuds-meñ og lýdiñ, og ſagdi til þeirra: þér hafid þeñañ mañ til min haft, ſem hañ, er fráſnýr fólkinu, ſjáid! eg heſt yfirheyrt hañ hér fyrir ydur, og á þeſſum mañi ſiñ eg

enga af þeim sökum, sem þér klagið hann fyrir, og ecki heldur Heródes, þvíað eg sendi ydur til hans, og sjáið! eckert er af honum gjört það dauda sé verdugt, vil eg því refsa honum og láta lausañ. En á hátídar deginum hlaut Landsdómarinn, eptir venju, fólkinu lausañ að láta einhvern bandíngja, hvern helzt þeir vildu, og eptir hverjum þeir beidduſt. En þá hafdi hañ nafnkéñdañ bandíngja framar ødrum, er Barabbas hét, med upphlaups-mønnum bundiñ, hverjir í upphlaupinu høfdu víg uñið. Þá þeir vóru til samans komnir, sagdi Pilatus til þeirra: það er ydar sidvenja, að eg géfi ydur eiñ lausañ á Páskum; en fólkið kalladi upp og tók til að bidja: að hañ vildi gjøra sem hañ væri vanur. Þá spurdi Pilatus: viljið þér að eg géfi ydur, nú Gydínga Konúngiñ lausañ? hvern viljið þér að eg géfi ydur lausañ, Barabbam eda Jesúm, er kallaſt Kriſtur (því hañ vissi vel að Høfud-prestarnir høfdu af øfund ofurselt hañ)? Þá hañ sat á dómstólnum, sendi hans húsfrú til hans og lét segja honum: haf þú eckert að gjøra med þañ Réttláta, því margt hefi eg lid-

id í dag í draumum fyrir hañ. En þeir æðstu Prestar og Oldúngar rédu fólkinu og eggjudu, ad þad skyldi bidja: ad hann gæfi þeim miklu heldur Barabbam lausañ, en Jesúm skyldu þeir deyda. Þá spurdi Pilatus: hvern af þessum tveimur viljid þér ad eg láti ydur lausañ? þá kalladi upp allur hópuriñ og sagdi: tak burt þeñañ, en géf oss Barabbam lausañ. Þá spurdi Pilatus aptur og vildi Jesúm lausañ láta: hvad viljid þér þá ad eg skuli gjora vid Jesúm, af hverjum sagt er, ad hañ sé Kristur, Konúngur Gydínga? en þeir kolludu þá allir upp: krossfestist hann! krossfestú hañ! Pilatus spurdi þá í þridja sinn: hvad illt hefir þá þessi gjort? enga dauda-sök fiñ eg med honum, því vil eg hegna honum og láta lausañ. Þeir kolludu þá því meir: krossfestist hann! krossfestú hann! og eñ aptur hrópudu þeir: ecki þeñañ, heldur Barabbam! en Barabbas var ræningi, sem var settur í fángelsi fyrir upphlaup og mañslag, er skéd var í borgiñi. Loksins hrópudu Hofudprestarnir og lýdurinn allur í einu hljódi, ad Jesús yrdi krossfestur. Þá tók Pilatus Jesúm og húdstrýkti hañ,

en stridsmeñ Landsdómarans tóku Jesúm og leiddu hañ med sér iñí þinghúsid, kolludu saman og søfnudu ad honum øllu lidinu, afklæddu hañ og færdu hañ í purpura-kápu, fléttudu kórónu af þyrnum, settu hana á hans høfud og reyr í hans hægri hønd, beygdu kné fyrir honum, spjodu hañ og toku ad heilsa honum þañig: heill sértú, Konúngur Gydínga! gáfu honum púst͡ra og hræktu á hañ, tóku reyriñ og bordu um hans høfud, féllu á kné og tilbádu hañ. Þá géck Pilatus út aptur og sagdi vid þá: sjáid! eg leidi hañ nú út híngad til ydar, svo ad þér vitid, þad eg fiñ enga søk med honum. Svo géck Jesús út, berandi þyrni-kórónu og purpura-klædid; þá sagdi Pilatus til þeirra: sjáid manniñ! Þá er Kénnimaña-høfdingjarnir og þénararnir sáu hañ, kollydu þeir; krossfestú! krossfestú! Pilatus sagdi: takid þér hañ og krossfestid, því eg fiñ enga søk med honum. Þá svørudu honum Gydíngar: vér høfum løg, og eptir vorum løgum á hañ ad deya, því hann gjordi sig sjálfann ad Guds Syni.

Fimti

Fimti Partur.

Þá Pilatus heyrdi þad ord, óttadist hañ eñ meir, géck aptur í þínghúsid, og sagdi til Jesú: hvadan ertú? en Jesús gaf honum eckert svar. Þá sagdi Pilatus til hans: talar þú ecki vid mig? veitst þú ecki, ad eg hefi rád til ad krossfesta þig, og eg hefi rád til ad géfa þig lausañ? Jesús svaradi: ecki hefdir þú nockurt vald yfir mér, nema þér væri géfid þad hér ad ofan, fyrir því hefir sá meiri synd, er mig ofurseldi þér. Eptir þad leitadist Pilatus vid, hvernig hañ gæti látid Jesúm lausañ. En Gydingar hrópudu: ef þú lætur þeñañ lausañ, þá ertú ecki Keisarans vinur; þvíad hverr, sem sig gjörir ad Konúngi, hañ er á moti Keisaranum. Þá Pilatus heyrdi þad ord, leiddi hañ Jesúm út, og setti sig á dómstólin̄, í þeim stad, sem kallast hiñ steinlagdi, en á hebresku Gabbatha, en þad var adfángadagur Páska, nærri sjøttu stundu. Þá segir hañ og til Gydínga: sjáid! þad er ydar Konúngur, en þeir kolludu: burt, burt med hañ, krossfestú hañ. Pilatus sagdi til þeirra: skal eg krossfesta ydar Konúng? Keñimaña-høfdíngjarnir svør-

udu: engañ Konúng hofum vær, nema Keisarañ. Þá Pilatus sá, ad hañ kom engu til vegar, heldur þad, ad þar yrdi eñ meira upphlaup af, tók hañ vatn, og þvodi hendurnar fyrir fólkinu og sagdi: saklaus er eg af blódi þess Réttláta, siáid þér til! þá svaradi allur lýdur: hans blód komi yfir oss og yfir børn vor! En Pilatus þenkti fólkinu fullnægju ad giøra, og dæmdi ad ské skyldi þeirra beidni, gaf þeim Barabbas lausañ, sem iñ var settur fyrir upphlaup og mañdráp í myrkva-stofu, um hvern þeir bádu; en Jesúm húdstrýktañ framseldi hañ þeim, eptir þeirra vilja, ad hañ krossfestur yrdi. Þá tóku þeir Jesúm, eptir þad þeir hofdu spottad hañ, færdu hañ úr purpura kápuñi, klæddu hañ í sín egin klædi, og leiddu hañ út, ad þeir krossfestu hañ, og hañ bar siñ kross og géck út. En í þvi þeir gengu og leiddu hañ út, fundu þeir mañ, sem frambiá géck af Cyrene, Símon ad nafni, hverr ed komiñ var af akri, fødur þeirra Alexanders og Rúffi, hañ þendudu þeir, þreyngdu honum ad hañ bæri Jesú kross, og logdu krossiñ uppá hañ, ad hañ bæri hañ eptir Jesú. En honum fylgdi mikill fjøldi

fólks og qveña, sem grétu og hörmudu hañ; þá snérist Jesús til þeirra og sagdi: þid Jerúsalems dætur! grátid ecki yfir mér, heldur grátid yfir ydur sjálfum og yfir börnum ydar; því— sjáid! þeir dagar munu koma, á hverjum þeir segja: sælar eru óbyrjur og þeir qvidir, er ecki hafa fædt, og þau brjóst, hver ecki vóru mylkt. Þá munu þeir segja fjöllunum: hrynjid yfir oss, hálsunum: hyljid oss. Ef þeir gjöra þetta vid hid blómgada tréd, hvad mun þá ské vid hid þurra? En tveir spillvirkjar leiddust og út, ad þeir væru aftekuir med honum. Þeir leiddu hann í þañ stad, sem kallast á hebresku Golgatha, sem þýdir: Hausa skélja stadur; þeir gáfu honum ad drecka í víni myrru og edik galli blandad, en hañ tók þad ecki til sín, því þá hañ smackadi þad, vildi hañ ecki drecka. Sem þeir komu í þañ stad, er kalladist Höfudskélja stadur, þar krossfestu þeir hañ, og med honum tvo ræníngja á bádar sídur, eiñ til hægri handar og añañ til vinstri, en Jesúm í midid. En þad var nær um þridju stundu, er þeir krossfestu hañ; þá vard sú Ritníng uppfyllt, sem segir: med illvirkjum er hañ reiknadur. En Jesús

sagdi: Fadir! fyrirgéf þeim, þviad þeir vita ecki hvad þeir gjora. Pilatus skrifadi þá yfirskrift og setti hana upp yfir krossiñ, uppyfir hans hofdi festu þeir hans dauda sök. Yfirskriftin og hver sök honum var gésin, var ritud yfir honum med grískum, látínskum og hebreskum bókstöfum: Þessi er Jesús af Nazareth, Konúngur Gydinga. Þessa yfirskrift lásu margir af Gydingum, þvi sá stadur var nærri borgiñi, þar Jesús var krossfestur. Þá sogdu þeir ædstu Prestar Gydingaña vid Pilatum: skrifa þú ecki, Konúngur Gydinga, heldur þad hañ hafi sagt: eg er Konúngur Gydinga. Pilatus svaradi: hvad eg skrifadi, þad hefi eg skrifad.

Sjötti Partur.

Þá stridsmeñirnir hofdu krossfest Jesúm, töku þeir hans klædnad, gjordu á fjogra hluta skipti, sérhverjum stridsmañi eiñ hlut, og vorpudu þar um hlutkésti, hverr ad hañ skyldi hafa, og þar med kyrtiliñ, eñ hañ var ecki saumadur, heldur frá ofanverdu allur prjónadur. Þá toludu þeir sín á milli: skiptum vær honum ecki

í sundur, hlutumst heldur um hvers hañ skal vera, svo ad Ritníngin uppfylltist, er segir fyrir Spámañiñ: þeir skiptu med sér klædum mínum og á miñ kyrtil løgdu þeir hlutkésti. Þetta gjørdu stríds-meñirnir, en fólkid stód og horfdi á. En þeir, sem gengu þar framhjá, hæddu hañ, skóku høfud sín og søgdu: svej! hvernig nidurbrýtur þú mysterid og uppbyggir þad aptur á þremur døgum? hjálpa þú nú sjálfum þér, ef þú ert Guds Sonur, og stíg nidur af krossinum. Høfdíngjarnir spottudu hañ med þeim, líka hæddu hann þeir ædstu Prestar sín á milli med Skriftlærdum og Øldúngum og søgdu: ødrum hefir hañ hjálpad, sjálfum sér gétur hann ecki hjálpad; sé hañ Kristur og Konúngur Ísraels, þá stígi hañ nú nidur af krossinum, ad vér sjáum og megum svo trúa honum; hjálpi hañ nú sjálfum sér, ef hañ er Kristur hinn útvaldi Guds; hann treysti Gudi, hañ frelsi hañ nú, ef hañ hefir lyst til hans, því hañ sagdi: eg er Guds Son. Ad honum hæddu og strídsmeñirnir, gengu til hans, færdu honum edik og søgdu: ef þú ert Konúngur Gydínga, þá hjálpa þér sjálfum; líka hæddu hañ ræníngjarnir, þeir med honum vóru krossfest-

ir, En añar spillvirkjaña, sem hengdir vóru, lastadi hann og sagdi: ef þú ert Kristur, frelsa sjálfann þig og ockur. Þá straffadi hiñ añar hañ og sagdi: þú hrædist ecki heldur Gud, sem ert þó í sömu fordæmingu! ad sönu sker ockur þetta réttilega, því vid medtökum hvad gjordir ockar verdskuldudu, en þessi hefir eckert óskickanlegt gjört. Og hañ sagdi til Jesú: Drottiñ! miñstú mín, þegar þú kémur í ríki þitt! Jesús sagdi til hans: sañlega segi eg þér! í dag skaltú vera med mér í Paradís. En þar stódu vid krossiñ Jesú Módir hans og módursystir hans, María húsfrú Kleófasar og María Magdalena; þá Jesús sá Módur sína og þañ Lærisvein þar nær standandi, er hañ elskadi, segir hañ til heñar: Kona! sjá þú! þad er þinn sonur; eptir þad segir hañ til Lærisveinsins: sjá! þad er þín módir; og uppfrá þeirri stundu tók Lærisveiñiñ hana ad sér. Þad var nær um sjöttu stundu, ad myrkur gjördist yfir allt landid, nær til níundu stundar og sólin misti sitt skin. Um níundu stundu kalladi Jesús hárri roddu og sagdi: Eli! Eli! lama Sabachtani? sem útleggst: Gud minn! Gud

minn! því yfirgafstú mig? Nockrir af þeim, er þar stodu hjá og heyrdu þetta, sögdu: sjá! hañ kallar á Elías. Eptir ad Jesús vissi ad allt var fullkomnad og ad skriftin yrdi uppfyllt, þá segir hañ: mig þyrstir. Þar stód kér fullt af ediki, jafnsnart hljóp eiñ af þeim til, tók njardar-vött og fyllti af ediki, setti hañ ofaná reyrlegg, gaf honum ad drecka og sagdi: lát vera! sjáum hvert Elías kémur ad taka hañ ofan; en adrir sögdu: bídid! látid sjá hvert Elías kémur ad hjálpa honum. En þegar Jesús hafdi edikid til sín tekid, sagdi hañ: þad er fullkomnad. Jesús kalladi upp hárri roddu i añad sin og sagdi: Fadir! i þinar hendur fel eg minn anda; og er hañ hafdi þetta sagt, hneigdi hañ höfudid og gaf upp andann. Og sjá! ad tjaldid musterisins rifnadi midt i sundur i tvo parta, frá ofanverdu, allt nidur i gégnum, og jördin skalf og björgin klofnudu, grafirnar lukust upp, margir líkhamir heilagra risu upp, þeir ed sváfu, og gengu eptir hans upprisu úr gröfunum, komu i hina heilogu borg, og auglýstust þar morgum. En er Hundrads-höfdingiñ, hverr þar stód gégnt, sá þad hvad þar skédi, og ad.

Jesús kalladi svo, þá ed hañ létst, prísadi hañ Gud og sagdi: vissulega hefir þessi réttlátur madur verid og Guds Sonur. Eins þeir, sem med honum vóru ad vardveita Jésúm, þá þeir sáu jardskjálftañ, og hvad þar skédi, urdu mjøg óttaslegnir, og søgdu: sannlega var þessi Guds Sonur. Og allt fólk, er þar var og horfdi á, sem þad sá hvad þar skédi, bardi þad sér á brjóst og snéri í burt aptur. En allir hans kuñingjar stódu lángt frá. Þar vóru og margar konur, sem sáu þar uppá álengdar; medal hverra var María Magdaléna og María ens Litla Jakobs, og Jóséphs módir og Salóme, módir þeirra Zebedæi soña, þær honum høfdu eptirfylgt, þá hañ vari Galilæu og þjónad honum, og margar adrar, hverjar med honum høfdu uppfarid til Jerúsalem úr Galilæu, og horfdu á þetta.

Sjöundi Partur.

En Gydingar, med því þad var adfánga-dagurin, svo ad líkhamirnir væru ecki á krossinum um Sabbaths-daginn (því sá Sabbaths-dagur var mikill), bádu Pilatus, ad bein þeirra brytust og of-

an tækjust. Þá komu stridsmeñirnir og brutu sundur bein hins fyrsta og svo hins añars, sem med Jesú vóru krossfestir. En þá þeir komu til hans og sáu, ad hañ var þegar dáiñ, brutu þeir ecki bein hans, heldur opnadi einn af stridsmönnunum hans sidu med spjóti, og strax rañ út blód og vatn. Sá er þad hefir sied, ber þar vitni um, og hans vitnisburdur er sañnur, hañ sami veit þad, ad hañ segir satt, svo ad þér lika trúid; þviad þetta er skéd, svo Ritningin uppfylltist: ecki skulud þér brjóta nockurt hans bein; og eñ aptur segir öñur Ritning: þeir munu sjá hañ, i hvern þeir stúngu. Þar eptir þegar qvöld var komid, af þvi þad var adfánga-dagur, hverr ad er fyrir Sabbaths-dag-iñ, kom madur nockurr rikur af borg Gyd-inga Arematbia, Jóseph ad nafni, heidurlegur Rádherra, gódur madur og réttvis, hverr ecki hafdi verid samþyckur þeirra rádagjörd og breytni, hverr og var eiñ af Lærisveinum Jesú, þo heimugleg-ur, fyrir ótta sakir vid Gydinga, sá er og vonadi eptir Guds riki; hann dirfdist ad gánga iñ til Pilatusar og bad um, ad hañ mætti taka nidur likhamann Jesú. En Pilatus undradist ad hañ væri þeg-

ar látiñ, kalladi Hundrads-høfdingjann og spurdi hañ ad: hvert hañ væri fyrir laungu andadur? og er hañ var þess vís ordiñ af Hundrads-høfdingjanum, leyfdi Pilatus og skipadi, ad Jóseph skyldi afheudast líkhamiñ og gaf honum hann. Þá kom hañ og tók nidur líkhamañ Jesú, keypti líndúk, tók vid líkhamanum, og sveypadi hañ í hreinu lérepti; þar kom og Nikódemus, sá er fyrri kom um nótt til Jesú, færandi samblandad myrru alóe, nær hundrad punda. Þá tóku þeir Jesú líkhama og sveypudu hann í líni med dýrmætu salve, eins og Gydinga sidur er til ad greftra. En þar í þeim stad, sem hann var krossfestur, var grasgardur, og í grasgardinum var ný gröf, í hverja enginn hafdi enn verid lagdur; Jóseph lagdi hann í þessa sína egin nýu gröf, hvérja hañ hafdi úthøggva látid í steini, og velti stórum steini ad grafar-dyrunum og géck á burt. En þad var adfánga-dagur og Sabbaths-dagurinñ tók til, þángad lögdu þeir Jesú m, fyrir sakir adfánga-dagsins Gydínga, því sú gröf var nærri. En þar var María Magdalena og önur María Jósephs, og þær konur, sem komu-

ar vóru med honum af Galilœu, fylgdu eptir, sitjandi gégnt yfir frá grofinni og skodudu grofina, sáu til hvar og hvernig hans líkhami var lagdur. En þær snéru aptur, reidandi til dýrmœtar jurtir og salve; en um Sabbathsdagin vóru þær kyrrar eptir lögmálinu. En annann dag þann, sem eptir adfánga-dagin er, sofnudust saman þeir yppurstu Prestar og Pharísœar ásamt til Pilatusar og sogdu: Herra! vær minnumst á þad, ad þessi svikari sagdi þá er hann lifdi: eptir þriá daga mun eg upprísa; af því skipa þú ad vakta grofina allt til ens þridja dags, svo ad ecki komi hans Lœrisveinar á nóttu og stelí honum í burt, en segi fólkinu, ad hann sé upprisin frá daudum, og verdi svo hin seinni villa argari þeirri fyrri. Pilatus sagdi til þeirra: þar hafid þér vardmennina; farid! vaktid, sem þér hafid vit á. En þeir gengu á burt, voktudu grofina med vardmonnunum og innsigludu steininn.

1. Föstu-Hugvekja.

Jesú gánga til Olíu-fjallsins. Jóh. 18.

Nú var þad i sídarsta sinni, sem Jesús géck til Olíu-fjallsins, hvar hann svo marga nótt ádur vakad hafdi á bænum til síns himneska Födurs. Þañ sama stadiñ, sem hañ i hinum gódu dögunum valid hafdi sér til samtals vid Gud, útvaldi hañ sér nú, þá áugistar timiñ nálgadist, til undirbúnings siñar pínu. Jerúsalem, þessi samansöfnunar-stadur synda og hávarra heimsins lystisemda, fañst honum ecki sá staduriñ, hvar hañ verid gæti sina efstu lifstúnda nótt, med því hugarfari, sem píst hans útkrafdi; hañ vissi þad fyrir, ad hañ átti örðugt strid fyrir höndum, og þetta stridid villdi hañ heja, án þess ad hafa þar marga votta ad. Hann géck því i afvikiñn stad, hvert hans ástfólgnu vinir fylgdu honum á eptir; þeir, sem þángad til höfdu med honum hlutdeild tekid i allri hans armædu. Hann géck i þeim tilgángi til Olíu-fjallsins, ad hann yrdi nú forlíkunar offur fyrir heimsins synda-

ir, og lagdi sig því viljugur undir þær písl-
ir, sem hans Fadir á þeirri nóttu hafdi
honum áqvardadar. Ó! líkann lærdom
fær oss ecki géfid þessi inngángur Jesú
pínu; þegar vér gætum ad Jesú hegdun
vid útgaungu hans til Olíu-fjallsins, þá
fáum vér af honum lært, hvorsu vér egum
ad hégda oss, þegar vér höfum mikilvæga
hluti fyrir höndum, og þó hvad helzt þá,
er vidvíkja sáluhjálp vorri. Midt í heims-
ins hávada og lystisemda solli, fær mad-
ur traudlega ígrundad þad, sem nockru
vardar, ad minnsta kosti má því qvída, ad
þvílíkt glepji fyrir, og leidi þánkana frá
því, sem vér vildum umþenkt hafa. Þar
fyrir, þegar vér viljum tala vid Gud, ed-
ur renna þaunkunum til vorra umlídnu
synda, ellegar búa oss vid dauda vorum,
þá egum vér ad flýa þá stadi, sem leida
kunna vorn huga frá vorn umþenkingar-
efni. Hverki má vanaleg skémtan, né
vina vorra umgengni vera oss svo dýr-
mæt, ad vér ecki slítum oss í burtu og tök-
um oss afvikinn stad, til ad tala í leynum
vid vorn Fodur. Allraksist kunna nock-
ra hugar-rósemi ad géfa á neydarinnar
túma þeir stadir, á hverjum vér í gódu
dögunum dýgt höfum fáfengilegar at-

hafnir; miklu framar vekur þeirra endurminning hjá oss blygdun og sárt hugarángur; en sérhverr sá stadur, á hverjum vér einnmana höfdum umgengni haft vid Gud, eda gjört vora bæn til hans, í sameiningu vina vorra, ellegar æft nockur gódverk, sá stadurinn verdur oss víst í nauda- edur daudans-tíd ad miklum hugfróa. Þá mun vor bænastadur, þegar vér deyum, verda vor uppstigningar-stadur, eins og fjallid Olíveti var sá stadur, hvadan vor Jesús uppsté sídan til himna. O! ad vér mættum einnig nema þá ment af vorum Lausnara, ad lifa rólega og deya sáluhjálplega! eins sæll og hann fengi hverr af oss ordid í dauda sinum, ef vér kynnum med sanni ad segja eins og hann: Fadir! eg hefi auglýst þig á jördu og fullkomnad þann gjörning, er þú hefir géfid mér ad gjöra, Jóh. 17. Fyrr géck ecki vor Frelsari út í dauda sinn, enn hann hafdi gjört allt þad, sem hans medalgaungu-embætti krafdi af hónum, og umbyggja sú, er hann bar fyrir sinum Lærisveinum; þá sídustu nótt lifdaga sinna brúkadi hann enn þá til ad advara, undirvísa og hugga þá; einnig hér í viljum vér breyta

eptir honum, því óvissari oss er vor dauðadagur, því umhyggjusamlegar viljum vér brúka sérhvern vorra lífdaga til útréttingar ollu því góða, er vér orkað fáum. Vér viljum í tíma sorga fyrir voru húsi, fyrir þeim, sem oss eru áhángandi, og fyrir vorri sálu; þá fáum vér eins rólegir geingið á móti vorum dauða og Jesús, og munum þá ecki huglausir verða við neina þá þjáníngu, sem vér sjáum oss að höndum koma, miklu heldur munum vér þá hughreysta hina, sem í enum góðu dögunum vóru vor gleði, vora náúnga, vor börn og vora beztu vini, og vera hughraustir á þeim vönda degi. Og hvérsu yfirmáta huggunar-ríkur er þá ecki þessi partur Jesú píníu! þessi vors Lausnara gángur hefir grundvöllinn lagt til allrar þeirrar sælu, sem vér þacka eigum hans friðþægjandi píníu; án þessarar hans sjálfviljugu gaungu útí dauðann, hefðum vér orðið án bjargar; en þareð hann viljugur géck úti sína píníu, megum vér nú vera fullvíssir um vora endurlausn. Trúfasti Lausnari! þackir séu þér fyrir þína frívilljugu hlýðni, sem þú sýnt hefir í þinni viljugu gaungu til þíns dauða! þackir séu þér fyrir þá huggun, sem þú þar við hefir

afrekad oss i vorum dauda! æ! vér egum einnig einn gáng fyrir høndum, já, bitrann, ørdugann gáng, í gégnum daudans myrkva dal, inn fyrir þiñ dóm; vér hljótum eiñig ad yfirgéfa heimiñ, vort jardneska fødurland, og alla vora kjærustu vini. Styrktu oss þá, þegar þar ad kémur, o! Drottiñ Jesú! og lát oss svo rólega, glada og hug-góda, sem þú varst, heiminn yfirgéfa og inngánga til þeirrar eilífu gledi og dýrdar, sem þú, med þinni himna-før, hefir tilbúid oss hjá þinum Fødur.

2. Føstu-Hugvekja.

Jesú sálar-ángist á Olíu-fjallinu, Matth. 26.

Hvílík umbreyting er hér á ordin! rétt fyrir skomu var vor Jesus svo gladur og bughraustur, þá hañ gékk uppá Olíufjallid; nu verdur hañ í einu svo hryggur, og tekur til ad skjálfa. Hans sála, sem aldrei fyrr kéñt hafdi nockurs hugar rýls né qvída, verdur nú í einu vetfángi yfirfallin af ángist og qvøl. Vist hefir bad vera mátt eitthvad sérlegt, sem brugdid fengi hans rólega gédslagi. Skodum Lausnara vorn í hverju helzt lífsins ásigkomulagi og umbreytíngum, sem hañ var staddur, alltaf fiñum vér hann med hinu

sama rólega sinnislagi, sem plagar samfara ad vera hjartans fullkomnasta sakleysi. Eckert sáum vér fundid þad af útvortis orsökum, sem honum svo mjeg mætti bregda vid, ad þad fengi niđurvarpad honum þannig til jardar; daudans ótti gat þad ecki verid; því mundi hann brædast sinn dauda, sem hafdi syndlausa náttúru, og þgradauki hafdi þad frammyfir alla daudlega, ad hans daudi vard blessan fyrir gjörvallt mannkyn? því mundi sá skélfast fyrir því smánarlegasta og qvalamesta lífláti, fyrir hvers krapt øll blódvitni og píslarvóttar hugdirfd fengu, til ad deya med glødu støduglyndi? þegar vér sjáum einhverja manneskju, hverrar sérhvern lim tekur óttalegur brædslu-skjálfti af qvída fyrir daudans adkomu, sem strídir hannig á móti daudanum í stærstu ångist, þar til kraptarnir þverra, og þessi qvídi margfaldast vid eilífdarinnar óanánir og þeirra umþenkingu, þá þarf oss ecki ad undra þad, því sá deyandi er syndari, hverjum daudinn og þar á eptir komandi dómur má efalaust vera ógnarlegur, en Jesús var saklaus, óflekkadur og hreinn af allri synd, hafdi því einkis fordæmingar dóms af réttlæti Guds ad qvída. Ecki ad síd-

ur hverfur hans hreinu sál allur móður, ecki að síður titra öll hans liðamót, ecki að síður fossar útaf hans gjörvalla líkama blóðugur ángistar sveiti; ecki að síður finnur hann það, sem enginn dauðlegur nockru sinni hefir jafn-freklega fyrr fundið, því líka ángist, sem varpar honum til jarðar, og fœrir hans líkhama nærstum því til grafarinnar; hverr fær skilið þennann leyndardóm? að sonnu enginn dauðlegur, en ecki að síður fær það ógrípanlega í þínu þessari leiðt oss til að skynja orsökina til Jesú qvala, sannarlega, þessi er dómsins tími, sem koma átti yfir einn og sérhvern af mannlegu kyni; á þessu ángistar augnabliki, varpaði Drottinn öllum syndum vorum uppá hann, og lét hann einann sœta því stráffi eptir strángasta dómi, sem allur heimur fullur syndara verdskuldað hafði. Opnar lán nú fyrir hans alskygna auga, allar yfirtroðslur, sem drygðar vóru og drýgjast mundu frá hinni fyrstu Adams synd til þeirra, er af hinum síðnstu monnum drýgjast munu. A honum lá sérhvers deyandi dauða ángist, þeirra ótti fyrir dauðanum, grofinni og dóminum, allar hinar óútmálanlegu qvalir, sem eins syndara uppvakin sam-

vitſka fær fundid til, allt þetta lá á hon-
um og nidurþryckti honum til jardar.
O! hvílíka ángiſt hefir ecki Jeſús þolad í
þeſſu áſigkomulagi. Sé þad ſkélfilegt ad
ſjá uppá, þegar ſakamanninum er réttad
fyrir drýgda glæpi ſína; ſé ſu qvøl óút-
málanleg, þegar þúngi vorra egin ſynda
fellur yfir oſs, og Gud ſtraffar oſs i ſinni
brædi, hverſu óbærileg hlýtur þá ecki ad
hafa verid Jeſú qvøl, þá gjørvalls heims-
ins ſyndir lán á honum, eins og bjarg, er
ecki mátti yfirſjá? þarf þad þá ad undra
oſs, þó Jeſús titri hér í ſinni neyd? þó hon-
um hverſi módur; þó hañ ſtrídi vid daud-
añ og falli nidur í duptid fyrir Domar-
ans reidi, undir þvílíkri ógna byrdi? æ!
mig aumann! hverſu hefdi mér farid i
míns Medalgángara ſtad á þeſſum ángiſt-
ar-tímum? þegar hinn allra Heilagaſti
hlýtur ad hryggjaſt og huglaus verda und-
ir Guds domi, hvílíkann dauda, hvílíka
ørvýlnun, hvílíka helvítis ángiſt hefdi eg
þá eckí mátt ſiñá? o! einúngis eitt augna-
tillit ens ſtygda Dómara hefdi mig ſund-
urknoſad! ecki nema eitt ord hans ſtroff-
unar-dóms hefdi þurft til ad varpa mér
nidur til helvítis! o! vertú oſs bleſſad-
ur, þú Lambid Guds, ſem borid hefir

þá storkostlegu heimsins synda-byrdi! þú, sem einnig borid hefir vorar syndir! í þinni daudans ángist, í þínum skjálfta, í þínum blóduga sveita, blessum vér þig, þú, fyrir oss sundurknosada og pínda Guds Lamb! en med ótta og skélfíngu þenkjum vér til þín, vér skodum ottafullir þá óútmálanlegu pínu, sem þú lidid hefir fyrir oss; svo stórar eru vorar misgjördir, svo spillt er vort hjarta. Þvílík vidurstygd eru vorar syndir fyrir Gudi, ad þú, eilífi Guds Son! varst svo aumkunarlega sleginn og píndur fyrir vorar yfirtrodslur! fáum vér enn þá fengid af oss ad trúa því, ad þad einúngis sé lítilsverd sök ad styggja hinn Almáttuga? Æ! oss þánkalausa syndara! hversu opt höfum vér ecki ad undanförnu brotid Guds lögmál, án þess ad hugleida hversu óbærileg byrdi Guds reidi er, og hversu sérhver yfirtrodsla krefur hans skélfilega begníngar-dóms yfir oss? Nú viljum vér vakna af vorum synda svefni og leida til eptirþánka: ángist þín, o Jesú! kenn oss ad þeckja stærd vorra synda, hversu óbærileg sé reidi Guds og strángur hans dómur. Vid sérhverja tilhneigíngu til syndar, vid sérhverja yfirtrodslu þíns lögmáls viljum

vér reña þaunkunum til þiñar pínu og skélfast, já! skélfast viljum vér, en ecki örvýlnast; þegar vor uppvàknada samvitska, á freistíngar-tímanum, setur oss fyrir sjónir fjölda vorra drýgdu misgjörnínga; þegar vér strídum vid ángist og efasemdir; þegar engin huggan fær endurnært vort særda hjarta; þegar kaldur ángistar-sveiti flýtur yfir vorn gjörvalla líkhama, þá jafnvel viljum vér ecki mædda yfirverda; þín pína á fjallinu Oliveti skál sannfæra oss um þad, ad Gud vilji ecki í dóm vid oss gánga, og ecki höndla vid oss eptir vorum syndum. Jesús! vor Herra og vor Gud! lofadur vertú fyrir þessa huggun, sem þú med þinni sálar-pínu hefir oss afrekad! svo opt, sem vér grátum vorar syndir, viljum vér prísa þig fyrir þad, ad vér ecki þurfum huggunarlausir ad gráta. Svo opt, sem vorar misgjördir skélfa oss, viljum vér prísa þig fyrir þad, ad vér siña megum rósemi vegna þiñar ángistar. Loksins þegar oss ad sídustu yfirfellur samvitskuñar ángist, þegar vor sála í daudans stríді berst vid skélfingu og qvída fyrir þínum dómi; þegar vér ad lokum standa eigum fyrir þínum tróni til ad heyra vorn dóm, þá viljum vér eñ þá þacka,

þér, ad þú med þíñi daudans ángist og med þeim domi, sem yfir þig géck, hefir styrkt vora sálu og afrekad oss frelsi. Máské á þessu augnabliki sé á einum edur edrum einumanna stad einhverr deyandi, sem í mikilli sálar ángist leitar nú þíns andlitis; o! Jesú! miskuna þig yfir hans sálu, og láttu hana ecki fortapast! vegna þíñar pínu og þíns dauda vertú honum nádugur, og géf honum þinn frid, o! Jesú! Amen!

3. Föstu-Hugvekja.

Jesú bæn í grasgardinum, Matth. 26.

Midt í þeirri útmálanlegu qvol, sem Jesús útstód í grasgardinum, stín þó klárlega fyrir vorum augum Guddómur hans. Hversu, sem þúngi Guds reidi, er á honum lá, nidurþrycti honum, styrkti hans sála sig þó med óbifanlegu trúnadartrausti á sínum himneska Fødur; hversu bitur, sem hans pína var, leggur hann sig þó med viljugri hlýdni undir þad, sem áqvardad var ad yfir hañ skyldi koma, og heldur alltaf stødugum þeim sama fúsa vilja, ad taka uppá sig pínu og dauda til mannkynsins endurlausnar. Hans sála, sem hrigg var til dauda, leitadi nú og fann í bæninni léttir á sinni qvøl; hann

bidur: ad sínar þúngu píslir, sem trúlegt var hann mundi ecki útstadid fá, mætti styttast; en svo hjartanlega, sem hañ æskti sér nú endurnæríngar, afhendti hañ sig þó undir síns Födurs vilja, hvern hann sí-fellt hafdi sér fyrir augum, og sýndist eingúngis þess vegna lánga eptir léttir nockrum, ad hann ödlast mætti enn þá nýa krapta til ad fá afborid píslirnar, sem hañ átti fyrir höndum. Æ! nú sjáum vér hversu biturt þetta ógna stríd hefir ordid honum; alla sína æfi var hann fátækur, ásóktur af morgum freistíngum, morgum ofsóknum; allar þessar þjáníngar þoldi hann med stödugliyndi, án þess hann beiddi um, ad þær af sér léttust eda styttust, en hér vard hans mañdómlega náttúra ofveik til ad útstanda áföllin af svo margslags píslum, því bidur hann svo ákaflega og ítrekar bæn sína, ad þessi kaleikur mætti þó frá sér víkja, þessi úthlutada písl frá sér takast. Æ! hversu megum vár ecki blygdast vid þetta hans dæmi, þegar einúngis ein litilvæg þjáníng mætir oss, hversu óþolinmodt og vantrúarfullt verdur þá ecki vort hjarta? og ef ad þad þócknadist Drottni, ad leggja á oss þúnga hörmúnga-byrdi, hversu ólíkir

mundum vér þá verda vorum Lausnara! og svo þá ment viljum ver leitast vid ad læra af þér, vor Lausnari! ad lída rólegir og med stødugllyndi þjáníngarnar. Æ! med hversu styrkri og sonarlegri trú snýr þú þér ecki til þíns Fødurs! hann sýnist ad hafa neitad þér øllum kjærleika, þegar hann í síni Dómara-reidi lagdi á þig allra syndaranna straff, en þú leggur þig þó ljúfur undir hans vilja, med þeim vidqvæma kjærleika, sem uppfyllti þitt gjørvalla hjarta; einúngis þá, ávarpar þú hann med því sæta Fødur-nafni, þegar hann, sem Dómari, lét þig finna til þess, hversu strángur hann var. Komi nú yfir oss hver ángist, sem komá vill, vér viljum eckí örvílnast, vér viljum ecki rángfæra gædsku þinna vega, ecki víkja frá vors Fødurs kjærleika, einúng þá, þegar þú höndlar vid oss sem Dómari, og vér fáum ad finna til þinnar þúngu hyptandi handar, einúng þá, viljum vér segja: Abbá, minn Fadir! og vér megum voga ad segja svo, þared þú hefir afrekad oss rétt til ad kalla Dómarann Fødur; en þessi sonarlega trú vors bidjanda Medalgangara er sameinud djúpastu audmýkt og audsveipnustu hlýdni: flatur liggjandi á knjám, á sínu

andliti, í jardarinnár-dupt andvarpar hann harmþrunginn til Guds. En vér þá, sem erum dupt og aska, hverju fáum vér nógu djúpt lítillækkad oss fyrir vors Guds hátign? hvernig fær vort syndugu hjarta nægjanlega sundurknosad og audmýkt sig, fyrst hann, sem er allra Drottinn, sá saklausasti allra manna, nidursöckur svo djúpt í nidurlægíngunni? æ! getum vér sjed vorn Jesúm andvarpa svo opt í þvílíkri audmýkt, án þess ad þenkja til vors dofna, kalda og drambsama hjarta? þrísvar snýr hann sér í klögunar-bæn til síns Födurs; ecki hættir hann ad bidja fyrr enn hans Fadir sýndi sig fúsann til bænheyrslu, og viljum vér þá örvænta strax, þó vér verdum ad hrópa til hans optar enn einusinni fyrr enn vér fáum bænheyrslu? nei, vér viljum vona á hann, vér viljum ecki víkja frá honum; hann mun þó loksins endurnæra vort hjarta med sinni nád, sem vér svo lengi höfdum andvarpad eptir; þvíad þegar vér höfum med þolinmædi í neydinni hrópad til hans um stund, mun vor Fadir loksins heyra vora grátbeidni; hann mun uppvekja oss vin, sem taki oss ad sér, ellegar ad minnsta kosti senda oss Engil á

vorri vandastundu, sem flytja mun sálu vora ihimneska sælu; máské vér verdum svo luckusælir, eckert ad finna til þeirrar samvitsku ángistar, þeirrar sorgar, þeirrar qvalar; sem nidurþryckir á stundum jafnvel styrkvastann kristinn. En hverr veit nema tíminn sé nálægari enn vér hyggjum, sá skélfilegi tími, þá vér nöckud skulum smacka af þeim bitra kaleik, sem vor Jesús hefir fyrir oss vldúngis í botn útdruckid, og kann þad ecki ad vera til á vorri sóttar-sæng, ad vor lengi svæfda samvitska vakni, og vorar dýgdu syndir leggist á oss eins og bjarg? géta þá ecki þúsund atvik adborid, í hverjum vér hugguuar-, ráds og hjálpar-lausir vanmegnast hljótum undir vorum þjáníngum? þá munum vér fá ad þeckja, hversu þarfleg þad sé í góu dögunum, ad búa sig undir ángistarinnar tíma, og í luckuni ad leita þess Herra, frá hverjum madur í óluckunni óskar sé huggunar. Þá munum vér vidurkénna, ad þad hjarta, sem snéri sér til Guds, og téck fullvissu um hans kjærleika, hefir besta endurnæringu undir þjáníngunum. Vér viljum þá læra þá ment af vorum Endurlausnara, ad vera hughraustir, þó jafnvel adkomi þau

óþægilegustu tilfelli; bænin og sú rósama umgengni med Gudi, skal vera vor dagleg æfing, og þó oss verdi þá borinn einn þjáninga kaleikur, fyrir hvers beiskju vor náttúra titrar, viljum vér taka á móti honum af vors Födurs höndum, med rólegri andvelpni, og segia med vorum Frelsara: skyldi eg ecki drecka þann kaleik, sem minn fadir hefir mér géfid; já, fadir! eg vil drecka hann; ecki minn, heldur verdi þinn vilji!

4.Föstu-Hugvekja.

Jésú adferd vid Læ. isveinana í hans sálar-ángist, Marc. 14, 37—42.

Nalla vegu er Jesús þjádur af ángist og pínu; hjartad skélfur í brjósti hans; Dómarinn reidur er uppyfir honum; í kringum hann eru fáir veikir og huglausir vinir; sérhvert af þessu mátti þegar svipt hafa hvern einn, jafnvel þann hugdjarfasta, öllum mód, en vor Medalgángari sýndi sig hvervetna sem hetju; hjartans angist og ótta sigradi hann med þolinmædi og óbifanlegu trúnadar-trausti á sínum Fedur. Á móti Dómarans stránga áfelli setti hann sakleysi sitt, sína viljugu hlýdni og innilegu bæn, en sínum veiku

Lærisveinum sýnir hann umburdarlyndi og kjærleika. Látum oss þá í rósemi hugleida þá sídüstu rokkseмd, sem vér finnum í Grasgardinum uppá hans vidqvæmn hjarta-gædsku. Hvílíkann andans og hjartans mikilleik sýnir Jesús ecki midt undir tilfinníngu hinna bitrüstu sálarþjáninga? Undir hvílíkum harmqvæla þúnga hefdi þad ecki undur verid, þó ad hañ einúngis þenkt hefdi til sjálfs síns, en látid um víni sína verda hvad vildi, en hann elskadi sína til enda; líka á þeim tíma, þegar allir hans þánkar vóru snúnir til Guds, þenkti hañ til sinna Lærisveina, hañ þenkti med svo vidqvæmri elsku til þeirra, ad vér megum falla yfir því í forundrun. Svo veika, sem þeir hofdu sýnt sig undir freistíngunum, svo hætti hañ þo ecki kjærlega ad minña þá á skyldu sína, adbera fyrir þeim umhyggju, og hafa þolinmædi yfir þeirra veikleika. Jesús hafdi nú útstadid þad fyrsta ordúga stríd, oг= þreyttur ordinn af svo margslags qvol géck hañ til sinna Lærisveina, sem hañ svo ástúdlega bedid hafdi ad vaka hjá sér, og bidja med sér, en hann fann þá sofandi. Í annad sinn var hann genginn nockur

fótmál burt frá þeim, til þess á nÿ að gánga úti stríðið. Hañ skélfur, hañ stríðir við dauðann, hañ hrópar til síns Föðurs með sárustu qvörtun og breñandi tárum. Hálfdauður snÿr hann til baka til vina sinna, og sjá! þeir sofa, þeir vóru svo syfjaðir, að þeir vissu ecki hverju þeir svörudu honum. Í þriðja sinni gengur Jesús fram á stríðsplátzið til að drecka það eptir var þess bitra qvalaña kaleiks; og þá hann aptur fann sína Lærisveina í djúpum svefni, vekur hann þá og segir: o! viljið þér nú sofa og hvílast? gat nú Jesús með meiru umburðarlyndi, með meiri ástúð farið með sína Lærisveina? þeirra ítreknðu yfirsjónir þreyttu hañ ecki, þeirra ynfrið stóra leti gjørði hann eckt reiðann. Ístaðinn þess að tilkynna þeim þeirra aðgjætslu- og umhyggju-leysi með þeim bitrustu bríxl-yrðum, géfur hann þeim þær ástúðlegustu aðvaranir, og sÿnir við þá undrunar-verða þolinmæði. Hvað ólíkir erum vér þér, vor Lausnari! hér í? tíðum høfum vér þess varir orðið, að þjáninganna þúngi vakti oss til óþolinmæði, og hvað brádlega gleymdum vér ecki í þreyngíngunum góðsemi og kjærleiks-skyldum við vora meðbræður? því

lengur, sem vorar þjáníngar vidvara, því
mæglunarsamari og styrdgédjadri plæg-
um vér ad verda, því stríngar dæmum vér
vina vorra minstu yfirsjónir, því óánægd-
ari verdum vér med allt þad í kríngum oss
er; ad minnsta kosti meinum vér ad ega
sjálfskilid af þeim umburdarlyndi, þó vér í
eymdum staddir hugsum ecki um adra en
sjálfa oss. Og skyldum vér þó ecki miklu
framar sýna þessar kjærleikans skyldur
brædrum vorum, þá þú, vor Lausnari! ber
svo mikla þolinmædi med oss í øllum vor-
um breiskleika, og ecki burtkastar oss frá
þínu auglití, þo oss hvad eptir annad yf-
irsjáist? æ! hvad opt blandar sér ecki lett
og hálfvelgja í vora Gudsdýrkun? hversu
tídum erum vér ecki tilfinníngarlausir og
kald-gédja vid íhugun þínar pínu? hversu
opt syfjar oss ecki, þegar holdid freistar
vor? og hvad vildi þá af oss verda, ef ad þú
yfirgjæfir oss í eymdunum? æ! vér vidur-
kénnum þad, vor Frelsari! þad er þín nád,
sem enn þá vidheldur oss, sem endurnær-
ir og svo kroptuglega styrkir oss, sem
med styrkri hønd kippti oss svo opt til
baka frá fordjørfunarinnar afgrunni, í
hvert vér, í vorum synda-svefni, nær því

vórum fallnir. Æ! hættú ecki, vor bless-adi Frelsari! ad vaka yfir oss veikum, ad líta med miskunsömu lángluudar-gédi til vor aumra, og uppvekja oss af vor-um dofinleika svefni! Aldrej, aldrej nockurntíma rádi vort egid hjarta svo fyrir oss, ad vér géfum vorn holdi taum-inn. Síféldt erum vér í mestu hættu staddir ad forgánga undir freistíngunum, ef þú snýr þinn auga og þíñi miskun frá oss. Vér felum oss á hendur þíñi styrk-jandi nád á freistíngañа tíma. Hversu andveldlega kuñum vér í umgengni med heiminum freistadir ad verda til synda, en vér vitum þo ecki hverjar freistíngar oss á sérhverjum degi búnar eru. Í ör-uggu trúñadar-trausti til þín, vor Gud og Frelsari! viljum vér útgánga í heim-iñ, og aldrej sleppa þér frá augum vor-um, hvad sem adkémur. Og ef vér sjáum nockra af brædrum vorum og vinum ega ad strída vid þúngar freistíngar, þá vil-jum vér, þad framast oss er mogulegt, leitast vid ad létta undir þeirra strid; en séum vér ecki þess megnugir, viljum vér þó bidja fyrir þeim, hughreysta og hugga þá. Styrktú oss þar til, vor Frelsari! med þinni almegnandi náð!

5. Föstu-Hugvekja.

Svikarans Júdasar koma í Grasgardinn,
(Matth. 26.)

Varla var sá blódugi sveiti þornadur af Jesú andliti; varla hafdi hañ fundid miñstu svíun qvala þeirrq, sem á honum láu, fyrr eñ nýtt áfall neyddi hañ til ad sýna nýjañ hetju-mod. A medan hañ eñ þá var ad hughreysta sína veiku vini, adkom þad augnablik, á hverju sjálfur hañ þurfti vid nýrrar hugstyrkíngar. Þad sárasta, sem Jesú svo mæddum gat nú mætt, var þad, ad sjá Júdas siñ egiñ lærisvein koma, sem oddvita í óvina flocki, til ad forráda hann, siñ Herra og Meistara, í þeirra blódþyrstu Gydínga hendur. Hvílíkir sorgarþánkar er ecki náttúrlegt ad í Jesú sálu nú vaknad hafi, þegar hañ sá siñ vin og Lærisvein gjörast siñ svikara? Hvörsu munu ecki fjer-rád þessi af sínum egiñ Lærisveini hafa svídid hjarta hans, þessu vidqvæma, mañelskandi hjarta, hvörju svo nærri géck sérhver vina siña, jafnvel miñsta yfirsjón? med hversu medlídandi auga mun nú ecki Jesús hafa litid til Júdasar! Æ! gatstu þá, Júdas! sjed daudans ángist-

ina afmálada á Jesú ná-bleika andliti, sem eñ þá var sveitt þeim blóduga sveita, an þess ad skélfast? fékstú af þér eñ þá, ad auka qvalir hans? gatstú litid augunum til þíns saklausa Meistara, án þess ad láta þig binda í hans stad? gatstú sjed hans andlits útlit, í hverju stód afmálad hans guddómlega sakleysi og rólegasta hugprýdi, án þess ad verda var hjá þér pínandi samvitsku-nögunar? gatstú hañ-tū nálægst þiñ Herra, án þess ad falla vid sérhvert fótmálid til jardar? gatstú — o! þú gatst drýgt allt, eptir ad þú eitt-siñ hafdir afhendt herradæmid yfir sálu þiñi þeim skamarlegustu lastaña tilhneg-ingum. Samvitska þín var sofnud, hjarta þitt forherdt og öll rádvendnis tilfinníng af ásettu undirþryckt. Med mesta vidbjód vyrdum vér fyrir oss þeñ-ann svikara; svona hefdum vér aldrej breytt, hugsum vér; aldrej hefdum vér svo skamarlega höndlad vid vorn Velgjörara, vorn Frædara og vorn vin; aldrej skyldum vér hafa svikid Jesúm; en — þeckjum vér þá líka rétt vort egid hjarta? þorum vér ad trúa vorn egin vitni og tilfiñingu um rádvendni vora? þó vér ecki hefdum drýgt þvílikañ glæp,

kunnum vér samt ad gjora oss hluttakandi í vidlíku vondsku verki, svo miña á heri. Er ecki voru hjarta þañig varid, ad þad elskar tídum skin-gœdi í stad þess saña góda, og hversu skañt eigum vér þá til ad drýgja Júdasar synd? Trúa viljum vér ad soñu samvitsku vitnisburdi vorum til þess, ad vér hefdum traudlega framid slíkañ glœp, sem Júdas framdi; en vér gétum uppá margañ máta ordid Júdasar líkar. Mjog tídum látum vér oss locka til þess, ad verda ótrúir vorum Lausnara, og hvad skédur, þegar vér fyrir gódra daga, edur heimsins vináttu sakir, fleckum oss med viljandi syndum, nidurþoggum samvitskuñar advaranir, og afneitum rádvendni? for-rádum vér ecki Jesúm, þegar vér syndgum undir gudhrœdsku skini? for-rádum vér ecki Jesúm, þegar vér leitumst vid ad skada vini hans, undir vinsemdar og kjærleiks-verka útliti? for-rádum vér ecki Jesúm, þegar vér oktum hans lærdóm og pínu litils, edur fylgjum spotturum þeim, er vanvyrda hans kéñingu? for-rádum vér ecki Jesúm, þegar vér leidum adra til ad verda otrúa og meinsæra vid Gud og hann. Framar viljum vér nú ecki áklaga Júdas,

nej! sjálfa oss viljum vér áklaga. O! vér berum einig svikult for-rádandi hjarta í voru brjósti. Ecki nema nockur fá fótmál hofum vér ófarin fram á lastanna vegi, til ad fá nád Jesú svikara gudleysi: Látum því Júdasar dæmi þéna oss til vidvørunar, og umflýum med varhygd sérhvert tækifæri, sem vyrdist hættulegt vorum sálum. Aldrei skal elska til ens jardneska festa svo djúpar rætur í sálum vorum, ad vér þess vegna gleymum vorri trú, samvitsku og sáluhjálp. En — vernda þú oss sjálfur best, vorrar trúar uppbyrjari og fullkomnari! frá því ad yfirgéfa þig nockurn tíma, en adhyllast þína kross-óvini! Fyrirgéf oss þad, ef vér høfum híngad til gleymt þér, og misbrúkad þína nád! þú hefir einig forlíkad fyrir vort óstødnga og ótrúa hjarta; vertú oss þess vegna nádugur, og burtkasta oss ecki frá þínu augliti!

6. Foſtu-Hugvekja.

Jesús sýnir Almætti sitt, Jóh. 18.

Híngad til høfum vér Jesúm fyrir augum haft í sínum mesta vanmætti, undirþryncktañ af øllum þeim píslum, er

hañ þola hlaut, sem mañkynsins borgunar-madur. En — nú fáum vér sjed nockurn geisla hans guddómlegu hátignar, vér sjáum hañ, sem hiñ sterka Gud, er ecki þarf ad tala nema eitt ord, þegar hans óvinir skulu til gruña gánga; stór flockur hans óvina kémur med grimdar-fullum strids útbúníngi í Aldingardiñ, hvar Jesús var, tilad leita hans. Jesús geingur fram og adspyr þá: ad hverjum leitid þér? og þá þeir svara: ad Jesú af Nazareth, svarar hañ þeim med hugprúdum djarfleika: ég er þad; en vid þetta ord hörfar þessi óbljúgi, þessi alvopnadi skari til baka og fellur til jardar. Hér fáum vér ad þeckja þig á ný, vor Lausnari! í þiñi guddómlegu hátign. Skomu ádur, þegar þú á fjallinu Olíveti varst til jardar nidurþryckfur undir Guds reidi byrdi, þegar þu skalfst þar og titradir, þá spurdum vér sjálfa oss í huganum: er þessi sá sterki Gud? er þad sá Herra, sem géfur öllum sképnum anda, líf og styrkleika? er þad hañ, vid hvers reidi-tillit allar skapadar sképnur mega forgánga, og sérhvert syndari huglaus verda? já, þú ert þad; þetta kraptaverk sýnir almætti þad, sem í þér bjó. Hvílíkann sigur vannstu nú

ecki á þínum fjandmönnum! þeir nálægjast þig og þinn litla verjulausa hóp, stólandi med oflæti uppá sína makt, uppá sinn lidsfjölda, uppá sín vopn; vissir um sigurinn gledjast þeir þegar í vondsku sinni yfir því, ad hafa med svikum yfirfallid þig, og dreifst vids vegar vinum þínum. En — hvörsu gjördir þú ecki þeirra áform til skammar! eitt ord af þínum munni fellir þá, og þar liggja þessir stolltu sjálfbyrgíngar, eins og þeir væru af reidarslagi til jardar varpadir, en máttu þó vænta sér lífs á ný af þinni nád. Já, þad var vors Jesú nád, ad þeir, vid hans ord, urdu einúngis skélfdir, en ecki skadadir, ad eins felldir til jardar, en ecki eydilagdir. Hann sýndi þeim hvad hann gæti gjört, ef hann vildi brúka makt sína og almætti, en þeir blygduðust hverki vid hans makt, né hrærdust vid hans gædsku; ódar enn þeim var gefid megn til ad standa á fætur aptur, héldu þeir áfram sínu svikafulla fyrirtæki. Svikarinn, sem ecki lét sér aptra vid þad, sem hann sjálfur væntanlega mátti var verda vid, ásamt hinum, er hluttakarar vóru med honum í sama vondsku verki, nálægdi sig Jesú til ad kyssa hann, og gefa þar med fylgjurum

sínum til kyña, ad nú væri tími til ad grípa hañ, og í því sama þustu þeir ad, og lögdu hendur á Jesúm. Þessir Jesú óvinir, eru lifandi afmálan allra Jesú og hans nádar foraktara; hvad opt leggur ecki Gud óvini sína í sóttar-sængina, eda nidurvarpar þeim og lægir mód þeirra vid ofur tilfelli? hverssu tídt leidir hañ þá ecki rétt fram á grafar-backañ, til ad fá þá vakta af sínum svefnværdum vid Dómsins og Eilífdariñar skélfingar? en hversú sjaldan áviñur hañ þad, sem hañ ætlar til? varla eru þeir komnir til heilsuñar, varla hafa þeir stígid heilum fæti á jörd aptur, fyrr eñ þeir halda áfram í sinni fyrri vondsku. Þjófurinn brúkar þá krapta, sem honum á ný vóru géfnir, til svika og prettvísi; hiñ láusláti heldur áfram í hans villudýrs gyrndum; mordínginn og mannhatariñ endurnýa þeirra fjandskapar áreitni; sá andvaralausi útteys sínum gömlu eidum og blóti á móti Gudi og möñum; en hvílíka orsök hafid þér ecki, sem þañnig farid ad rádi ydar, til ad skélfast yfir sjálfum ydur, ef þér haldid áfram ad gánga eptir ydar óumvendta hjarta? hvílík qvöl og ángist mun þá ecki eitt siñ yfirfalla ydur, þegar Drottinn

kémur med miklum krapti og dýrd? ok hans óvinir máttu lída nidur vid þad, ad einúngis eitt ord útgéck af hans munni, þá í hans djúpustu nidurlægíngu, hvad meinid þér þá af ydur verda muni, þegar hann birtist, sem Domari? o! hversu ognarlegt mun ydar fall verda, þá hans óttalega rødd talar til ydar: eg er sá, sem þér hafid spottad og foraktad; eg er sá, sem þér illa hafid medhøndlad og misþyrmt mínum trúndu; eg er sá, sem þér hafid krossfest med ydar syndum; farid frá mér allir þér, sem illa hafid breytt! en fyrir oss, sem trúum á Jesúm, er nærsta gledilegt ad hugleida hans adferd vid sína Lærisveina, og hans umhyggju fyrir þeirra velferd. Þeir vóru nú í mestu lífshættu staddir; því eckl var annars von, enn óvinir þeirra mundu ætla sér ad taka þá einnig til fánga, svo þeir í einu fengju útrudt bædi Høfundi þess lærdóms, sem þeir svo mjøg høtudu, og øllum hinum, er til hans høfdu hnigid. En — Jesús tók sína hjálparlausu vini í sína vernd, hann sá, ad þessir sér ástfólgnu, væru ecki hugadir nóg ad gánga í daudann med sér; hann vissi hvad á því reid, ad þeir lifdu þegar hann væri á burt, af því þeir vera skyldu

vitni hans uppríſu; þéſs vegnà frelſadi hañ þá úr þeim lífsháſka, ſem þeim var búinn, en ſjálfur fraḿbʒdur hann, hug-prúdur og med hetjúmód, hendur ſínar til ad bindaſt, líkhama ſiñ til þeirra grim̃i-legu medferdar og líf ſitt í daudañ. O! hverſu mikill, hverſu ómrædilegur kjær-leiki! hverſu ſiñum vér hjarta voru létt-ir, þegar vér hugleidum þetta, og tileink-um oſs þær hugganir, ſem vér í ſérhver-ju líſſins tilfelli megum draga hér af! nú kunnum vér vera óqvídnir, hverſu margir óvinir, ſem ſetja ſig med allri ſiñi makt á móti oſs; þó oſs ſéu búnar óttaleg-uſtu háſkaſemdir, í hverjum vér mættum forgánga, því Drottiñ er vor ſtyrkur og vor hjálp í ſérhverri neyd, ſem oſs mæta kañ. Vér høfum á umlidiñi æfi vorri reynt þad tídum, hverſu máttugur vor Frelſari er til ad hjálpa, jafnvel þá, þeg-ar oſs ſyndiſt øll hjálprædis von þrotiñ, ætíd viljum vér því á hañ vona; alla tíma mun hañ vel vid oſs gjøra; en kañ-ſké einhverjar adrar ſorgir megi olla oſs gróſemi; máſké vér qvídum barna vorra ófførum; máſké vinir vorir ſéu í eymdum ſtaddir; máſké Jeſú kirkju þrengíngar og áráſir olli oſs ángurſamra þánka; ekki

viljum vér vid neitt hvilikt láta vorn hug-
mód hverfa; vorra vandamanna saklevsi
og luckukjør mun Drottinn taka í sína
varatekt; sitt ord, sína limi og sína gjør-
valla kirkju mun hañ vardveita á móti
ollu óvina yfirfalli. Ef hañ var mátt-
ugur til í sinni nidurlægingu ad láta sína
Lærisveina vera óhrærda af fjandmaña
hendi, hversu miklu framar mun hann
nú, upphafiñ í hædirnar, fá gjort óvina
rád til skañar. Guds stadur mun stød-
ugur standa med borgurum sínum, því
Drottiñ er iñan múrañá, og því mun hañ
standa. Herrans óvinir hljóta ad verda
huglausir, og allir sterkir mega falla þá
hañ lætur sig heyra. Drottiñ Zebaoth
er med oss, Hallelújah!

7. Føstu-Hugvekja.

Jesú fríviljuga afhending í óvina hendur,
Jóh. 18.

Einhverr hinn huggunar-ríkasti og mik-
ilvægasti sañleiki, sem Jesú Krists
Píslar-saga keñir oss, er sá: ad vér meg-
um vera þess fulltrúa, ad Jesús frívil-
juglega géck út í sína pínu. Hefdi hañs

pínu að eins uppákomið af náttúrlegum orsøkum, máttum vér sífeldt vera í efa um það, hvert vor friðþægíng við Guð, hefði með hans pínu orðið afrekuð; en gjørvøll Jesú Píslar-saga gefur oss óræk rök fyrir því, að allt hvað hann leið, hafi hann liðið frívilјugur, og eptir fyrirfram ágvorðuðu ráði; til að sannfærast um þetta frían og fúsan vilja hans, þarf einúngis að skoða, hversu fúslega hann flýtir sér til dauðans; hann gat varnað því, að óvinir hans, sem við hans eina orð féllu til jarðar, á ný uppstæðu, og legðu hendur á hann; hann gat útbúið þennan litla hóp vina sinna með guðdómlegum krapti og látið þá eyðileggja óvini sína. Ekki nema eitt orð hefði það kostað hann, að láta Engla fylkíngar framkoma, sem með óskiljanlegri makt haldið hefðu hans óvinunum til baka; hvörsu auðveldlega gat ekki Náttúrunnar Herra brúkað allar høfuðskepnurnar til sinna hefndar verkfæra? en — hvað þurfti hann annara hjálpar við? hans eigið í honum búanda almætti, með hverju hann sigraði fjølda óhreinna anda, með hverju hann leiddi þá dauðu til lífsins, með hverju hann svo opt gjørði að engu sinna mótstandara flærðar-hrecki, og

rádslaganir, þetta sitt guddómlega al-
mætti gat hann einnig nú brúkad til ad
gjøra sinna mordíngja vondsku til skamm-
ar. Ad hans bodi hefdi jørdin opnad sig,
og uppsvelgt þennann vondskufulla sam-
svarna flock; ad hans bodi hefdi eldur af
himnum fallid, og fortært þeim; já,
hans einsamalt augna tillit hefdi gétad
gjørt þessa vogunar-djørfu ad engu; en
hann brúkar nú ecki þessi medøl til frelsis
sér, þad fór svo fjærri, ad þegar lærisvein-
arnir vildu taka til varnar med vopnum,
þegar Pétur jafnvel sært hafdi einn í ó-
vina flockinum, þá bannadi hann honum
þessa vørn, og læknadi þann særda þénn-
ara. Øll adferd hans, þegar hann var til
fánga tekinn, sýnir fúsann vilja hans, til ad
offra sér sjálfum til frelsis heiminum.
Skal eg ecki drecka þann kaleik, segir hann,
sem Fadir minn hefir géfid mér? og hversu
bitur og fullt mældur var ecki kaleikur
sá, er Fadirinn hafdi honum útmældann,
en þó var hann viljugur til ad drecka hann?
já, hans ómælanlegi kjærleiki til þeirra ó-
luckulegu Adams nidja, var svo sterkur,
ad hann beiddi um þenna bitra kaleik; hann
vildi ecki láta þyrma sér, hann vildi ecki
hafa gledi, heldur lída, hann vildi verda

dáudans fóru fyrir mannkynid; hvílík hug-
prýdi! hvílík elska! Gudi sé lof! nú þurf-
um vér ecki ad skélfast fyrir Dómarans
reidi vegna vorra synda; nei, fríviljug-
lega hefir Jesús tekid á sig þad straff,
sem vér áttum ad lída; viljugur hefir
hann, eptir Guds alvísa rádi, bætt fyrir
vorar syndir. Med frium og fúsum
vilja géck hann á móti dauda sínum, og
undirgéckst þad allt, sem útkrafdist til
mannkynsins endurlausnar. Þótt vér
hefdum engin önnur rök fyrir vorri rétt-
lætingu, mættu þó þessar röksemdir fá
oss styrkt í trúnni á þann krossfesta:
vér erum sáttir vid Gud, því vor Jesús
leid viljugur í vorn stad; med fúsum vil-
ja tók Jesús uppá sig þær bitru þján-
íngar. En — því erum vér ecki eins
sinnadir og Jesús, þegar smávegis mót-
lætingar hitta oss? því tökum vér ecki
uppá oss eins fríviljugir Jesú kross? því
berum vér ecki eins stoduglyndir þján-
íngarnar? hvad vantar ecki á þad, þeg-
ar vér, möglandi og naudugir, tökum á
móti þeim mótlætingum, sem vér fáum
ecki hjá komist? Jafnvel lítilsverd ó-
gédfeld tilfelli fylla vort hjarta ángist og

þánægju. Ef vér líktumst Jesú, mundum vér hegda oss odruvísi: undir byrdi hiña þýngstu motlætínga, sem oss legdust á herdar, mundum vér segja: skal eg ecki drecka þañ kaleik, sem Fadir minn hefir géfid mér? Þegar Gud straffar oss hardt, mundum vér þá ecki íhuga þad, ad Guds födurhönd leggur þá byrtíngu á oss, sem þó, hversu þúng, er hún vera kyñi, er einsog eckert ad reikna á móti því, sem Jesús leid? Hver ein þjáníng, sem oss er útmæld, er í raun réttri ecki þúngbær, því hún varir ecki lengi, og má ecki kallast verd þeirrar dýrdar, sem vid oss skal opinberast. O Jesú! géf oss svo fúsañ vilja, sem þú hafdir, til ad leggja oss undir hverskyns eymdir, sem adkoma kuña, og styrk þú oss til ad bera þær; þad hlýtur ad gánga oss, eins og þiñ vilji hefir áqvardad. Vér egum kañské fyrir höndum eñ þá, og megum vænta þess svo lengi vér lifum hér, ad reynast í mótlætínganna skóla. Mæti oss eitthvad mótdrægt á vorri pílagríms ferd, viljum vér med trúndu og audmjúku hjarta segja: veri þad svo, vér viljum lída þad! Drottins hægri hönd kann öllu um ad breyta. Loksins megum vér þess full-

trúa vænta, ad vér munum, eins og Jesús, frelsast frá øllu vondu, og iñgánga í þad hvíldar og eilífrar rósemdar ríki, hvar Gud mun oss endurnæra, eptir allar útstadnar mótlætíngar þessa lífs.

8. Føstu-Hugvekja.

Jesús yfirgéfinn af Lærisveinunum,
Marc. 14.

Hvad heyrum vér! Lærisveinarnir yfgéfa sinn Meistara og flýa nú frá honum! þeir, sem fyrir stuttu sídan høfdu svarid, ad þeir væru reidubúnir ad gánga í daudann med honum; hver var orsøk þess, ad Lærisveinarnir svo allt í einu gleymdu sínum dýru heityrdum? hversu fengu þeir svo brádlega sinnaskipti, og létu hugdyrfd fyrir hugleysi, styrkleika fyrir veikleika, kjærleika fyrir kaldsinni? Líklegt mátti þad þykja, ad þessir einustu vinir, sem Jesús átti á jørduñi, mundu gæta í því skyldu siñar og þacklætis vid hañ, ad létta hvad þeir gátu undir hans margfoldu þjáníngar, ad miñsta kosti verid

nálægir sjónar-vottar ad písluñ hans, því eckert meira krafdi Jesús af þeim; þeir áttu ecki ad lída sjálfir, heldur einúngis sjá hvad hann leid; þeir áttu ecki ad deya med honum, heldur einúngis fyrir hans krossins dauda, gjorast hæfilegir til ad verda hans kross-prédikarar. Ef ad vér hefdum verid í þeirra stad, hvad mundum vér ecki hafa gjört fyrir vorn Meistara? vér vildum hafa þurkad hvert tárid af kinnum hans, og huggad hans sorgmædda hjarta; nei! aldrei skyldum vér hafa forlátid hann; vér skyldum hafa fylgt honum frá Grasgardinum til þínghúsins, frá þínghúsinu til Golgatha, já! keppst eptir þeirri æru, ad bera hans kross eptir honum í Símons stad, og máské, ad vér hefdum gengid í daudann med honum. Þannig þenkjum vér nú, þá vér álengdar skodum í huga vorum Jesú pínu, en — mundum vér hafa verid hugdjarfari enn Jesú Lærisveinar, hefdum vér sjed uppá pínu hans, eins nálægir og þeir vóru; mundum vér hafa verid hugadri eñ þeir vóru, þá allt þad þeir sáu afmáladi þeim opiñ daudañ fyrir augunum. Vér ímindum oss tídum daudañ, sem yfrid léttañ þegar vér erum heilbrygdir,

og meinum oss eñ þá ega lángt til grafarinar. En munum vèr verda vid sama hugar-far, þegar vèr erum ad heñi komnir, edur hættulegur sjúkdómur gèfur oss ad skilia, ad vèr egum skammt ad heñi ófarid? þañig sjáum vèr, ad Jesú lærisveinar mottu had fyrifram litilsverdt, og sig fullstyrkva til ad gánga í daudann med honum; þeir igrunudu hverki, þegar þeir sám tímum ádur hètu honum því, hversu bitrar hans qvalir verda mundu, nè hvad veikir þeir sjálfir vóru, til ad standast þær píslir, sem honum vóru búnar. Þad ofdirfsku traust, er þeir hofdu á egiñ kroptum sinum, blindadi svo þeirra hjörtu, ad þeir gættu ecki sins vanmáttar, sins hugleysis nè andvaraleysis; og þetta er sama ástandid, í hverju vèr erum staddir. Nú erum vèr nógu djarfir til ad heita ollu, en hversu litid verdur ecki úr oss til ad halda had, þegar á skal reyna? O! allt ofmargir af vorum med-kristnum hafa sañarlega sama ásetuíng, sem vèr meinum oss nú ad hafa; stolandi uppá sina egiñ krapta, voga þeir sèr úti þañ freistingafulla heim. Þeir hugleida ecki hversu andveldlega tillockanir og afregaleidslur fá muñu eñ þá sigur unnid yfir þeirra

hjörtum, en þegar þeir eru fallnir fá þeir þad fyrst þeckt, hverſu veikir, fordjarfadir og laus-gédja þeir eru. O! vor Frelſari! vér vidurkénnum þad, ad vort hjarta er bædi dárlegt og duglauſt. Audveldlega fær þad ſkéd, ad vér yfirgéfum þig og gleymum þeirri trygd, ſem vér höfum ſvarid þér; hvad mundi af oſs verda, ef þú krefdir af oſs ad taka hlutdeild í píñi þinni? mundum vér þá verda nógu viljugir og ſterkir til ad fylgja þér á eptir, þegar gylda ætti ad bera á eptir þér kroſsins þúngu byrdi? hvad mundi ſké, ef þinir kroſs óvinir hæddu þig ad oſs nærveranda í gledi-ſamqvæmum? mundum vér þá hafa nóga hugdirfd til ad vidurkéña þig opinberlega, og verda þér ſtadfaſtlega trúir? hvad mundi ſké, ef ad ríkdómur, metord og lyſtiſemdir á eina ſídu lockudu oſs, en fátækt, vanvyrda og píſlir á hina ſíduna ognudu oſs? ættum vér nú til hiñar lucku ad viña, ef vér yfirgæfum Jeſúm, en hljóta þeſſa ólucku, ef vér værum honum trúir? hvad mundum vér gjöra, værum vér þañig ſtaddir? mundum vér verda eins edalþenkjandi og Móſes, ad vitni Páls Poſtula, ad halda Kriſts vanvyrdu fyri ſtærri ríkdóm

eñ heimsins audæfi? hvad mundi ské, ef vér mætta ættum lángvarandi harmgvælum, mundum vér þá aldrej efast umGuds vernd, edur leita annarstadar huggunar eñ hjá honum? æ! hversu mikla orsök hofum vér ecki til ad hrædast vort egid hjarta! þad gétur skéd med óteljanlegu móti, ad vér verdum Jesú eins ótrúir og hans lærisveinar, og ef vér rötum í þá ólucku, ad verda óstödugir í Jesú kjærleika, þá erum vér staddir í stærstu hættu; því ef vér eitt sinn hofum gleymt honum, þá má þad audveldlega ad bera, ad vér þá, þó vér forrádum hann ecki af ásettu rádi, þó samt af hugleysi og hálfvelgju afneitum honum, og ad minsta kosti gleymum honum vegna lauslyndis. Hvar viljum vér þá finna frelsi vorum sálum, endurnæringu undir þjáníngunum, rósemi fyrir samvitskuñar nögun, djorfúng í bæniñi, huggun í daudanum og fríun í dóminum? Dýrmæti Lausnari! vernda þú oss med þiñi nád frá þessari miklu ólucku! vidhald þú oss í elskunni til þín, og lát oss aldrej af ásetníngi missa hana, hverki í hinum vondu né gódu dogum! Vilji vort óstoduga hjarta snúast frá þér, þá vyrdstú, almáttugi Jesú! ad halda oss vid þig stödugum

og styrkja oss med þínum voldnga armlegg! Láttú hverki lucku né vanlucku, hverki manna-ótta né manna-gunst, hverki drambsemi né dugleysi, hverki dauda né líf, nockurn tíma skilja oss vid þig! Skyldi vort hjarta verda máttfarid, og vort hold vanmegnast í stridinu, æ! svo styrktú oss og uppliſgadu med voninni um þá kórónu, sem þú hefir heitid þínum trúu eptirfylgéndum! Herra Jesú! vér lofum því, ad yfirgéfa þig aldrei! vér endurnýum þann eid, sem vér unnum í vorri skírn, og lofum þér því, vegna þess óútmálanlega kærleika, sem þú hefir audsýnt oss, vegna þinna bitru qvala, vegna þíns dauda á krossinum, af einlægu hjarta lofum vér því, ad vera þér obrygdanlega trúir hédan af til æfiloka.

9. Föstu-Hugvekja.

Guds áqvardada rád um Jesú dauda, Jóh. 18.

Á medal þeirra, sem vid Jesú fordæmíngu breyttu eptir spilltum heimsins vísdómi, var Kaiphas einn hinn helzti. Ecki gætti hann, sem Dómari, þess, hvad lögum og réttvísi væri samqvæmt, heldur hins einúngis, eins og annar slúnginn

bragda-refur, er horfa mundi til egin hagsmuna. Hañ hafdi fest sér þad þánka-mid: ad betur færi ad einn saklaus dæi, heldur enn ad heil þjód skyldi til grunna gánga, fyrir eins manns lífs sakir. Eptir þessari þánka reglu, meinti hann þad gagnlegra fyri landid ad Jesús dæi. Svo ógudlegur, sem þessi þánki var, svo brúkadi Gud hann þó til framqvæmdar sínu, frá eilífd áqvardada rádi, um Jesú dauda, og þetta vísdómsfulla og heilaga ráð Guds, viljum vér nú í rósemi hugleida, oss til nytsemdar. Vid Jesú pínu hafdi engin blind hending stad, þad skédi ecki af neinu óforvarandis tilfelli, ad hañ mátti þola þá edur þá væmvyrdu, þá eda þá písl. Allt skédi hér, rétt eins og þad eptir Guds rádi var ályktad, og oll atvik sameinudu sig til ad opinbera Medalgángarann á millum Guds og manna, í Jesú píndu persónu. Strax, þegar hañ afhendti sig í hendur óvina siña, og hans Lærisveinar vildu med makt hafa forsvarad hañ, gaf hañ þeim ad skilja: ad þetta væri Guds áqvardada ráð; hvernig skyldu — sagdi hañ — Ritníngarnar añars uppfyllast? svona hlýtur ad ské! Þad sama er ad segja um Jesú dauda; þad mátti hañig

ské, að Messías með þessum hætti en engum ödrum skyldi dauðañ líða; og svo lítilsverdt, sem það sýnist: á hverjum stað, á hverri tíð, af hverjum orsökum einhver oñur maũeskja deyr, svo mikilvæga má þó álíta alla þessa atburdi við Jesú dauða. Eptir Guðs ráði var tíðin ágvørdud nær Frelsariñ skyldi deya; hann mátti ecki deya fyrr eñ sá tími kom, á hverjum hañ deydi, af því það var naudsynlegt að hañ sýndi sig áður, sem Messías, og fullkomnaði allt það, sem honum var fyrisett. Þegar í barnæsku mátti hañ verda lísi sviptur af fjørráðum Herodesar; en hefði það skéð, þá hefdi hañ ecki fengið gjørt heimiñ farsælañ með sínum lærdómi, sínu dæmi og kéñingum; ecki uppfyllt fyrisagnir Spámañaña; ecki liðið svo qvalafullañ dauða, sem fortaksfaust krafdist af heimsins Endurlausnara. — Somuleidis opinberadi vísdómur Guðs sig í því, að Jesú dauði bar að rétt undir Páskana. Fregnin um pínu hans og dauða, gat á engum tíma fljótar og almeñilegar útbreidst, eñ á þeirri tíð, þá er mørg þúsund Gyðinga vóru samankomnir til Jerúsalem frá mørgum fjarlægum lands-álfum. Eða, var það ecki sam-

hljóda visdómi Guds, ad sá, sem med Páskalambinu var fyrtmindadur, skyldi á somu tíd og þessi offur-dýr framfærd vóru fyrir Gud, fullkomna sitt offur? eptir Guds rádi var stadurinn áqvardadur, hvar hann deya skyldi, ecki mátti þad ské, ad Messías væri líflátinn i svo litlum og auduyrdilegum stad, sem hans fædingar stadur var, heldur átti sá ad vera stadurinn, hvar hann endadi líf sitt, þar, sem hann svo optlega ádur kénnt hafdi, þar, sem hann gjørt hafdi svo mørg kraptaverk; sá stádur, hvar allar fórnir og opinber gudsþjonusta átti ad framfara; sá stadur, sem í sambandi stód, vid svo mørg ønnur lønd, sá skyldi vera stadurinn, hvar vor Medalgángari lidi sínar bitru písl{ir}; enn hvørs vegna skyldi hann enda sitt líf utan borgar á fjallinu Golgatha? Páll leysir úr þessari spurníngu: hverra dýra blód — segir hann — sem inborid verdur af enum ædsta Kénnimanni í hid heilaga fyrir syndirnar, þeirra somu hræ skyldu uppbrennast utan herbúdanna; fyrir því hefir einnig Jesús, svo hann helgadi fólkid fyrir sitt egid blód, utan borgarhlida látid sitt líf. Eptir Guds rádstøfun var þad ályktad, hverjum dauda Jesús skyldi deya; þad

var krossins daudi, sem vor Frelsari hlaut ad lída; þessi handdagi var ad sönnu einhverr hinn qvalamesti, sem finnast mátti, en því undrunarverdari er sú rósama þolinmædi, med hverri Jesús þoldi hann án allrar mögluuar, og því dýrmætara má oss vera sad þolgædis dæmi, sem hann þar med hefir gésid oss. Hvilikur Jesú danddagi var einnig ádur fyrirmyndadur, því eins og Móses uppreisti eyrorminn í eydimörkinni, svo skyldi Mannsins Sonur upphefjast á krossinn, til þess, ad allir þeir, sem á hann trydu ecki skyldu fortapast, heldur hafa eilífa sælu. Eptir Guds rádi, vóru þeir ágvardadir, sem sviptu Jesúm lífi; hann skyldi líflátast af hverju tveggja því fólki, er á þeim tídum bygdu jördina; þetta átti ad þéna til sönnunar því: ad eins og Gydíngar og Heidíngjar vóru undir bölvuninni, svo skyldi Messías afreka hverju tveggjum blessunina. Eptir Guds rádi var þad ágvardad, hvad af Jesú dauda fljóta skyldi; hann átti — eins og Esajas Spámadur fyrirsegir — ad sjá sína lyst og hafa nægtir; med sinni vidurkénníngu skyldi hann, sá Réttláti, gjöra marga réttláta; honum skyldi gésast mikid herfáng, og sjálfir þeir sterku

skyldu gefast honum ad herfángi; hann skyldi ødlast fjølda afqvæmis, sem honum þjónadi, og hans miklu gjørnínga skyldu menn tilkynna barna-børnum. Þessa spádóms uppfylling er skén i vors dýrmæta Endurlausnara persónu, og sérhverr, sem med athygli adgætir þetta, má þar vid upphvattur verda til ad tilbidja speki Guds, og prísa hans elskufullu rádstøfun. Já, alvísi, nádugi Gud! í djúpustu audmýkt tilbidjum vér þitt vísa rád, sem ályktadi vors Frelsara dauda! sannarlega er þitt rád undarlegt, og þú framqvæmir alla hluti dýrdlega. Nú megum vér, fyrir Jesú dauda, fullvíssir vera um vora fridþægíngu. Forgéfins hefir Gud víst ecki gjort þvílíka rádstøfun; forgéfins kuñi vor Jésús ecki ad deya svo sérlegum og óvenjulegum dauda; forgéfins er þad ecki, ad spádómarnir um Jesú dauda eru svo ytarlega uppfylltir. Nú erum vér fulltrúa, já, lifum og deyum vissir um þad, ad vér, fyrir vors Endurlausnara dauda, erum fríadir frá øllu straffi; en því dyrmætari og ómetanlegri á þessvegna hans daudi ad vera oss; æ! því skyldum vér nú syndga svo mótþróanlega á móti Gudi, ad vilja gjøra ad engu,

med ydrunarleysi, Jesú dauda, er hañ í vorn stad leid! einnig má vor daudi oss líka dýrmætur vera; sá sami visdómur, sem áqvardadi allt hvad vidbar vid Jesú dauda, mun og þannig haga öllum atvikum vid vora burtför frá heimi þessum, sem oss best hentar; hañ hefir áqvardad vorn dauda dag, og nidurradad öllu fyrirfram þañig, ad oss, sem léttbærust verda mætti vor sídasta stund. Máské vér deyum á vorum blómstrandi aldri, máské og komnir á efri aldur; þad skal engrar áhyggju auka oss. Tímiñ, á hverjum þú, godi Gud! hefir áqvardad oss ad deya, er víst hiñ hæñlegasti; stadurinn jafnvel, hvar vér deya skulum, er af þér fyrirsjedur, hvert heldur vér deyum á förnum vegi, í voru húsi, á medal vorra vina edur óvina, í voru fødurlandi, edur á framandi stedum, þad er oss allt hid sama; vér kunnum ad deya rólegir og hólpnir á hverjum helzt stad, sem áqvardadur er oss ad dauda-stad, þá vér einúngis deyum, sem rétt-kristnir, en kañské þad gjöri oss qvída, ad vér vitum ecki sjúkdóm þañ eda daud-daga, sem enda á vort líf; en því skyldum vér, fyrir þá skuld, béra áhyggju? vors lífs Herra hefir áqvardad

öll atvik vors dauda, eptir sinni alvísu gædsku; þad skédur ad hans rádi, hvert heldur vér deyium brádum dauda, ellegar eptir lángviñañ sjúkdóm; hvert heldur med hægri tilfiñingu, edur mikilli pínu; eiñig fyrir því, sem fljóta kyñi af dauda vorum, hefir Gud borid þá vísustu umhyggju. Nú þegar hefir hañ ætlad litiñ hvíldarstad andvana líkhama vorum; nú þegar hefir hañ huggun geymda vinum vorum, er harma munu vora burtför. Hversu ánægdir megum vér þá ecki vera med þína rádstöfun, alvísi Gud! hversu rólegir og gladir kuñum vér þá ecki úr heiminum útgánga! Þér, vor Lausnari! þockum vér alla vora lífs luckn og vora sídustu rósemi! vertú oss nádugur á þessum vorum sídustu lífs-stundum, vegna þíns saklausa, fridþægjandi dauda! miskuna þig yfir oss, o Jesú!

10. Föstu-Hugvekja.

Jesú hugprúda forsvar fyrir Kaiphasar Rétti, Matth. 26. Jóh. 18.

Í þessari Jesú adferd sjáum vér þañ áviñíng, sem góð samvitska og hjartans sakleysi géfur, sérdeilis á neydartíñg

tid. Sú fyrsta hugleiding, sem hjá oss vakna má vid sjón þessa eins áklagada, er óneitanlega þessi: hversu æruverdugt er hid lidanda sakleysi! Jesús stód hér frammi fyri þeim yppurstu Prestum, Skriftlærdum og Oldúngum fólksins; þetta samqvæmi var ad ytra áliti mjøg æruverd samkunda, en eptir innvortis sinnislagi þeirra, samansafn skinhelgra hræsnara, svikara og mannhatara; hann vissi hvers hann hafdi ad vænta af þessara manna vondskú, þared Káiphas, frumqvødull þessa blod-ráds, var þess forstjori; hann, sem laungu ádur hafdi svarid Jesú dauda í hjarta sínu; þessi madur setti nú upp þad dómara yfirbragd, sem réttlæti elskar, og til ad sýna, ad hann fordast vildi allt hefndar-girnis skin, spurdi Jesúm um hans kenníngu og þann fjølda lyds, er hann fengid hafdi, sem tilheyrendur. Jesús, sem þeckti síns Dómara dula tilgáng, sá grant þessarar spurníngar undirferli, og svaradi honum því med þeirri einurd, sem enginn, nema sá saklausi, hafa kann, og med þvilíkri speki, sem einúngis mátti stad hafa hjá honum. Um sitt gjørvalla framferdi mátti hann skjóta til vitnis alþýdu-róms, og þeirra manna, er hann heyrt

höfdu; ä smedal þeirra jafnvel, sem fella vildu nú yfir-hañ dauda-dóm, vóru nockr- ir þeir, sem sjónar-vitni verid hösdu ad framferdi hans. Hann hafdi kennt op- inberlega, og eckert i leyndum talad þad, sem ecki var samhljóda hans opinberu keñ- ingu, því hverr sá, sem illt hefir adhafst, dregur sig helzt i hlé, en hinn, sem gott gjördi, lætur sig sjá fyrir almeñings aug- um, og gjörir sin verk opinberlega. Vér vilium leida oss þad i huga, ad vér værum þeir, sem mæta skyldu fyrir veraldlegum Dómara, eda réttara sagt, fyrir Guds Dómstóli, hvar vér ættum ad forsvara vort framferdi; mundum vér þá eins óskelfdir og Jesús fá oss afsakad fyrir þeim ákjærum, sem oss mættu þar? Æ! hversu litil eru vor gódverk i samanburdi vid þad illa, sem vér hofum adhafst! hver- su margir mættu þá ecki ásaka oss, sem vér hofum hneixlad med vorri breytni, styggt i ordum og kjærleiksláust vidhöndl- ad? Þad mátti nú géfa Lausnara vor- um yfrid stóra hugsvolun, ad hann gat med mestu hjartans rósemi skodad allar athafnir sins umlidna lifs, og engrar einustu var ordid, er ecki stofnadi til ebl:

íngar heimsins velferdar. Hversu ítarlega sem hañ prófadi sitt liferni, fañ hañ sig allt hafa rétt gjört á móti Gudi og moñum; hañ var sér einkis brests eda breiskleika medvitandi; hann gat því óhræddur mætt fyrir Rétti óvina sinna. Audsært er nú hér af, hversu mikilsverd gód samvitska er, og hversu sá, hverjum samvitskan um eckert brixlar, hafi litla orsök til ad láta sér hugfallast vid þad íllgjarnasta baktal; enginn, nema sá rádvandi sañkristni, fær sýndann svo stórañ hugmod vid áfelli ráungra Dóma. Hönum liggur þad í léttu rúmi, þó hañ færdur verdi fyrir mañа dóma; hvert hoñum er hrósad af einum, ellegar lastadur af hinum, því hvert heldur hañ mætir æru eda vanæru, íllu eda gódu umtali, huggar hañ sig vid þad, ad hañ fát siñ rétt hjá Gudi, og ad heimsins almeñilegi Domsdagur muni sakleysid opinbera. Hér í heimi er ecki fullkomins réttlætis ad vænta, en þegar sá saklausasti á medal allra mannanna barna, hlaut ad mæta sem sakamadur fyrir ógudlegra rádi, ætti oss þá ad bregda vid, sem af engri fullkominni dygd höfum ad hrósa oss, þó vér lída mættum kjærleikslausa dóma og íll-

gjarnt baktal? nej, vid hvíliku megum vér ætid búast i þessum heimi, en án þess vér látum þesskonar dóma skélfa oss, skal sú vera vor sifeld ástundan, ad vardveita góda samvitsku fyrir Gudi, og þá mun sá þánki styrkja oss: Drottinn er sá, sem dæmir mig. Hvílík heppni er þad ecki, ad fá med sañi sagt: einkis erum vér oss þess medvitandi, er ollad fái oss fordæmíngar á Dóms-degi; vér erum oss eck þess medvitandi, ad vér med ásetníngi hofum forsmád vorn Lausnara, misbrúkad hans fridþægíngu eda vanvyrdt hans kénníngu. Vér erum oss þess ecki medvitandi, ad vér viljandi hofum forsmád nockurn eda steypt i ólucku. Þad er vor hrósan — segir Páll Postuli — sem er vitni vorrar samvitsku, ad vér hofum i heiminum framgengid i einfaldleika og Guds grandvarlegleika; en — med ollu þessu erum vér þó ecki réttlátir fyri Gudi. Þitt auga, alltsjáandi Gud i sem skodar grant vors hjarta hulduslu fylsni, sjer þess óteljandi bresti og gétur auglýst þær syndir i fari voru, sem vér þeckjum eckt sjálfir. Vér fengjum því ecki stadist fyrir þínum Dómi, ef vor Jesús tæki ecki vorn

málstad, og gjørdi sitt réttlæti vor vegna hjá þér gyldandi. Vertú oss, vor Gud! fyrir hans sakir nádugur[.] þínum Domi; og þegar vort hjarta áklagar oss fyrir þér, þá láttú oss frikéñda verda vegna þess blóds, sem hann einig úthellt hefir fyrir vorar syndir.

11. Föstu-Hugvekja.

Péturs hugleysi, Jóh. 18.

Ef vér hefdum átt ad dæma eptir þeim hetju-huga, sem Pétur syndi, þegar Jesús var til fánga tekinn, og eptir þeim heityrdum, sem hann ádur géfid hafdi, mættum vér þenkt hafa, ad hans stödug-lyndi og trúmeñska varid hefdi þvi meir, sem háskiñ vóx, er Jesús var staddur í; en hversu snøgglega hefir hañ nú fengid siñaskipti! nú, þegar þess var ad vænta ad hañ syndi hugprydi verdur hann hug-laus; hañ miñist ad soñu heityrda siña, snyr þvi til baka af flóttanum, og fylgir Jesú eptir, en ecki nema álengdar, af þvi hañ óttast somu hættu, sem hans Meist-ari er staddur í. Otti fyrir moñum synir sig í athøfnum hans og tali; hañ sam-lagar sig hópinum, svo hann þvi sidur

þecktur yrdi. Pad sýnist ad sönn vera ofurhugi, semvreif hañ til ad fylgja Jesú bundnum eptir inn i Kénnimaña-hofdíngjans stofu, en pad var ofdyrfska, þvi kastverdari, sem hún var meiru hugleysi blöndud. Pad var ofdyrfd, ad voga sér i þad hættu-strid, ad rannarlausu, hvar hann mátti vita sér ósigur búiñ; þad var óflæti, ad sýna á sér útvortis hugdyrfsku, en búa i hjartanu yfir megnum ótta. Hversu mjög megum vér þvi ecki vaka yfir hjarta voru, og leitast vid ad sigra þann ángistarsama ótta, sem oss svo tídt yfirfellur, og ollir þvi, ad vér hindrumst frá ad fordast þad vonda, en ydka gott? ollir þvi á tídum ótti fyrir mönnum, ad vér gjörumst Jesú Evangelió ótrúir, og forsómum skyldu vora af qvída fyrir álasi edur athlátri maña? er þad ecki ótti fyrir yfirfallandi eymdum, sem dregur hjarta vort frá þvi trausti, er vér áttum á Gudi ad hafa? er þad ecki ótti fyrir daudanum, sem gjörir oss hañ svo skélfilegañ, ad oss þegar hverfur hugur ef vér hugsum til hans? er þad ecki þræls-ótti fyrir Gudi, sem fær oss svo ákaflega skélfda vid sérhvern hañs stroffunar dóm, og nidurslær oss til jardar vid sérhverja hættu? er þad

ecki ótti fyrir Helvíti, sem aptrar oss ad sønnu ad fremja stor-glæpi, en upphvetur oss þó ecki til ydni og gódverka? Opt høfum vér kannské leitast vid ad dempa þennann ótta, strída á móti honum, eda ad øllu fá hann nidurþryckta; en hverju ávaxtarláusir urdu ecki allir vorir vidburdir? þessi ótti yfirféll oss jafnódt aptur, þó vér meintum oss hafa hann sigrad. AE! oss auma! hverr vill frelsa oss frá þessum ótta! þú, vor Jesús! fær þad eiñ gjørt; tilgángur þinnar komu í heimiñ og þín pína fullvissar oss um þad, ad vér finna munum hjá þér rósemi fyrir sálu vora. Þegar samvitskan skélfir oss fyrir hegníngu Guds, hversu rólegir megum vér þá ecki verda, þegar vér trúum á Jesúm, fyrir hvers fridþægíngu vorar syndir eru afmádar? þá fær allt, sem ádur var oss óttalegt, annad útlit; vort mædusama líf, verdur oss vegur til fullkomnunar; þær háskasemdir, sem umkríngja oss, medalid til vorrar trúarstyrkíngar; vor daudadagur verdur vor lausnardagur, og rotnan líkhama vors, er tilreidsla undir þá komandi forklárun. Þegar vér þañig vyrdum fyrir oss þetta, sem oss var svo óttalegt, hverfur hitt, sem ádur

ógnadi oss. Vekt vor vanmáttur og eymdir ótta í voru hjarta, þá styrkjum ver oss í trúni á Jesú náð. Vilji qvídi fyrir missir þessa heims forgengilegu muna giora oss órólega, hressumst vér af von óſýnilegra gæda, sem oss eru ætlud á himnum, um hver Jesú pína géfur oss fullkomnustu vissu; engu ad sídur er oss þad naudsynlegt, til egin varhygdar, ad bera sifeldt forsjálann ótta, og fyrifram búast vid mótlæti, sem oss máské mæta kunni. Hefdi Pétur fyrifram betur adgætt hugleysi sitt og þá hættu, sem hann stofnadi sér í, mundi hañ traudlega hafa látid sigrast vid fyrsta freistínga áfall. Flestar mótlætíngar, sem oss mæta, verda því tilfinnanlegastar og skiædarstar, ad þær koma á óvart. Oss er því mjøg svo naudsynlegt ad venjast vid, ad setja oss fyri sjonir midt í vorum lystisemdum og velgengni þau mædu tilfelli, sem kyñu ad mæta oss, og segja til sjálfra vor: nú lifi eg ánægdur og frí fyrir allri áhyggju; en hversu brádum gétur ecki sá tími adborid, sem fylli sálu mína ángri og órósemi? nú er eg hughraustur og hefi nóga djørfúng til mótstødu hverju helzt freistínga áfalli; en hversu snarlega fær ecki

þad hættu tilfelli adborid, sem gjöri mig duglausann? nú elska eg Jesúm og hans kross; en hversu fljótt má ecki heimsins umgengni leida mig afvega til ad verda hans kross óvinur? nú hefi eg vidqvæmt hjarta; en hversu audveldlega má þad ecki ské, ad því lengur, sem eg þjóna ránglætinu, því hardgédjadri verdi eg og tilfinníngarlausari? nú er eg heilbrygdur; en hversu skyndilega kann ecki hættulegur sjúkdómur ad leggja mig í gröfina? Ad öllu leiti fáum vér aldrej vorn ótta sigradann, á medan vér búum á þessari jördu. Vér erum ætíd umkríngdir óvinum og háskasemdum, sem mega halda oss síhræddum um sjálfa oss. Kom oss því, vor Gud og vor Frelsari! velkum mannsképnum til hjálpar med þínum almáttuga krapti! Vertú vort ljós, vor sáluhjálp og vors lífs kraptur, þá mun enginn ótti fá svo skélft oss, ad vort hjarta dragist frá þér! Vardveittu oss fyrir öllum þeim freistínga áföllum, sem oss kynnu ad skada, en láttu oss þjóna þér med dygdugu og lastvöru framferdi, án þrældóms ótta, alla vora lífdaga; þá er oss vís hin sæla dýrdarvist á himnum.

12. Föstu-Hugvekja.

Jesú þolinmæði við hans óvina álygar, Matth. 26.

Svo opt, sem vor Lausnari gengur fram á stríðs-völlinn, sjáum vèr hañ koma þaðan krýndañ heiðri og æru, jafnvel þá, viñur hañ dýrañ sigur, þegar hañ sýnist sigraður. Hans blóð-þyrstu óvinir höfðu með snidugasta undirferli búið öll brögð, er þeir meintu að fá hañ fángaðañ með. Útbúnir með brígslyrðum, af hverjum þeir væntu sér hagnaðar; fjölda fals-votta fengu þeir framleidt, hverra vitnisburður verka mætti blóð-dómiñ, er gánga skyldi yfir Jesú. En hvar vóru í það siñ vitni hans sakleysis og góðgjörðasams kjærleika? hvar vóru þeir, er reynt höfðu sjálfir hans undrunarverðu hjálp; því framkomu þeir nú ecki, né hröktu með eginn dæmum Jesú fjandmañá vitnisburð? nú var þó tíminn til, að fjöldi añnra, er reynt höfðu Jesú meðaumkunarsömu hjálp, hefðu með þacklætis-tárum og söñum vitnisburði leidt Jesú sakleysi í ljós; því komu þeir ecki og sögðu með edla hugprýði: þessi Jesús, sem svo ílla er meðfariñ, hefir ecki verdskuldað hvað þèr við hañ gjörið; mèr

hefir hañ ad bæn miñi géfid heilsuna aptur; mér hefir hañ géfid mitt andvana barn aptur lifandi; mig hefir hañ med einu almættis ordi frá líkþrá hreinsad; fyrir hans hjálp var'd eg, sem var mállaus, talandi; daufur heyrandi, halltur rétt gángandi; mér hefir hañ fyrirgefid mín afbrot! mundi ecki þessi samhljóda þacklætis vitnisburdur hafa mátt frelsa hañ saklausa Jesúm, eda þacklát kjærleikans rödd halltra, blindra, daufra, spítelskra og svo margra fleiri annra, hærra kuña ad láta, eñ mañvondskuñar ljúgandi áklagan? ó! enginn af þessum lætur sig nú sjá, enginn þeirra vogar ad forsvara siñ velgjörara; hañ þarf ecki heldur þessa forsvars vid. Hans sakleysi sigradi án allrar annarar hjálpar, jafnvel hans óvinir sjálfir hlutu ad hjálpa til sigursins. Var þad ecki sigur fyrir hañ saklausa Jesúm, ad svo mikid ómak, sem óvinir hans gjördu sér fyrir ad uppljóstra um hañ allskyns lognu lasti, er þeir uppspuñid fengu, ad engum vitnum, sem þeir ad því framleiddu, samanbar? var þad ecki sigur, ad Jesús þagdi til allra logiña sakargifta? sakleysi hans þurfti enga afsökun; þad var öllum audsært. Vid Jesú sakleysi glediumm vér oss: því

ef vér skyldum álítast réttlátir fyrl Guds Dómi, hlautstú saklaus ad finnast fyrir Gudi og mönnum. Þitt-réttlæti er vor huggan, þegar vort hjarta fordæmir oss, og samvitskan áklagar oss. Æ! hversu ólucku legir mundum vér ordid hafa, þegar vér á sídan mæta ættum fyrir þínum Dómi, ef allar vorar syndir, öll saklausra tár, sem vér höfum áreitt, hrópadi hefnd yfir oss? hvers ættum vér þá, eptir verdskuldun, ad vænta, nema fordæmíngar? Lofadur sértú ad eilífu, ó Jesú! fyri þitt sakleysi! þess vegna megum vér nú vona ad úrskurdast saklausir í Dóminum. Lofadur sértú einnig fyrir þessa þína píñu, sem þú þoldir med svo rólegum hetjuhuga undir þjáníngum þiña qvalara! o! hvernig fáum vér þitt þolgædi nógsamlega undrad! eckert féck bifad þína rólegu sálu, sem styrktist af þínu sakleysi. Hin miskunarlausasta medferd féck þig eckl svíptañ rósomu stødugl yndi; þú þegir, svarar engu; þetta er allt þitt forsvar, öll þín hefnd! þessa dygd viljum vér af þér læra, vor Frelsari! einkis viljum vér meta vanvyrdir þá, sem oss mætir ófor þént. Vér viljum læra ad þegja, þvi máské vort tal leidi oss til nýrra synda.

Vér viljum med hógværu umburdarlyndi hughreystast gégn vorra óvina árásum. Fordæmi oss ecki vort hjarta, hofum vér djørfúng ad mæta ollum vorum bakteluruum og ofsóknurum. Med-adstod gudlegrar nádar viljum vér svó framgánga, ad heimsins gjorvoll falsvitni gégn oss verdi til skammar; og þó ad vor sakleysi ætti hér ofsókn ad lída, kémur þó sá dagur, þegar þad skal vinna sigur á ollum hatursfullum áklogunum.

13. Fostu-Hugvekja.

Medhondlan Jesú fyrir andlegum Rétti, Mark. 14.

Þetta var nú sá tími, þá Jesús vard hinn fyrirlitnasti allra, þegar hann þola hlaut þvílíka vanvyrdu, ad sérhverr snéri sér frá honum, og enginn vyrdti hann vidlits. Hann leitadi ad huggara, er sig aumka vildi í pínu sinni, en þar var enginn, sem bæri medaumkun med honum, enginn, sem huggadi hann. O! þú vanvyrdti og sár-píndi Jesús! hvílík undur, ad til þín skyldi enginn líta medaumkunarsomu sorgar-auga! ad minnsta kosti vildum vér ecki horft hafa tilfinníngarlausir á þína

þínn. Voru hjarta blædir, ef vér vyrdum fyrir oss þínar píslir. Eru það ecki vorar syndir, er gjørdu þér þvílíka mædu og erfidi? var það ecki vor vanvyrda, sem þú barst? æ! lát vor augu fest vera á þessari sorgar-sjón, og þegar vér skodum þig í þinni vanvyrdu, láttú oss þenkja til sjálfra vor, berja oss á brjóst og gráta vorar syndir; hverju grimdarfulla vondsku máttir þú ecki útstanda, vor Jesú! allt sameinadi sig til ad auka þínar qvalir. Sá villuflockur ógudlegra manna, dyrfist ad höndla óheyrilega vid þig; því hvad er grimdarfull misþyrming og medhöndlan, sé það ecki ad hrækja saklausum í andlit, ad slá hann med knefum, ad gjøra hann ad spotti og athlátri? og þetta gjørdu þessir vondskufullu þrælar vid þig, þú saklausasti og besti medal manna sona! þeir hrækja í þína ásjónu; þar hafa þá enn stadid máské storknadir blód dropar, máské qvølin, þú leidst í Gras-gardinum hafi ei á þínu andliti verid audsjen. Ad minsta kosti var afmálud í andliti þínu hin vinsamlegasta hógværd, hinn hreinskilnasti mannkjærleiki og djúpasta sorg; allt þetta féck ecki minnstu verkun gjørt á þeirra hardsvírudu hjørtum. Þeir slá

þig med knefum, þeir slá þig, sem engri manneskju nockurntima amadir; þig, sem eckert hafdir adhafst, er inni til straffs; þig, sem aldrei hegdadir þér odruvisi, enn sem manna velgjorari, og þó er enn ecki illska þeirra þar med sodd; þeir hæda þitt heilaga embætti; smánarlegustu hádúng gjordu þeir þér med þvíad byrgja þitt andlit, og krofdu, ad þú, sem Spámadur, opinbera skyldir, hvorr sá verid hefdi, sem á þér æfdi mannvondsku sína. En hvornig hefdi farid, ef ad þá opnad hefdir þinn munn, og bodid: ad þessir gudleysingjar samstundis medtaka skyldu forþént laun? en — þú leidst þessa vondsku med sérlegri þolinmædi. Frivilljugur baudstú þína ásjónu fram undir hrákana, og þinn líkama undir hoggin. AE! hvad gjordi þig þá svo fúsann til ad gángast undir þvílíkar qvalir? hvad annad enn kjærleiki til syndaranna? Sakleysi þíns hjarta hughreysti þig undir ollum þessum píslum. Þú hafdir fyrir augum þá blessun, sem spottyrdin, er þú þoldir, afreka áttu mannkyninu; þú vissir, ad engin vanvyrda, hverju stór, sem hún var, fékk hnydrad sakleysi þinu. Þú þecktir dýrd þá, sem þér var geymd ad píslum þínum útstodnum,

þess vegna þoldir þú krossinn og aktadir ecki vanvyrduna. Þessi hádúng var einnig af Guds ásettu rádi yfir þér áqvordud; engin hending var þad, ad þessar en ecki adrar píningar mættu þér. Vér setjum oss fyrir sjónir, ad þú, vid þessa vondsku medferd, hafir mátt lída fyrir þær syndir, sem drýgjast á móti kristinni trú. Þú leidst spádomana ad hádi hafda! nú sinnum vér þad ecki undrunarverdt, ad svo margir spottarar med frekum hádyrdum vanvyrda þitt ord; med þessari þinni pínu hefir þú fríad þá frá straffinu, sem yfir þá hefdi átt ad koma midt í því, ad þeir svo illa vanbrúkudu þitt ord; burtryckist þeir ecki skyndilega í reidi þinni, fái þeir enn þá tómstund til ad snúa sér til þín, er þad þinni fridþægjandi pínu ad þacka, þessari, sem þú lída máttir, undir óvina þinna hádúngum. Framkomi hér blódþyrstir, hardgédja og grimdarfullir miskunarleysingjar, og sjái vorn píndu Lausnara; alla þá hardýdgi, sem þeir vid þá aumu í frammi hofdu, þau hogg, sem þeir saklausu lída máttu af þeim, alla þá brædi, sem þeir, vid minnstu yfirsjón létu falla yfir hinn meinlausa, fyrir allt þetta hefir hér sjálft sakleysid hlotid ad lída

Þegar þér, hardgédja mañeskjur! vægdarlaust medhøndlid hinn saklausa, vid hvert tárid, sem þér pressid út af hans augum, vid hvert mein, sem þér gjörid honum, vid hvert eitt spottyrdi, þér hædid hañ med, rennid þaunkunum til Jesúm og hugleidid: ad þér í ydar saklausu brædrum hafid fordum misþyrmt ydar Frelsara, og fáid þér vid þessa hugleidingu eñ þá afram haldid í hardhdgi og miskunarleysi? Lát oss aldrei gleyma, o Jesú! þeirri vanvyrdu, sem þú máttir lída! þánkinn um hana aptri oss frá því ad syndga, og géfi oss hugar-mód til ad lída þær hádúngar þolgódir, sem oss kuña ad høndum bera. Ecki skal þad undra oss, þó vér þola megum hádyrdi fyrir vidurkéñingu þíns lærdóms, þó vér mæta megum forakti af heiminum fyrir þad, ad vér eptirfylgjum þér; þó ad vér í heimsins augum haldnir verdum fáráдlíngar, sem ecki þecki heimiñ, og kuñi ecki eptir aldar-mód ad lifa, viljum vér una því þolinmódir, og hvørki med valdi né brøgdum láta oss draga frá þér. Þá endiriñ kémur mun þad þó loksins sjást, hvert sá hædandi edur hiñ hæddi, hvert Krists krossélskari, edur hans óvinur, vard farsælli.

14. Föstu-Hugvekja.

Pèturs fall, Mark. 14.

Nú kom þad fram, sem Jesús hafdi fyrirsagt Pètri um fall hans. Af hans dæmi má siá, hvar fá lendir, sem stofnar sèr viljandi í þær hættar og freistingar, sem hañ er ofveikur til ad sigra. Ef dæma skyldi um Pètur eptir hans karlmeñsku heityrdum fyrifram, var þvi varla trúandi ad sýnileg daudans hætta hefdi hrædt hañ; en hèr þarf mikla miña til ad taka úr hönum allañ dug. Sjáum! Þessi Lærisveiñ, er ádur var svo hugadur, hañ, sem eiñ vildi berjast vid heilañ flock vopnadra hermaña, fær nú ecki stadist tillit eiñar ambáttar og nockurra þènara; fyri þessum audvyrdilegu persónum verdur hañ svo skèlkadur, eins og hañ ætti ad fángast af þeim og deydast. Hefdi nú hans afneitan ecki skèd nema eiñsiñi, mátti hönum hafa sýnst nockurt vorkunar-mál; en — hañ afneitar Jesú hvad eptir añad, og hafdi þó tíma til ad hugsa um yfirsjón sína, frá þvi ambáttin kastadi ordum á hañ í fyrsta siñi. Hann gèck af ásettu úti nýa freistinga-

G

hættu, og þegar hañ fyrst með lausum orðum afneitað hafði meistara sinnum, gjørði hañ það skømum seiña með eiði og formælingum. Með meðlíðunarsømum kjærleika og viðurkéñingu vors eglū veikleika, íhugum vér þetta Jesú lærisveins fall; í hvílíkt fordjørfunar afgruñ féll ecki Pétur hér, hañ, sem áður hafði sýnt sig svo mørgum øðrum fremri að hugprýði og frómlyndi? það var ecki að undra þó Júdas gjørði sig sekañ í þeirri synd, sem hañ drýgði; hañ hafði ætíð haft íllann mañ að geyma, aldrei elskað siñ Meistara af einlægu hjarta, og aldrei það aðhafst, sem hañ mátti æru hafa af; en, að Pétur, sem elskaði siñ Meistara með svo einlægum og heitum kjærleika; hañ, sem hafði svo næg rök um Jesú guðdóm, og við sérhvert tækifæri sýnt hafði sig ofurhugá, að þessi Pétur skyldi við svo litla reynslu huglaus verða og falla, það er undrunarverdt. Hvar er nú þessa lærisveins mikla hugprýði? hvar hans laungun að bera sañleikanum vitni? Á þeim stað, hvar hañ afneitaði Jesú, átti hañ að aflegg-ja órækañ vitnisburð um Jesú sakleysi; hañ átti að leitast við að sañfæra Jesú óvini um ránglæti þeirra, straffa þeirra

blódgyrni, ad minsta kosti vekja nockra medlídun hiá þeim vid hinn saklausa Jesúm; en á þessum háskasama stad, hvar hann var staddur, gætti hann engrar þessarar kiærleiks=skyldu, hann igrundadi hverki Jesú óvina hardhýgi, né hans sakleysi, því sídur skyldu sína ad vidurkenna hann opinberlega; hann hugsadi einúngis til siálfs síns, og hvernig hann sá mætti lífi sínu borgid, þad var honum dýrmætara enn Jesú líf, og hans nafns vidurkenníng. Sá píslar=daudi, sem hann qvídda mátti ef hann játadi sig Jesú lærisvein, ógnadi honum svo mjøg, ad hann héldt þad besta rádid strax ad afneita Jesú. Þessa Péturs afneitun feck nú Jesús ad heyra þá, er honum mátti falla sem þýngst, midt í því hann var dæmdur til dauda af rángLátum Dómurum, midt í því hann þola hlaut grimdarfyllstu medferd í þrælahøndum, midt í øllu þessu bar Péturs afneitan til, og hvad mátti nú ecki auka á qvalir þær hann leid, ad þessi hans traustt Lærisveinn skyldi afneita honum, og ecki vilja kannast vid hann. O! Jesú hversu mikil hefir í þad sinn verid þín sálar-qvøl! ecki vóru þad litlar píslir, sem þú leidst af

miskunarlausri medferd þrælaña, sem hæddu þig, hræktu þér í ásjónu og slóu þig, en hvërsu miklu stærri qvalar má þó ecki hafa ollad þér afneitan þíns eginn lærisveins, er í stad þess ad hughreysta þig í þiñi miklu qvøl, særdi þitt hjarta svo tilfiñanlegu sárt; en þetta útheimtist og til eins fullamælirs þiña písla, sem þér var af Fødurnum áqvardadur; þú áttir ad pínast bædi fyrir þiña óvina misgjørdir, og þiña vina yfirsjónir; sá veiki eins og sá sterki, spottariñ eins og meinsærismaduriñ, sá óstødúglyndi eins og hiñ ótrúi, áttu allir ad fiña fridþægingu í þiñi pínu. Hvërsu huggunar-rikt er þetta ecki fyrir oss, sem engu stødúglyndari erum eñ Pétur; hans Afneitunar-saga, er ordrétt afmálan vors egin hjarta; hans fall má verda oss til þeirrar varúdar, aldrei ad stóla á vora egiñ krapta, og aldrei af ótta fyrir mønnum, ad verda Frelsara vorum ótrúir. Þessarar varúdar þurfum vér því heldur vid, sem sá heimur er hættulegri, í hvërjum vér lifum, þar afvegaleidslur og tálsnørur á allar sídur umkríngja oss þær, sem jafnvel gjøra mættu hid stødugasta hjarta óstødugt. Hvernig megum vér nockurntíma treysta egiñ vitsmunum

vorum, rádvendni eda setníngi? litilvægt tilfelli, sem vér ecki fengum fyrirsjed, ellegar, sem oss vyrdtist einkisverdt, fær tídum í einu gjört vorn einlægasta ásetníng ávaxtarlausann. Hversu opt hafa ecki leidast látid til óstödugleika, ákofustu Evangelii vidurkénnarar, og gudhrædsluñar einlæguftu elskarar hneigst til ad víkja frá réttum vegi, jafnvel fyrir léttvægustu tilefni, svo sem fyrir litilfjörlegt smjadur, gladlegt spaug, máské fyrir óttasakir ad misþócknast þeim, hverra vinfengi var áridandi; máské fyrir lucku og metorda skuld á komandi tímum; máské af eintómri gédlempni þeirri, ad haga sér eptir annara þenkíngar-hætti, eda þúsund ödrum tilefnum, sem í sjálfu sér adgætt, eru nær því einkisverd, og þegar vér skeikum í fyrstuñi, megum vér þegar qvídá brádu falli. Pad fyrsta afvik á lastanna veg ollir því, ad vér fáum ecki umflúid ad villast lengra; ad minnsta kosti vill torveldara veita, ad snúa aptur, þegar madur einusinni hefir vogad sér á lastanna afveg. Til ad ná þeckjanlegum framförum í gudhrædslu, útheimtist margra ára æfíng, en til ad falla í stóra misgjörnínga og syndir, nægja fáir dag-

ar jafnvel nockrir tímar, hverſu ſem hjarkad er vandad. Hverſu lítid megnum vér veſælar manneſkjur, ef vér einir ſkulum fyrir oſs ráda? hverſu ſnøgglega verdum vér ecki ſigradir, ef vér í trauſti á eginn kroptum vorum, vogum oſs út í ſtrídid? mundi þurfa til vid oſs bál edur aftokuſtadi, eda pínu-becki, eda grimdar medhøndlun, ad vér ſvorudum: ecki þecki eg Jeſúm? miña þarf tilefnid: ecki nema ad oſs ſé ſmjadrad, ſvo afneitum vér Jeſú. Hverſu margar tillockanir til þvílíkra ſynda, géfur ecki tímaña vantrú? má ecki af mørgum heyra hádyrdi á móti trúñi? kanñſké vér þola megum med forakti til vor ſagt: þeſsi er eiñig eiñ af þeim, ſem trúa á Jeſúm af Nazareth; vér kuñum kañſké ad haldaſt þvílíkir, ſem ecki þeckja réttañ lifnadar-máta, ſem miltis-ſjúkir eda mañ-óvinir, ef vér ecki tokum hlutdeild í almaña lyſtiſemdum, þá er þad og vid øll þvílík tilefni og tækifæri, ad vér vaka megum yfir hjarta voru, ad þad láti ecki ſigraſt af þvílíkum freiſtingum. O! Jeſú! þegar vér ſtaddir erum í þeirri hættu frá þér ad lockaſt, vyrdſtú þá ad miſkuna þig yfir oſs! réttú oſs þina hægri hønd, þegar vér ætlum ad ſockva nidur í

eymdanna afgrunn; láttú það aldrei ské, að vér lockvinst frá þér; géfdú oss náð til að leita hælis hjá þér í óluckuñi, en gleyma þér aldrei í luckuñi; æ! að vér mættum reynast þér trúir til dauðans! það mun verða vor hrósan á þínum tilkomu-degi.

15. Föstu-Hugvekja.

Jesú Gæðska við Pétur fallinn, Lúk. 22.

Marla hafði Jesús sjeð siñ elskaða lærisvein af freistíngunni sigraðañ og fallinn, fyrr enn hann með flýtir fékk honum á fætur hjálpað og útryckt úr voðanum, sem hann var staddur í; óðar enn hann féll, varð hann aptur á fætur reistur; svo ótrúann, sem Petur sýndi sig nú Meistara sínum, svo ástúðlegann sýndi Jesús sig þó honum. Hverr fær nóglega igrundað mikilleik þessa Jesú kjærleika? hverr gétur ánægjanlega skilið, hversu mikið að iñibindi þessi orð: Jesús leit til Peturs? þessi qvaldi maður átti nú að stríða við svo margskonar eymdir, að ecki máttu undur þykja, þótt hañn einúngis þenkt hefði um sjálfann sig, og um þær píslir hañ leið. Sínu andliti, vanvyrdtu með hrákum og höggum, augunum þrútnum af tárum, snéri hañ nú frá öllu og

til þess, sem nú jók honum mesta qvøl. Máské Jesús hafi nú stadid bundinn vid stolpa, og lidid, án þess ad géta hrært sig, alla þá vanvyrdu, sem honum var gjørd; engin medhøndlan, hversu grimmileg, sem hún var, fékk honum vikid frá rósemi sinnar sálar, en þegar hann heyrdi, ad hans eginn lærisveinn forniældi sér medmørgum eidum, þá snéri hann sér vid til þessa manns, sem gaf honum lángtum tilfinnanlegri sløg, enn hin vóru, sem hann þola mátti af grimmum þrælum; hann leit til hans, til þessa ótrúa, hrædda vinar, sem ecki einúngis hafdi gleymt honum og vanvyrdt hann, heldur þad, sem enn þá var þýngra, afneitad honum; hann leit til hans, þó ecki med því reidi tilliti, sem grimmt hjartad ur hegnari litur til fángans, ecki med þeim grimdar augum, sem hinn, er órétt leid, litur til síns mótparts, ecki med því stollta tilliti, sem hinn voldugi litur til hins vesæla, sem hann þykist stygdur af; ecki þeim hefndar-augum, sem drepa vildu þann óvin, er sekann hafdi gjort sig í nockrum misgjørníngi, þvílíkt tillit gat ecki stad haft hjá honum, hvers heiloguslu augu sýndu einúngis hreinasta manns kjærleika. Þad tillit hann gjørdi

til síns fallna lærisveins, var það augnatillit, sem sýndi sárustu sorg og viðqvæmasta kjærleika; hefði Jesús gétað talað, enn máské hann hafi nú verið svo medfarinn, máské svo ørmagna, að hann hafi ekki, vegna pínunnar, fengið orðum uppkomið, en hefði hann gétað talað, með hvílíkum harmi og viðqvæmri ástúð, mundi hann ecki ávarpað hafa sinn Lærisvein, minnt hann á sína hettyrði, géfið honum til kynna sína hjartasorg? Þó var augnanna mál enn þá eptirtakanlegra fyrir Pétur; Jesús þurfti eckí nema að líta til Péturs, til að ségja honum þarmeð allt, hvað jafnvel ecki hin kroptugasta orðsnild mundi hafa sagt gétað; hvað sá Pétur, þegar hans augu mættu Jesú augna tilliti? al-blóðugt náhleikt andlit, augu af hverjum tárin útflossuðu; og hvað sagði þessi sjón honum? Pétur! svo grimmilega er mér misþyrmt, og þá, þú vilt líka auka mína pínu; sjáðu! hversu mínir óvinir hafa útleikið mig; eg þoli hogg og háðúngar, og þú vilt einnig auka þær, hversu djúpt, ó! Pétur! hversu djúpt ertu fallinn! Jesús leit til Péturs; þannig lítur máské trúfastur faðir til sonar síns, sem fyrrum var hans yndi, og væntanleg elli-stoð, en er nú afvegaleidd-

urordin ad gudleysingi, nú, þegar dauð-
iñ nálægir sig hinum aldrada fodur, lætr
ur hañ siñ fortapada son kalla ad bana-
sæng sinni; daudans ángist hefir svipt
hann málinu, svo hann gétur engu ordi
uppkomid; en hañ lítur til sonar síns, og
þetta sídasta tillit af þess deyjanda fodurs
hálf broftnu augum, á ad sýna syninum
hans sárheita kjærleika og brennandi á-
hyggju um hans velferd; en þessi afmál-
an er alltof sljó til ad íminda sér þá vid-
qvæmni, er sýndi sig í Jesú augna-tilliti
til Péturs. Med ómótstandanlegri mañ-
gædsku horfdi hann á hann, og svo aumk-
unarlega, sem ásjána hans var útleikin,
svo var þó audþeckjanleg í hans gjørvollu
andlitsfalli hin stærsta högværd, vinsemd
og mannúdlegleikt; og, ó Pétur! í hvílíkann
eymda afgruñ hefdi ecki sála þín
nidursockid, hefdi ecki Jesú vidqvæmatil-
lit nú hjálpad þér? hversu nálægra varstú
ecki þeim háska, sífeldt lengra ad fram-
gánga á lastaña vegi, ætíd ad verda kald-
sinnadri vid meistara þiñ, og forherdtari
í hjartanu á móti sannleikans verkun?
máské þú, blindadur á lastáña vegi, hefdir
svo lengi áfram haldid, þar til þín sam-
vitska lekfins uppvaknad hefdi med pín-

andi orvæntun; hvílíkur óútmálanlegur kjærleiki! Jesús lítur til þín, nú þegar svo stórt vidliggur; hans augna tillit átti ad minna þig á heitvrdi þín; hans augna tillit átti ad uppfylla hjarta þitt blygdun og hugar-ángri, vekja þig af þínum svefni, varna þér framhalds í syndinni, vera þín huggan í þinni einsemi, og sannfæra þig um þíns Meistara vidvarandi kjærleika; allt þetta vildi Jesús med sínu tilliti til Péturs hafa áunnid, og lofud veri hans nád, ad hann ecki bar forgéfins umhyggju fyrir þessa fortapada syndara frelsi; en þin nád hefir eilífi Miskunnari! gjört sig dýrdlega á oss; ertu ecki sá, sem leiddir oss til baka frá fordjörfunarinnar afvegum á dygdanna veg? O vor Gud! fyrir laungu værum vér í vorum syndum til grunna geingnir, eda vort hjarta forherdt ordid móti öllum gódum hræríngum, hefdir þú ecki vyrdt oss þinnar umhyggju. Med hvílíkri trúfesti fylgdir þú oss ecki eptir? med hvílíkri gædsku leitadir þú ecki ad oss? med hvílíkri magt útryckt-ir þú oss ecki úr hættunni, þegar vér fórum skadlega afvega? hvad ástúdlega leitadir þú ecki ad oss þegar vér med hræsni afneitudum þér, ad vor sála ecki skyldi tap-

ast? o vor Herra og vor Gud! taktu aldrei þína nád frá oss! líttú medlidandi auga til vor, þegar vér med ordum, gjordum edr hugreñíngum afneitum þér, svo vér ecki deyum sem þíns kross óviner! líttú til vor med vidqvæmri miskun og medaumkun, þegar freistíngarnar vilja fella oss, ad vér fá megum hugar-mód og styrkleika; líttú til vor, þegar vér huggunarlausir ætlum ad falla í orvæntun vid endurminníngu vorra synda, svo vér siña megum rósemi vorum sálum; æ! líttú til vor, þá loksins ad því kémur, ad vér liggja hljótum hjálparlausir, veikir og gledi fyrrtir á vorri bana-sæng, svo ad vér þá siña mættum endurnæríngu í vorri daudans ángist.

16. Fostu-Hugvekja.

Péturs Yðran, Lúk. 22.

Hvílíkann krapt hafdi þess sár-qvalda Jesú augna tillit. Hér sýndi Jesús sig í fjotrunum sem Herra þañ, er allra manna hjortu hefdi í sínu valdi. Hversu máttfarin og ávaxtarlaus eru ecki tídum vor ástúdleguſtu og medlídunarsomustu augna-tillit? hversu sjaldan luckast godum fodur, ad fá sitt tapada barn leidt frá

villuvegi, med því hræranda augnamáli eda ordum þeim medolum, sem ástsemi hans óskadi ad fá honum umvendt med. Þörubist var Jesú tillit til síns fallna vinar; þetta augna tillit þreyngdi sér inn í Péturs sálu, og sýndi honum í einu bædi stærd hans syndar og háskann, sem hann hafdi varpad sér í. Þetta augna tillit vakti hann af svefninum, sem hann var fallinn í, og leiddi í einu til hugleidingar misgjörnings síns. Pétur féck ecki stadist Jesú tillit; med flýti géck hann út af Biskupsstofunni, sem honum var ordinn svo hættulegur stadur, yfirgaf hann syndara soll, sem leidt hafdi hans hjarta frá sínum Meistara; einvera var nú ad vísu sorgleg fyrir Pétur, en þar hjá nytsamleg. Í einrúmi féck hann best íhugad stærd síns misgjörnings, og mikilleik Jesú nádar, þar gat hann ransakad med athygli, hversu hans hjarta var ásigkomid, er nú var afvegaleidt af þeim ótta, sem yfirféll hann; þar gat hann íhugad hversu smámsaman hann leiddist afvega, þar til hann loksins féll. Enginn efi er á því, ad vér mundum lángtum lengra komnir á gudrækninnar vegi, ef vér hannig fylgt hefdum Péturs dæmi. Svo lengi, sem

vér fáum ecki slitid ofs frá gjálífis. solli og gledskap, í hverju hjarta vort, misst hefir sakleysid; svo lengi, sem vér leitum ofs á-nægju í yndislegum vellystingum, lystisemdum og óhæverksu samtali, sem nidur-drepid hafdi hingad til hjá ofs sérhvern gudrækuis þánka; svo lengi, sem vér ecki umflýjum þá stadi, sem bjóda ofs tækifæri til þeirra synda, sem vér erum hneigdir til, eda kunnum leidast til ad drýgja, svo lengi verdur ad engu sérhverr gódur ásetn ingur, sem vér tökum ofs fyrir hendur. Byrjadú því, kristinn madur! med þeirr-ar ædstu nádar adstod, ad yfirgéfa sem fyrst þessa vegi. Sektú þér fyrir sjónir, med hversu medlídunarsömu auga Jesús muni til þín líta, er þú svo tídum afneit-ar honum, med ósidsamri késkni og margs-konar fáfengilegum lystisemdum. Hug-leidtú, hvert þú mundir vilja hafa þann ad sjónar-vitni þíns ósidsama framferdis, hverjum þú ert skuldbundinn ad veita mik-inn heidur; nú er Gud, hinn Jesús og engl-arnir ætíd ósýnilegir vottar ad þínum syndsamlegum athöfnum, og vildir þú þá drýgja syndir þær, í svo heldvyrdra vitna nærveru, sem gjöra þig ad vidbjód í þeirra augum? æ! umflýdú þær lystisemdir, sem

ofmjög inntaka þitt hjarta; flýdu þá stadi, hvar Gud og Jesús kann ecki nálægur ad vera med sinni náð. Gjördu þér ómak, fyrir Guds anda krapt, ad slíta þann fjötur og hlecki, sem halda þér fangaðunn í lastanna valdi. Leitadu einveru þeirrar, sem þér var híngad til svo gledisnaud, því lengur, sem þú venur þig til einveru, þess ábatasamara er þad hjarta þínu, þú lærir þar med þá kunnst, ad vera ánægdur fyrir utan háreystis gledi-solli, og ánægdur einmana, án afvegaleidandi vina félags; þá muntu fyrst fá þeckt þíns egin hjarta sanna ásigkomulag, sem þér var hulid á medan lifdir í heimsins gjálífa solli. Pétur huldi höfud sitt af blygdun og ángri yfir drýgdri synd, þegar hann géck út frá þeim vonda solli; nú var honum horfid sjálfbyrgings oftraustid á sínum eginn kroptum, sem hann stóladi uppá ádur, þegar hann vogadi ad segja vid Jesúm: Herra! eg er reidubúinn ad gánga í fángelsi, já, í daudann sjálfann med þér; nú héldt hann ad sérhverr, sem fengi sig aungum litid, mundi brixla sér um óstödugglyndi sitt og hugleysi; sérhverr rádvandur madur mundi nú kasta forakti á sig. Æ! hversu mikid brestr oss á ad vera þann

ág sinnadir; máské vér séum svo lángt kom-
nir á lastaña vegi, ad vér drýgt gétum stór-
syndir blygdunarlaust fyrir utan allt áng-
ur og trega. Máské vér jafnvel ecki rodn-
um framar vid, þó vér tølum hádyrdi,
kláin, baktal edur lýgi, edur heyrum því-
líkt skammarlegt tal af ødrum. Máské
vér leitum vorrar æru í því, ad vera hér í
sinnadir, sem fordjarfadur almenníngur,
og þó vér séum enn ecki ordnir svo blygd-
unarlausir í lastanna æfíngu, megum vér
þó medkéña oss stór-syndara á móti Gudi.
Ad sønnu leidumst vér til blygdunar yfir
brestum vorum, þegar samviskan, edur
trúr vinur, minnir oss á þau, en því eru
þau oss þá svo kjær og ástfólgin? ó! Gud!
þú þeckir vora vanart, audmýktú vor
hjørtu, og haldtú oss vid þig stødugum!
Pétri, sem hingad til syndist hugsunar-
laus um hañ sálar voda, hann steypti sér
í, og tilfinníngarlaus vid qvalir þær, sem
Jesús leid, brá svo vid Jesú tillit, ad hañ
ecki einúngis géck út úr þessum þræla hópi,
heldur grét beisklega; þetta var sú fyrsta
hægd, sem hans særda hjarta gat fengid;
en þad var og hin fyrsta verkan þess gud-
dóms kraptar, er samfara var Jesú augna
tilliti. Hjarta Péturs var enn ecki for-

herdt ordid á móti samvitskunnar brixlyrd-
um, hann sann stærd syndar sinnar, sem olli
honum óþolandi sálar órósemi, en fann
léttir í ad úthella bitru tára flódi; ecki sid-
ur hösum vér orsök til ad gráta biturlega
vor afbrot. Gud verndi oss frá því á-
standi ad verda tilfinníngarlausir, þá vér
yfirvegum fjølda og stærd vorra synda!
hann verndi oss frá ad kætast nockurntíma
af því, ad oss luckast ad syndga! hverr, sem
ecki finnur efni til ad ángrast yfir syndum
sínum, hann fær heldur ecki gladst af því,
ad vita sig til nádar tekinn. Gledja má þad
oss, ad vér erum enn þá ecki svo forherdtir.
Hugleiding vorra synda og beiskra písla,
sem Jesús fyrir þær leid, vekur nú, þegar
vér vyrdum þetta fyrir oss, trega í hjarta
voru, og pressar oss tár af augum, en —
hversu skjótt eru ecki þessi tár þornud, og
med þeim horfin sú einlægasta ydran og
besti ásetníngur? Varanlegri var sú verk-
an, sem Péturs ydrunar tár høfdu, varla
munu þau þornad hafa ad fullu, hans líf
var þadan af sífeld ydran. Hafi hans
elska verid veik þegar hann afneitadi Jesú,
hversu sterk, hversu ákøf og brennandi
var hún þá ecki sídarmeir, þegar Jesús

spurdi hañ: Simon! elskar þú mig? já Herra! sagdi hann, þú veitst alla hluti, þú veitst ad eg elska þig. Í þetta sinn afneitadi hann Jesú fyrir hans óvina augsýn, en hversu hugdjarfur medkéñdi hañ þá ecki Jesúm sídan, ecki fyrir litlum hopi, heldur fyrir mørgum þúsundum hans mótstandara? þó ad hañ flýdi nú frá dómstóli hinna ránglátu, med hvílíkri gledi lét hañ sig ecki sídan færa frá einum dómstóli til annars, frá einu landi til añars, og til skiptis leida fyrir Gydínga og Rómverja rétt? þó ad hann hafi nú verid ofhugdeigur til ad útgéfa lífid fyrir Jesúm, med hvílíkri gledi gaf hann sig ecki sídan í daudann fyrir hans nafn; og mundi þúsundsinnum hafa gengid med hønum í daudann? o! ad vor ýdran, vort ángur og tár, hefdu eins varanlega verkañ! ó! ad vér, sem híngad til høfum Jesúm svo litils aktad, mættum hér eptir elska hann því heitara; og verda honum því fastar áhángandi! en hvad megna þessar vorar óskir? Jesú! þiñ almáttugi kraptur beygi vorn vilja til þeßa góda ásetníngs, og styrki ós til ad framqvæma hañ! þú, sem ecki útskúfadir þínum Pétri, þegar hañ grátandi leitadi nádar; medaumkunarsami,

nádarríki Lausnari? láttú oss og finna þitt andlit, þegar vort hjarta úthellir tárum og klögunum fyri þér! styrk oss í þeim ásetníngi, ad offra þér oss, og eins og vér híngad til verid höfum heimsins eign, syndarinnar þjónar og offur vorra fýsna, svo láttú oss hér eptir vera þína eign, þína þjóna og þitt offur, og þad um alla eilífd!

17. Föstu-Hugvekja.

Guddómur þess lídanda Jesú, Lúk. 22.

Því framar, sem vér sannfærumst þar um, ad sá píndi Jesús sé hinn sanni, eilífi Gud, því betur styrkist vor trú um Jesú mátt og nád til ad fá oss hólpna gjört. Jesús sætti því hendtugu tækifæri vid hvert hann fengi géfid sínum óvinum vitni um hverr hann væri. Híngad til hafdi hann þagad til allra spurnínga, sem honum vóru gjördar, hann þoldi án mögl-unar alla misþyrmíngu, sem vid hann var í frammi höfd, en þegar til þess kom, ad hann vitna skyldi um sitt medalgángara embætti, og sinn guddóm, þá taladi hann med allri djörfúng og alvörugéfni; hann gaf sínum óvinum klárlega til kynna; ad

almættis hans og hátignar opinberan, skyldi innan skamms byrja, þá nefnilega, er heilagur Andi yrdi sýnilega úthelltur, og hans reidi-dómur yfir Jerúsalem framkvæmi. Og hvad mátti sanna Jesú anddóm framar enn uppfylling þessa spádóms, sem skédi ad faum vikum lidnum, og þegar sá fyrisagdi hegningar tími kom yfir Jerúsalem, voru eñ þá margir þeirra lifandi og nálægir, sem nú heyrdu hans ord. Vér finnum ecki einúngis þessa, heldur miklu fleiri órækar reksemdir Jesú Guddóms, jafnvel í hans djúpustu nidurlægíngu. Fyrifram vissi hañ hverr sig mundi svíkja; hann fyrisagdi tímann, nær Pétur mundi afneita sér; med einu ordi varpadi hañ óvinum sínum til jardar; hañ giordi kraptaverk í sama bili, er hañ var til fánga tekiñ; hañ fécк, med augna tilliti einu, falliñ Pétur vakiñ til umvendunar; hañ sañadi af krossinum, ad þad stód í hans valdi, ad taka syndara til nádar, og þegar hann var nidurstíginn á lægstu nidurlægíngar troppu, og leid daudañ, hversu dýrdlega vard hañ þá ecki, eins og Guds Sonur auglýstur? sólin sortnar, jordin skélfur, grafirñar opnast, allt verdur samfara til ad opinbera

þessa devandi Hátíðar. Hverju kröptugar bragurmr finnum vér ecki í ollu þessu? vér siáum ad Guddómariñ styrkt hefir þá lídandi mannomlegu náttúru vors Frelsara, svo hún fengi stadist og berid þær pislir, sem hañ hlaut ad líða til ad frelsa mañkynid. Vér siáum nú, ad vors Lausnara píslir hafa ómælilega mikid gyldi, og nú fær fyrst Jesú pína og dandi í vorum augum sitt fulla verd; nú er þad audsied, hversu þad, sem Jesús leid, lángt yfirgengur þad, sem allir hans Píslarvottar sídan líða máttu; mundi vor Jesús, eingángis fyri þá skuld, hafa útstadid svo margfaldar píslir og svo smánarlegann dauda, ad vér í honum hafa mættum dæmi oss til eptirbreytingar í vorum þjáníngum og í vorum dauda? skyldi hañ ein nais hafa þessreama lídid, þá fáum vér ecki skilid, hvers vegna Sonur Guds var eainlega þar til valiñ? og til hvers mátti þetta drgdaña vpparsta munstur nota oss, ef vér ecki ásamt hefdum fengid krapta til ad líkjast því? Nej, vér erum vissir þar um, ad Jesú pína er af céndanlega ødra verdi; vér siáum í vors lídanda Jesú persónu, ecki einúngis trúariñar Píslarvott, helldur og hennar

höfund og hetju, og í hverju fótmáli, sem hañ framgengur á sínum píslarvegi, ekki einúngis munstur, heldur og offur fyrir syndugt mannkyn. Það má í einn orði segja: að vér finnum sameinað í Jesú Píslarsögu vorrar trúar- og síða lærdóm, í Jesú persónu vorn Frelsara, og í vorum Frelsara vorn Guð. Jesú dauði, hvílíkur dauði, og það fyrir oss! að vera Guð en verða maður til þess, að géta liðið ó-endanlega mikið, verða hiñ vanvyrðtasti og lítilmótlegasti á meðal maña; sveitast blóðugum sveita í Gethsemane í stríði við dauðann; hrópa á krossinum; Guð minn! Guð minn! því hefir þú yfirgéfið mig? og loksins deya fyrir þverbrotnar manneskjur, fyrir upphlaups meñ, fyrir oss, hvílíkur dauði er þetta? þannig dó engiñ Stephán, engiñ Jakob, engiñ Páll. Ef vér yfirvegum Jesú Píslarsögu með réttu hugarfari, er það ómögulegt að vér fáum hana lesið eður um hana þenkt án þess, að vekjast til undrunar, meðlíðunar, trúar, kjærleika, þacklætis og eptirbreytíngar. Með hversu breñandi kjærleika ættum vér ecki að elska vorn Lausnara, sem svipti sig þeirri hátign og sægnuði, er hann hafði hjá Föður sínum, til

ad fá oss fríada frá heim eymdum, sem syndin steypti oss í? hvernig kann hackslæti vort ad verda nógu breñandi, hegar vér yfirvegum há eilífu sælu, sem vér eigum vorum Medalgóngara ad hacka. Æ! vort óhackláta hjarta, sem eñ há elskar oflítid hañ, sem oss hefir elskad allt til daudans! hiær hú, o Jesú! med híns Anda krapti, vort kalda hjarta, ad í hví upptendrast mætti breñandi elska til hín, af hínum guddomlega kærleiks eldi! lát oss æfinlega standa stöduga í trúñi á hig, har ed hú hefir med hínum fríviljuga dauda afrekad oss óendanlega sælu!

18. Føstu-Hugvekja.

Tilgángur Guds ad afhenda Jesúm í Heidíngjanna hendur, Jóh. 18.

Jesú Krists Píslarsaga er partur af sögu um Guddómsins huldu stjórnun, og mætti hún hó heldur heita: samansöfnun undrunarverdustu atburda, sem nockurntíma hafa á jördunni vidborid. Jafnvel hó Guds heilagleiki leyfdi ecki, ad hann med nockru móti styrkti mañaña vondsku til síns Sonar líflats, er hitt hó óneitanlegt, ad vér í sérhver-

júm parti Jesú þínu, fáum að sjá augljós-
ust rök um guðdómlega forsjón. Það var
Guðs forsjónar-verk að framqvæma það,
sem hañ hafði álýktað yfir Jesú, einúngis
með því að líða og leyfa athöfnum mañ-
frjálsann gáng, og sameina undrunarlega
aðskiljanleg tilfelli, sem sýnduſt ské af ein-
tómri hendíngu. Það var verkan Guðs-
forsjónar, að leiða fláræði Gýðingaña,
sem afhendti Jesúm í Heidingjanna hend-
ur, að þeim tilgángi, sem útkrafðist til
framqvæmdar þessu mikla forlíkunar-
verki. Í þessu efni höndluðu Gýðingar
eptir ráði síns spillta hjarta. Þeir vildu
með Jesú afhendíngu til Heidingja, velta
fólksins fjandskap uppá Rómverja, og olla
honum þvílíks dauða-straffs, sem gjöra
matti hann að viðbjóð í alls Gýðinga-
lýðs augum. Þessi vondi ásetníngur luck-
aðist þeim, en það, sem héraf flaut, var
komið undir stjórnun æðra vísdóms, þeir
hugsuðu íllt, en Guð hugsaði það til ens
góða. Án þess að skérða í nockru hans
heilagleika, var Guðs fyrirfram ákvarð-
aða ráð, að Jesús afhendast skyldi í Heid-
íngja hendur. Hefði Jesús dáið undir
Gýðinga-lýðs höndum, þá hefði fregnin
um dauða hans, ecki svo áreiðanlega út-

borist til enna heidnu landa, heldur hvilst einúngis iñan takmarka Gydingalands. Rómverjar og Grickjar hefdu þá traudlega fengid fregnir þar um; en af því Jesús var af dogum ráđinn af Gydingum og Rómverjum sameginlega, hlautfregnin um hans dauda því kunnari og útbreiddari ad verda, jafnvel á medal þeirra þjóda, sem í engu sambandi stódu vid Gydínga. Fregnin um krossfestañ Kraptaverka-gjorara, eyradi þegar veginn fyrir kristnibodinu ádur enn Postularnir gátu komust til enna heidnu landa. Margir, sem heyrdu þeñañ atburd, urdu þar vid leiddir til godra þánka um Jesúm, ad minnsta kosti hrærdir til medaumkunar vid hann, og nú kunnu Jesú vitni, þegar þeir bodudu vorn krossfesta Frelsara, ad skírskota hér til, svo sem þess efnis, er bædi Gydíngum og Heidíngjum mætti alkuñugt vera. Þeir gátu nú bodad Jesúm hinn krossfesta hverjutveggju þjódinni, sem þeirra Frelsara, þar hverjirtveggja þessara lýda hefdu hjálpast ad Jesú lífláti. Hefdi hañ dáid undir Gydíngaña hondum, þá hefdi hañ ecki lidid krossins dauda, sem einúngis var daudastraff á medal Rómverja. En — Jesús

ûs átti eginlega, eptir Guds áqvardada rádi, ad lída þetta líflát, í hverju sametnud var ysrid stor hádúng hinum allrabitrustu qvølum. Ad sönu hefdi hans daudi mátt forlíka, þó hann hefdi verid hálshøggvinn, sem Jóhannes Skírari, ellegar grýttur eins og Stephán, en hvørsu gátu þá fyrirmindanirnar uppfyllst, sem Jesús sjálfur þýddi uppá sinn dauddaga? hvørsu gat Davíds spádómur þá rætst, þar hann svo mørgum hundrud árum ádur spád hafdi: ad Heidíngjarnir mundu setja sig upp á móti Messíasi, og samansafnast í hópatali, ad menn mundu ígégnumstínga hans hendur og fætur, og kasta hlutkésti um klædi hans. Einúngis af þeirri orsøk var þad naudsynlegt, ad Jesús lidi krossins dauda, og dæi því undir Heidíngja høndum; en vid nágqvæmari eptirþánka lærum vér ad þeckja enn þá annann tilgáng Guds, því hann lét Jesúm þenna dauddaga lída. Frelsarans daudi átti ad vera þvílíkur, ad hann deyjandi, væri sem hádúng og adhlátur fyrir allra augum; þad átti ad vera þvílíkur daud-dagi, hvar vid hann úthellti sínu blódi, hvar vid hann yrdi bølvan fyrir oss, hvar vid enginn hans líma mætti sundurbrjótast, og hvar vid hann í

tali sinu og gjörvallri adferd, gæti med-deilt dýrmætustu lærdóma og ebluguftu hugganir. Allt þetta gat audveldast skéd vid krossins dauda. Í djúpustu audmýkt tilbidjum vér, o alvísi Gud! þitt rád, sem í sérhverju atviki vors Jesú pinu, saŭfærir oss kroptuglega þar um, ad þinn vísdómur hefir sigur unnid yfir öllum þeirra ógudlegu rádslögunum, og framqvæmt þid mikla verk, fyrir hvert heimuriñ skyldi frelsast. Hverju dýrmæt má ecki sála vorvera í þínum augum, þar þú svo mikid gjört hefir heñi til frelsis? en þú hefir med því einnig sýnt mikilleik þinnar speki og gædsku; þessa gædsku þína vill ecki heimuriñ þeckja, þitt alvísa rád er honum heimska, og Jesú kross hneixli. Í vorum augum eru þínar rádagjördir tilheidsluverdasti vísdómur; Jesú kross er oss verduguft vidurkéñing, vor æra og vor trú; þo ad heimurinn rádslagi á móti þér og þínum smurda, mun hann þó, án sinnar vitundar, já, jafnvel á móti vilja sínum neydast til ad framqvæma þitt rád; mikli Gud! hverju huggunar-ríkur er ecki þessi sañleiki fyrir oss, í þessa lifs umbreytingum? eckért gétur oss í heiminum mætt, nema hvad hiñ alvísi hefir frá eilífd fyrir-

sied; þegar vér trúum á Jesúm og elskum
hañ, þá mun allt, jafnvel hid illgjarnasta
vélrædi, sem menn hefdu á móti oss upp-
spunnid, hljóta ad þéna oss til-besta, hann
mun og reynast nógu máttugur til fram-
gvæmdar sinn ályktada radi med oss,
hverjar hindranir, sem mæta kunn; það
baktal, sem óvinir vorir vilja fella oss
med, mun uppheſja oss; háð-yrdi þau,
med hverjum þeir spotta oss, munu falla
til baka á sjálfa þá; ósóseminn, hverrar
þeir vilja oss olla, mun efla vora luckn,
og þó ad þeir svipti oss lifinu, mun þo
daudinn opna oss inngaungu í betra lif.
Þess høfum vér einungis ad gæta, ad
hjarta vort sé sinnad, sem Jesús var sinn-
adur, í øllum þeim þjáníngum sem oss
mæta. Sifeldt hljótum vér ad vardveita
sama trúnadar-traust, vera svo undirgéfn-
ir og hlýdnir Gudi, sem vor Jesús var, og
varast ad olla oss samvitsku áklegunar, þá
gétum vér óskelfdir mætt ollu, hverju
helzt, sem ad høndum ber, þá megum vér
vera þess fulltrúa, ad allar ráds ályktanir
vors Guds, munu lokſins endast med náð
og vegsemd, því séum vér honum trúir,
heldur hañ í vora hægri hønd, leidir oss ept-
ir sinu rádi, og medtekur oss sídan til æru.

19. Föstu-Hugvekja.

Jesú saklevsi sannad af hans óvina sakar giftum, Lúk. 23.

Híngad til hefdu Jesú óvinir framfært þær sakargiftir honum á móti, sem í einfaldra augum máttu bera nockurt sannleiks skin; en þegar þeir fengu það nú reynt, hversu gagnlaus þeim vard þvílík vidleitni, blygdudust þeir ecki vid ad uppdikta opinbera lýgi, Jesú til áfellis. Þeir dyrfdust ad ljúga uppá Jesúm þvílíkum sakargiftum, sem öllum var audsætt ad ósannar vóru, því hver lýgi var ótrúlegri enn sú, ad hann skyldi hafa fráfnúid fólkinu, og viljad æsa uppblaup, hann, sem einkis leitadi framar, enn stilla til fridar og rósemi, og flúdi úr höndum alþýdunnar, þá fólkid vildi hafa gjört hann ad Kóngi? ámedal þeirra morgu á hverjum hann sýnt hafdi sín dásemdar verk, hafa efalaust nockrir verid svo þacklátlega sinnadir, ad þeir viljugir hefdu umbunad honum þegna velgjörnínga med hverju helzt í þeirra valdi stód, en vér finnum þess hvergi rök, ad hann hád hafi edur þyagja vilj. d m.. umbun edur ávínníng fyrir sín mildríku kjærleiks verk. Aldrei

leitadi hann med þeim egin fordíldar edur ábata, hann vildi heldur lifa í forakti og fátækt, enn sýna minsta egingirnis skin, í godgjørdum sinum. A hvada røkum byggdud þér þá, illgjørnu Gydingar! ad Jesús hefdi uppæst lýdinn? hvar hafdi hañ nockurntima þá kenningu framfært, sem gæfi hid allra minnsta skin til þessarar sakargiftar? af hverjum hans lifsathøfnum fæst þad í gátu leidt, ad hans fyrirtæki væri þvilikt; optar enn eitt sinn hafnadi hañ þeim voldum, sem alþýdan vildi hefja hañ til; hefdi honum verid añt um, ad fá sér flock alþýdu til fylgis, var þad audunnid, þvi fólkid, sem eins undradi hans kenningu og kraptaverk, var honum yfrid fylgisamt, og hversu fúslega mundu ecki þeir sjúku, fátæku og fyrilitnu hafa tekid hans málstad, og styrkt hans fyrirtæki, hefdu þeir þess varir ordid, ad hann vildi gjøra uppreist nockra í landinu? eda þvi var nú lýdur þessi, añars svo nýjúnga- og upphlaups-gjarn, svo afskiptalaus, þá foringi þeirra var til fánga tekinn? audsætt er þvi sérhverjum hversu átyllulaus þessi uppljóstur var. Ecki ad sídur svo blygdunarlaus og illgjørn, sem þessi sakargift var, bættu þeir annari

lýgilegri vid: Jésús hefir — segja þeir — bañad ad borga Keisaranum skatt. Sá er-eginlegleiki hins forherdta og blindada, ad hann loks nær þeim framförum í löstunum, ad ekkert fær framar minstu verkun hjá honum giört; þar til útkrafdist þvílík mannvondska, sem hjá Jésú fjandmönnum var nóg fyrir, ad kunna án blygdunar, án hugarhrellíngar, já án tilfinníngar hlada einni ódygd ofan á adra: Í fyrstu þá menn villast á lastanna veg, gjörir samvitskunnar áklagan þá stundum órólega; en þegar þeir taka ad á sást í löstunum, þagnar samvitskan, þeir drýgja þá hverjn glæpinn ödrum stærri, án minstu hjartans blygdunar. Þannig var nú Jésú óvinum varid; þeir upplugu þessari sakárgift honum á móti, sem ecki hafdi minsta sannleiks skin, því ecki nema fyrir tveimur dögum hafdi Jésús gefid Pharisæanna og Heródesar þénurum gagnstædann úrskurd því, sem þeir nú frambáru. Uppá spurníngunna: hvert rétt væri ad gefa Kejsaranum skatt? hafdi hann svarad þeim: gefid Keisaranum þad Keisarans er, og þad Gudi, sem Guds er, en svífdust þó ecki nú ad frambera þad, sem gagnstædt var Jésú ordum, og gjöra þenna lýgi-áburd

ad dauda sök. En í hvílíkri birtu skín hér ecki vors Frelsara guddómlega sakleysi! svo vanvyrdandi og vondskufull sem hans óvina lastmæli vóru, er þó eckért þeirra, sem nidri hans heilaga liferni; þeir hefdu víst ecki þagad um hiñ miñsta brest, sem fleckad hefdi hans líf, nú þá þeir leitudu alls þess, er honum mætti ad áfelli verda, heldur fagnandi valid til sérhverja jafnvel ogætnis yfirsjón, sem í Jesú fari hefdi verid fiñanleg, og fært honum til áfellis; en Jesú hreina og flecklausa liferni neyddi þá til ad gripa til lygiñar, og grunda á lognum lastmælum hans dauda-dóm. Hvílíkañ ypparsta Prest skyldum vér hafa, sem væri heilagur, saklaus, ófleckadur og fráskilinn syndurunum, ef ad vér fríast ættum frá vorri skuld. Sá Medalgángari, sem géck í borgun fyrir oss, mátti ecki fleckadur vera af nockurri synd, ef vér skyldum standast fyrir Guds dómi. O! hversu glediumm vér oss vid þitt sakleysi, vor lídandi Lausnari! í eilífa ørvæntun hefdum vér ordid ad falla, ef vér hefdum ecki þá hyggun, þegar samvitskan áklagar oss, ad þú ert saklaus fundinn fyrir Gudi og mönnum.

20. Föstu-Hugvekja.

Svikarans Júdasar ólukkulegu æfilok, Matth. 27.

Þar stóð sá ólukkulegi Júdas, kominn fram að þeim afgrunns hyl, sem tál-drægandi fýsna villa hafði fært hann, án þess hann gætti sín; þar stóð hann, sviptur allri hugar rósemi; hann sá afgrunnsins botnlausa djúp undir fótum sér, gékk sá-einn fótmál til baka aptur, nálægðist hann á ný og niðurvarpaði sér í hann fullur ör-væntingar. Já, örvæntingarfullur! ó! hvörr fær skilið, hvörr hugleidt fulla þýð-íngu þessa óttalega orðs? hvörr fær út-málað allar þær ógnanir, sem í því orði liggja fólgnar, án þess sjálfur að hafa reynt örvæntingarinnar pínu? og hvörr fær þá pínu reynt, án þess að gánga til grunna undir hennar byrði, eins og þessi blindaði syndari? í hvílíka ólukku steypir syndin! það er fyrsti lærdómurinn, sem þessa örvhlnaða dæmi géfur oss. Þegar Júdasi kom fyrst í hug það guðlausa verk, er hann síðan framdi, þá var hans hjarta svo blindað, að hann fékk ekki sjeð þá ó-lukku, sem fljóta mundi af hans synd, hann

leit ecki lengra, eñ til hiña veſælu nota, ſem̃ hañ vænti ſér af því ad eignaſt fáeina peninga; hañ hugleiddi ecki þá ſamvitſku ángiſt, ſem uppfylla mundi hjarta hans, þegar hañ framqvæmt hefdi misgjörning ſiñ, ecki heldur kom honum í hug ſtærd ſyndar ſiñar, þá hañ fyrir ſkam̃arlegs ávinings ſakir, vildi gjöraſt ſvikari Meiſtara ſins og mordíngi ſins Velgjörara, og mátti þañig útſlétta alla þacklætis, trúſkapar og rádvendnis tilfiñíngu úr hjarta ſínu. Þañig gengur þad dryckjumañinum, hañ hugleidir ecki í hvílíkann háſka hañ, í dryckjuſkapar ædinu, muni ſteypa ſér vid hvert fótmálid, ſem hann framgengur; hañ hrædiſt ecki þañ áfgruñ, ſem hañ fetar ad; hañ aktar ad engu varhygdar advaranir; en hvílík ángiſt má hañ ecki yfirfalla, þegar hañ aptur raknadur úr rotinu, verdur þeſs var, hverſu mikil ſú hætta var, ſem hann hafdi ſteypt ſér í, þegar hañ ſjer þá vanvyrdu, ſem á hañ er falliñ, og eymd þá, ſem hañ er komiñ í, án þeſs neiñ fái hjálpad honum. Í hvíliku áſigkomulagi var Júdas ſtaddur, þegar ſamvitſkan vaknadi og endadi ædi hans oſtýrilátu girnda. Nú ſetur hañ ſér fyrir ſjónir misgjörning ſinn ſvo

viðbjóðslegañ, sem hann raunar var, hverr eiñ þánki, sem hañ reñir til sjálfs sins, fyllir hañ blygðunar, ángistar og nagandi órósemi. Nú viðurkéñir hañ, þá skamarlegu orsøk, sem táldróg hañ til þessa svikræðis, þá litilsverðu þrjátíu Silfurpeninga, fyrir hverja hann seldt Meistara siñ, og nú, þegar hañ sér Jesúm til dauða dœmdañ, þenkir hañ til sinnar fordœmingar, er hañ vœnta má á þeim mikla Dómsdegi, fyrir Engla og mañа augsýn. J þvílíkri þánkanna ángistarsamri óróserni vyrdist honum, sem hann þegar sjái þañ af sér forráðna Jesúm í siñi dýrð, sem Dómara siñ, rétt eins og hañ heyrdi nú þegar þá hrumu rødd, sem vísaði honum til eus eilífa elds; eins og hañ þegar staddur væri á medal stallbrœdra siña á þeim stað, hvar allar vislir umkríngja hina fordœmdu. Til að friast frá þessum pínandi þaunkum og stytta ángist sína, til hvers grípur þá þessi blindaði? hañ tekur fyrir sig verk, sem snýr hans hugar imindun til reynslu þess, er hañ imindaði sér, og gjorir qvøl hans óendanlega, hann gengur burt og hengir sjálfann sig. Svo ofboðslegur má þeirr-

ar mañeſkju dauði verða, hverrar líf var ſvo viðbjóðslegt! en til þeſs krefſt ecki þvílík vondſka og forherðíng, ſem hjá Júdaſi var, að deyja í ørvǿlnun. Sérhver ſynd, ſvo litils jafnvèl, ſem hún er oktuð, fær oſs leidda að þeim ógnarlega afgruñi, í hvern ſvikariñ Júdas er falliñ. Sú ſynd, ſem oſs vyrdiſt eins og litilfjørlegt ſand-korn, á meðan ſamvitſkan liggur í dái, kann, þegar hún lokſins vaknar, að þryckja oſs, ſem bjarg, og torthýna oſs undir ſínum þúnga. Nú er það máſké í vorum augum léttvæg ſøk, að misþyrma hinum ſaklauſa, að draga eckjur og føðurlauſa með ránglæti á tálar, að ſetja til ſíðu þá ſkyldu, er vèr auðſýna egum foreldrum og yfirboðurum, en munum vèr og ſvo þannig dœma, þegar dauðinn er að oſs kominn? já! ſvorum vèr, komi hann til mín, þegar hann koma vill! ſetji mín ſamvitſka mér fyrir ſjónir ſtærð og fjølda minna ſynda, eg ſkal þó ecki, ſem Júdas, falla í ørvǿlnun. Með ſañri iðrun og ángri vil eg ſætta mig við Guð, og þar með gjøra mína ſamvitſku rolega. En, ſyndari! þú, ſem leitaſt við að hughreyſta þig með þeſſari huggun, þú gætir þeſs máſké ecki, hverſu ángurfullt og niðurbeygt hins

orvÿlnada Júdasar hjarta var, hvernig hañ leitadi allra þeirra medala, sem hañ vænti nockrar hægdar af, sinu ángistar-fulla hjarta, hañ var víst ecki svo rólegur, sem margur hverr syndari er, eptir drÿgdañ misgjörníng; hann fann til hins allra stærsta vidbjods fyrir sjálfum sér, og sinu voñdsku verki; blygdun, ángist og hatur til syndar siñar, var hjá honum samfara þúngsiñi og hjartans sárri hrygd. Hañ þeckti misgjörníng siñ, og skammadist sín ecki ad vidurkénna hann fyrir þeim, er vidurkénníng þessi mátti vera hin ógédfeldasta. Hann géck til hiña yppurstu Presta, og svaradi blódpeníngunum fyrir fætur þeim, hann leitadi huggunar hjá þeim, og meinti ad siña nockra hægd hjarta sinu, þá hañ med þessu móti friadi sig frá nockru af þeirri byrdi, er á honum lá; en allt þetta gat ecki læknad hans særdu samvitsku, eckért linad þá qvöl, sem endurmiñíng hans vondsku olli honum, eckért frelsad hann frá sinni orvÿlun. Reyndu sjálfur, o syndari! ad fiña rósemi í bitru hugar-ángri og tréga, þá sál þín er særd og slegin. Utbelltu tárafljódi; láttu blygdun og vanvirdu beygja þig til jardar, hvad ávinnur þú med því?

,þad ser svo fjærri, ad hjarta þitt fái vid þad miñstu rósemi, en má milu framar brésta þar vid undir sinni egin qvöl. Leitadú þér þá hægdar hjá þeim, er verid höfdu lagsmeñ þínir í þínum drýgda misgjörníngi; o! þeir sem svo grimmir vóru sjálfum sér, kuña ecki vid þig ad vera medlídunarsamir; þeir, sem sjálfir enga rósemi hafa, géta heldur enga rósemi veitt; þó ad þú fyrir þeim úthellir bitru tára-flódi, mundu þeir einnig máské svara þér: sjádú þar fyrir! o! vei þér! þegar þú ert einúngis komiñ uppá þitt egid rád! vei þér! þegar þín egin vernd á ad frelsa þig frá fordjörfuninni! hér er ecki nema einn vegur eptir, sem fái þér hjálpad frá þiñi ólucku. Láttú þitt ángur-pínda hjarta leita rósemi hjá þeim, sem úthellt hefir sinn blódi fyrir allar þínar syndir, Hefdi Júdas med ángist og trega yfir sinni synd, nálægt sig Jesú, hvert mundi hañ med miñi hjartagædsku hafa á móti honum tekid, eñ á móti Pétri, sem afsór hañ? o! Júdas! því skundadir þú ecki til hans, sem þú hafdir med þínum misgjörníngi á móti brotid, heldur eñ ad gánga til hiña grimu skálka? fyrir honum skyldirdú úthellt hafa tárum, en ecki þeim, er þig höfdu táldregid; hann

hefdi víst afþurkad þín tár. Fyrir hañ átt-
ir þú ad nidurleggja þad ydrunar offur,
sem þínir óvinir forsmádu, æ! hañ hefdi
tekid á móti því med gledi; honum áttir
þú ad játja þinn misgjørníng, hañ hefdi
fyrirgéfid þér allar þínar syndir, og hug-
hreyst þitt ángistarfulla hjarta med sinni
endurlausnar huggun. O! ad þessi hugg-
an væri æ lifandi í vorri sálu, þegar vér
enga rósemi fyndid gétum, en vér med
hjartans ángri miñumst vorra illgjørda!
lát oss þá, o Jesú! ecki ad eins sjá stærd
vorra synda, heldur ásamt stærd þinnar
miskunar, sem hylji þær; þegar umþenk-
ing Guds réttlætis og heilagleika uppfyll-
ir vort hjarta skélfandi blygdun, láttú þá
íhugun þiñar miskunar aptur hughreysta
þad. Ogni oss tilhugsan þeirrar fordæm-
íngar, sem vér med vorum syndum høfum
verdskuldad, láttú þá oss í hug koma þad
fullgylda lausnargjald, med hverju vér er-
um fridkeyptir frá eilífri fordjørfun!

21. Føstu-Hugvekja.

Jesú játníng fyrir Pílatusi, Jóh. 18.

Til eblíngar trúar vorrar og rósemi, er harla naudsynlegt ad þeckja þig, vor

píndi Frelsari! ad vera Konúng, af hverjum vér med rétti vænta megum alls þess, er útkrefst til vorrar lucku og frelsis. Pínir egin lærisveinar hefdu kannské traudlega þeckt þigundir þeirri stóru vanvyrdu, sem þú lídst hlautst, þegar á þér var engin mind eda fegurd, þú varst sá foraktanlegasti og fyrirlitnasti, fullur pínu og kránkleika, svo foraktadur, ad menn huldu sitt andlit fyrir þér, sem fyrir þræl: Því var öll þörf, ad þú gjordir játningu um þína konglegu hátign; og þó ad þessi játning væri hjá Pílatusi ávaxtarlaus, er hún þad þó ecki fyrir oss. Oss er þad nærsta mikilsverdt, ad vér vitum: ad Jesús er Konúngur, hinn fyrirheitni Messías og heimsins Frelsari. Nú hverfa allar sannsýnilegar mótsagnir, sem vér hingad til sýnumst fundid hafa, þegar vér leitudum hans konglegu hátignar. Óskiljanlegt var oss þad, hvernig Jesús kynni Konúngur vera, og þó svo foraktadur, svo skammarlega misþyrmdur, og svo djúpt nidurlæckadur: þad var oss ógripanlegt, ad Jesús, sem Konúngur, kynni hafa svo fáa þegna, og svo fáa af hinum ríku og mektugu, sem heita mættu þegnar hans; ad Jesú skyldi géfin öll makt á himni og á jördu, en ad

jardarinnar Furstar deildu þó heimsins londum og ríkjum á milli sín. Ad vera Konúngur og vera þó svo foraktadur, sýnist vera sjálfu sér mótsegjandi: en nú upplýsist þetta myrkur; hañ er Konúngur, en hans ríki er ecki af þessum heimi, hans ríki er sannleikans-ríki: vel sé oss, ad Jesú ríki er ecki jardneskt; nú hofum vér huggun, þó vér finnum hverki vini, luckn né metord í heiminum, heldur ermd, forakt og fátækt; nú skal þad ecki villa oss, þó vér fáum ecki allt þad, sem vér óskum oss, og væntum hér í lífi. Jesú ríki er ecki af þessum heimi; þessu ríki er ödruvísi háttad eñ jardariñar Konúngs ríkjum; vér þurfum ecki vid stórrar peninga summu: vér þurfum ecki ad offra blódi voru né andlegd, til ad fá oss stad keyptañ í þessu Konúngsríki: vér þurfum ecki ad endileggja oss sjálfa, til ad auka veldi vors Konúngs; ecki þurfum vér ad óttast fyrir missir audæfa þeirra, sem vor Kóngur hefir oss í hendur fengid. Jesú ríki er ecki af þessum heimi; jardnesk ríki eru undirkostud vidvarandi biltingum, þeirra makt og prýdi varir skamma stund, en þetta ríki mun útbreida sín takmork lángtum vídar, heldur enn tídin ágvardar jardneskra ríkja varanlegleika;

þegarallir trónar og herradæmi uppbrest-
ast, þegar Konúngar verda lítillæckadir
og gjørdir jafnir olmusu-mønnum, þegar
enginn á neitt það, sem hann megi yfir
drottna, þá byrjar fyrst vort ríki, þá mun-
um vér upphefjast til ædstu tignar, og ega
alla hluti. Jesú ríki er ecki af þessum
heimi, þér drambláta jardnesku Konúng-
ar! stærid ydur ecki, þegar Jesú ríkis vinir
standa fyrir ydrum dómstóli, þá vor Kóng-
ur sjálfur má verda af ydur fordæmdur;
hversu snøgglega munud þér ecki sviptir
ølkum ydar gêrsemum, allri makt, ølkum
heims vyrdíngum? hversu brádum mun-
ud þér ecki standa frammi fyrir þeim for-
dæmda Jesú, og vér munum upphefjast
vid hans hlid, þegar þér verdid fordæmd-
ir til eilífrar hádúngar. Jesú ríki er ecki
af þessum heimi. Látum Kónga og kappa
leita sér vegsemdar med inntøku landa og
ríkja; látum þá audmýkja hina hofmód-
ugu, og útbreida ógnanir og fordjørfun í
kríngum sig; vor Kóngur er allra manna
velgjørari, hans hrósun er ad gjøra vel,
og ad gjøra øll jardarinnar lend lucku leg;
í hans ríki er óhult rósemi. Jesú ríki er
ecki af þessum heimi. Þessi jørd med øllu
hennar ríkidæmi og sýnilegu lucku, er of

fátæk til ad umbuna einum Jesú undirsáta; hvad er allt þad, sem hún gétur géfid oss, á moti þvi, sem vér væntum oss í hinum heimi. Um þétta géfur vor trú oss óræka fullvissu; en þvi hegum vér oss þá ecki samsvarandi þessari trú? sé Jesú riki, hvers undirsátar vér erum, ecki af þessum heimi, þvi er þá vort hjarta eñ svo fast bundid vid þessa jørd? þvi gjøra þá litilvægar þjáningar oss modlausa? þvi hræduinst vér þá, sem deyda likamañ, en kuña ecki ad lifláta sálina? þvi képpumst vér med svo stórri laungun eptir rikdomi þeim, sem heimurinn máské býdur oss? þvi skélfumst vér þá svo mjøg fyrir daudanum, dóminum og eilifdiñi? mundum vér þañig ad fara, værum vér þar um fulltrúa, ad Jesú riki ecki væri af þessum heimi? hverju egum vér, hverju gétum vér til þessa svarad, án þess sjálfir ad blygdast? vér erum ecki ágvardadir fyrir þeña heim; vér vitum, ad hiñ komandi heimur er sá, til hvers vér egum ad gjøra oss hæfa, hvern vér elska egum og meta øllu framar; en vort stundlega siñada hjarta sviptir trú vora krapti þeim, er hún sýna á; á þessu augnabliki fáum ver fundid, hversu ýfrid veikt vort hjarta er; vér sjáum med

hvilíkri djörfúng þú, o! Jesú! vitnadir fyrir Pílatusar Dómstóli, þó ad þú vissir, ad sú játníng mundi olla þér nýrrar misþyrmíngar; þegar vér viljum heita þíns ríkis undirsátar, erum vér einnig skuldbundnir ad vidurkéña þig fyrir moñum. Vér egum ætíd og allstadar ad vidurkéña þig, til hvers nafus vér skírdir erum, þig, sem géfid hefir oss sjálfann þig til egindóms, og í hvers ríki vèr lifum. En hvad veika finnum vér oss ecki til æfingar þessarar skyldu, ef vér yrdum krafdir til, ad strída fyrir Jesú ríki, ef eiñ domari edur vantrúadur vildi spyrja oss, hvern í sinn stad; ertú einn af þess krossfesta Jesú undirsátum? mundum vér þá djörfúng hafa til ad svara: já! eg er hans þegn; eg er til þess fæddur og endurleystur, ad eg skuli bera vitni sannleikanum. Qvída megum vér því, ef svo ástædi, ad vér mundum fyrr öllu afneita, enn missa fyrir þá skuld luccu vora, metord edur líf; vér mundum álíta Kóngsins náð, hinna vísu samþycki, ellegar ábata-von nægilega umbun fyrir missir sálu vorrar. En þó ad vér fengjum nú þetta skadlausa endurgjald um stundar-sakir, hvad mun þó þá af oss verda, þegar öll heimsins ríki og þeirra

dýrd sýnast á daudastundūni eins og eintómt dupt fyri vorum augum? hvad sær þad notad oss, þó allar heimsins lystiseindir, fyri hverra sakir vér afneitudum Jesú, uppfylltu vorn huga, véryrdum þó brádlega leidir á þeim, og fiñdum hversu léttvægar þær eru. O Jesú! svo dárlega megum vér aldrei breyta, ad meta heimiñ meir eñ himiniñ, veri þad oss øllum hlutum dýrmætara, ad vera undirsátar í þínu ríki, og hafa þess vegna þá glødu von, ad iñgánga í þitt dýrdar ríki, sem þú hefir oss afrekad.

22. Føstu-Hugvekja.

Jesú lídanir vid Heródesar Hof, Lúk. 23.

Med sama stødugliyndi og hjartans rósemi fiñum vér Jesúm allstadar; samur er hañ, hvert sem hañ spottast af Heródesi og hoffólki hans í Konúngshøllūni, ellegar á allan hátt þjakadur af gudlausum þrælum í Biskups-stofunni og Pílatusar Þínghúsi; vid øllu þessu tekur hañ med þøgn og þolinmædi. Þad var ecki smá vanvyrda fyrir hañ, ad þola hádyrdi og grimma medferd af jardneskum Konúngi, hvers skylda þad var, ad taka

fakleysid í forsvar; en þessi medhøndlañ skérdti ad engu Kóngs tign hans, því hans ríki var ecki af þessum heimi. Jardariñar Kóngar mega samankoma á móti Drottins smurda, sá alvaldi gjørir þeirra rád ad engu. Þessara Jardar-guda hátign og veldi stendur tídum á svo voltum fæti, ad þess grundvelli er kollvelt fyrr enn menn vænta þess; en Jesú ríki hefir engañ enda, og þess takmørk skulu grundvallast vid hinar ytstu heims álfur. Enga skérdingu gat því Jesú gudðomlega Kóngs tign lidid af hádunglegri vidhøndlun Heródesar, sem vold sín hafdi þegid af Rómverja nád; ad engu gat hañ minkad veldi hans yfir endimørkum jardariñar, sem hañ frá eilífd hafdi ad arfleifd fengid. Engu ad sídur mátti þad þo vera Lausnara vorum nærsta sárt, ad vera hafdur til hádunglegs athláturs af þeim gudlausa Heródesi og hans vildarmønnum. Þessi sælli Konúngur hafdi fyrr laungu gyrnst ad sjá Jesúm, og forvitni hans vard eñ þá laungunarsamari eptir ad komast í náqvæmari kunníngsskap vid hañ. Hañ vard nærsta gladur vid tækifærid, ad sjá þennañ svo nafnfræga og undrada Spámann; og þegar hañ sá

hann og fann þad ecki hjá honum, sem mettadi forvitni hans, þá blygdadist hann ecki ad afhenda þann saklausa bundinn, sem hann engann rétt hafdi yfir, til síns hoffólks hædni og adhláturs. Heródesar adferd minnir oss á marga manna adferd, sem vidurkénna Jesúm af hégómlegum tilgángi, ellegar láta hjá sér sjá vantrúar-blandna forvitni, undir lofsverdrar fródleiks laungunar skíni, ellegar, sem ofdjarflega vilja dæma um Guds almættis gjörnínga. Heródes og hans líkar, verdi oss til vidvörunar; hvörsu audveldlega vér af forvitni edur léttúd, leidast kunnum til ad forakta Jesúm, og falla þar vid í skadvæna vantrú; en munum vér þá halda þessari varúd sífeldt stødugri í hjarta voru? því er midur! vor egin sorgleg reynsla sannar þad, sem er þvert á móti. Eckért finnum vér óstødugra en vort egid hjarta. Á einum tímanum unntum vér af øllu hjarta gudhrædslunnar sannleika, en hvörsu lengi varadi þad? skømmu sídar var þetta góda hugar-far horfid, og vér vórum tilfinníngarlausir og kaldgédja ordnir vid gudhrædslu og allt þad gott er. Þad gétur skéd, ad þeir, sem nú hæda Gud, og hans heiløgu trú med frekri léttúd og

gudleyfi, hafi í fyrstu efast um Evangelij sannleika, gefid sig til ad grufla hér í ofrekt, framar af forvitni og drambsemi, enn af kjærleika til sannleikans, og smámsaman inntók léttúd og oflæti svo sálir þeirra, ad þeir mottu nú sinn eiginn hugþótta meir enn klárar røksemdir um sannleikann. Þessir skirrast ecki lengur vid, ad brúka Guds ord jafnvel til skammarlegrar skemtunar. Gud vardveiti oss frá þvílikri léttúd og fásinnu, og varni oss þeim vegum, er þar til leida, hann styrki oss velka til ad vaka svo trúlega yfir oss, ad vér gefum oss aldrei sjálfir tilefni til svo háskasamlegrar villu. En hversu nágvæma varúd hljótum vér ecki hér til ad brúka, svo ad vér leidumst ecki af heimsins drottnandi lifnadar-máta til ad forakta vorn Lausnara og hans Evangelium. Því midur! ecki einúngis i Kónganna høllum og i hinna voldugu slotum, heldur jafnvel og í hinna ædri hýbýlum mundum vér finna, ef leitad væri, allt ofmarga, sem haga sér vid Jesú lærdóm vidlika og Heródes hér med sinu hoffólki vid Jesúm; og hversu varúdarsamlega megum vér þá ecki framganga, ef vantrúin á ecki einnig ad festa rætur í hjarta voru. O! Drott-

sn! vardveit oss frá ad lockast til ens illa, en styrk oss til ad játa þig óttalaust fyrir heiminum þañ þú ert, svo ecki þurfum á sídan blygdun ad mæta, þegar vér kalladir verdum fyrir þinn Dóm!

23. Föstu-Hugvekja.

Jesú umþýti vid Barabbam, Joh. 18.

Sjálfum himninum má ógna þad, ad Israel drýgir nú tvøfalda synd: hañ frelsar mordíngjañ Barabbas frá daudanum, en selur hiñ saklausa Jesum i daudañ. Hans líf, sem úthellt hafdi mañablódi, friást, en hiñ, sem hafdi frelsad meñ frá dauda, aflífast; þeir vilja illvirkinn lísi, en hinn saklausi deyi. Þad er varla mögulegt ad ímynda sér, hversu vidbjódsleg þessi gudlausa adferd var; því — ætíd er þad gudleysi ad leyfa og lída þad, ad hinn saklausi áreitist og mæti órétti; ætíd himinhrópandi synd, ad þeir, sem vera áttu sakleysisins vernd og forsvar, gjørast þess áklagendur. En — þegar mannvondskan er svo lángt komin, ad lög og réttur fóttrodast, einúngis til ad fá skadad hinn saklausa, og ad heldur skal

unna løstunum enn forsvara dygdina, þad yfirgengur alla mannvondsku, en þannig hondludu þó Gydíngar vid hinn saklausa Jesúm. Þeir vóru jafnvel ecki ánægdir med þad, ad framselja hann undir allskonar misþyrmíngu, og gjøraſt hans offóknar-menn og áklagendur, þeirra gudleysi géck en þá lengra: þegar til þess kom, ad annadhvert skyldi gylda, ad ráda af dogum mordíngjan, edur þess mannlega kyns velgjørara, ad rydja af veginum Barabbas edur Jesú, hvad gjørdu þeir þá? þeir gjørdu þad, sem helvíti vildi hafa gjørt, til ad ebla lastanna framgáng, en tálma dygdinni, þeir fríkénndu mordíngjann, en afhendtu hinn saklausa í daudann. Hverr fær nú útmálad edur í hug sér leidt, hvad Jesús hefir lída mátt undir þessari medferd? honum er samjafnad vid mordíngja, og endalokin sýndu þad, ad menn héldu hann hverjum mordíngja verri. Þad var ecki einúngis útvortis vanvyrda, sem mátti pína hann, hinn sárasti þánka hans mátti sá vera, ad hans fólk, hans eginndóms fólk útskúfadi honum, og vildi hann ecki sem sáluhjálpara. Þrjú ár hafdi hann allri áhyggju og ómaki varid til ad leita tapadra sauda af húsi Ísra-

els; hann hafdi eydt kroptum sínum í straungu erfidi fyrir þeirra velferd. Öll hans kraptaverk, lærdómar og framferdi hans mátti sannfæra þá um hans ædri áqvördun, ad minnsta kosti um saklevsi hans, en nú sýndi þad sig, ad hann hafdi forgéfins erfidad, og forgéfins leitast vid ad frelsa þeirra sálir. Med hverju mikl- um og óteljandi velgjörníngum hafdi hañ ecki gjört sér sitt fólk skuldbundid? og þetta áttu nú ad vera launin fyrir hans velgjördir og ómak, fyrir hans nætur- vökur, hans mædusömu reisur og allt þad erfidi, sem hann hafdi uppátekid sér til hjálpar aumum; mátti þad ecki sárt særa sálu hans ad sjá, ad lýdur þessi, fyrir hvern hann háfdi útgéfid sig, var svo gleyminn alls þess góda, er hañ hafdi gjört honum, ad allir, svo ad segja, sem med einum muñi óskudu dauda hans? engu ad sídur bar hañ þó vanvyrdu þessa med ósigrandi þol- inmædi; hañ hugsadi ecki svo mjög til ó- réttar þess, er óvinir hans gjördu honum, sem til síns Födurs vilja, eptir hverjum hañ reiknast átti á medal íllgjörda-maña. Hann hugsadi til gjörvalls mannkyns, hverju þessi hans pína verda átti til for-

líkunar, því þegar Jesús var útskúfadur af sínu egin fólki, bar hann þá skuld, sem á oss átti ad hvíla, svo ad vér þurfum nú ecki ad qvída útskúfun frá Gudi. En vér fáum ecki skilist vid þenna sorglega part Jesú pínu, án þess ad taka af honum lærdóm fyrir vort egid hjarta. Af því, sem fram vid Jesúm kom, er oss auðsætt almennings óstoduglyndi. Fólk þetta, sem fám døgum ádur hrópadi: Hósíanna! til Jesú, og kepptist þá vid ad sýna honum vegsemd og heidur, hrópar nú fjøllunum hærra krossfestingu yfir honum. Hversu skyldum vér þá treysta mega alþýdu lofi? hvernig megum vér þá vænta stødugrar hylli? í dag erum vér med lofi til himna hafdir, en á morgun med lastmælum eins nidurlækkadir. Og hversu rólegur má ecki hverr af oss vera, þegar vér erum oss saklausis medvitandi? hversu ánægdir fáum vér ecki verid vid sérhverja mótsøgn, vid sérhver hádyrdi, vid allskyns vondsku og hreckja brøgd, þegar vort egid hjarta gefur oss þad vitni, ad vér framgengid høfum med rádvendni fyri Gudi og mønnum? látum því svo vera, ad vér álitnir værum fyrir afhrak og hreinsun veraldar, og útskúfadir úr sambúdum manna,

nægi það oss þó, ad hafa góðrar sam-
vitsku brósun og vegsemd hjá Gudi, og vér
þeckjum fyrir utan þenna heim óhultann
tilflugts stad, hvert vér flúid gétum, og
þar í lifad eilífri rósemi. Þegar vér géf-
um gætur ad heimsins dróttnandi áliti,
finnum vér það ecki undrunar-verdt, ad
Gydíngar voldu svo dárlega á milli Jesú
og Barabbasar. Heimsins börn hugsa
enn vidlíkt, eñ þá er synd og sýblska meira
metin enn Jesús; lísid og daudinn, ljósid
og myrkrid, frelsi og þrældómur, dygdir
og lestir, eru mönnum af Gudi til vals
fyrilagdir, en hvernig velja menn þá
almennt? burt med samvitsku, verdur
opt svarid, géf oss góts og peninga! burt
med Guds barna frelsi, géf oss syndar-
innar hlecki! burt med Jesúm, géf oss
vyrdíngar og vellyst! burt med himininn,
géf oss heiminn! en hvernig höfum vér
þá sjálfir valid? æ! svo lengi, sem vér elsk-
udum heim þenna og holdlegar girndir,
var oss það þægara ad frida vorar til-
hneigíngar, enn ad taka uppá oss Krists
kross; skamvin nautn vorra lystínga var
oss lángtum kjærari, enn tilfiñíng Jesú
kjærleika; heimsins vísdómur var oss
lángtum mikilvægari, enn Jesú kross.

vísdómur, æ! hvërsu aumir hefdum vér ecki verid, ef vér hefdum alltaf verid siálf-rádir i þessu vali? þegar vér ecki útveljum Jesúm, útveljum vér vora egin ólucku; þegar hañ burtvíkur frá oss, víkur undir eins burt frá oss oll nád og blessan. J hvërsu óútmálanlega ánaud og eymd fell ecki fólk þetta, er med þvílíkum mótþróa hafdi útskúfad Jesú? þeir vildu hafa bolvunina, og hún kom yfir þá og born þeirra. Allt frá þvi augnabliki, er þeir úttalad hofdu þau skélfilegu ord, veik Jesús frá þeim med nód siñi, og i hans stad komu byrdarar til þessa forherdta fólks, er leiddu þad á villu-stigu, mordíngiar, sem eydilogdu þad, og táldragarar, er flýttu þess undirgángi. O Jesú! lengur viljum vér ecki haga oss svo óvinsamlega i gégn þér, né vorri egin vel-ferd. Vort val er fast áqvardad: burt med heimiñ, hans syndir og lystisemdir, vér viljum eignast Jesúm og himininn; vér viljum sáluholpnir verda.

24. Fostu-Hugvekja.

Gydínga skelfilega ósk yfir siálfa sig, Matth. 27.

Aldrei hefir nockur ósk giord verid med þvílíkri drambsemi, samdrætti og

ákéfd, sem þessi Gydínganna, er krafdi Jesú blód yfir sig og born sín; ecki var hún framfærd af brádrædi í reidum grimdarhuga, heldur af illgirnis hatri og vondsku. Þetta blindada fólk mátti þeckja Jesú persónu og sinnislag, þad var sjonar-vottur ad Jesú flecklausa liferni. Opt hafdi þad heyrt þá guddómlegu lærdóma, sem hann framflutt hafdi, og sjed þau kraptaverk, er hann hafdi gjort. Pílatus vardi ollu ómaki til optar enn eitt sinn, ad fá Jesúm fríadann, en þeirra hefndar-gjornu og blód þyrstu hjortu urdu ecki fridstillt, þeir hrópudu því ákafar: krossfestu! krossfestu hann! og þegar hinn heidni Dómari fagdi sig sikn-saka af þess Réttláta blódi, hrópudu þeir: hans blod komi yfir oss, og yfir born vor! þetta blód kom og yfir þá, og yfir born þeirra. Þessi óttalega bölvan, svo stór hún ordid gat, féll yfir þeirra hofud. Sá gjorvallti lýdur, sem samankominn var í Jerúsalem til Páska hátídarinnar, drýgdi þessa himinhrópandi synd, og Guds hefnd féll yfir hann á annari Páskahátíd, þegar allir Gydíngar vóru samansafnadir í Jerusalem, svo ad enginn þeirra fékk umflúid Rómverjanna sverd; þeirra misgjorníngur var, ad þeir útskúf-

udn þeim saña Messíasi, og síðan var það uppsprettan og tilefnið til allra þeirra eptirfylgjandi þreyngínga, að þeir hvurfu aptur að þeim, er falsklega gáfu sig út fyrir að vera Messías. Með Jesu lífláti vildu þeir hafa hindrað, að Rómverjar kjæmu, og tækju frá þeim lend og lýði; og þetta sama, er þeir hindra vildu, kom yfir þá; Rómverjar komu og gjörðu þá að þrælum. En við þetta beið þo ecki guðleg hefnd, heldur fylgir hún þeim síðan um víðar heimsálfur; og nú, eptir að þeir þegar meir enn 1800 ár, hafa landflótta farið, eru þeir í sérhverrar þjóðar augum, sem viðvarandi og auðsjáanlegt miñis teikn guðdómlegrar hefndar. Gat nockur reksemd uppá Jesú guðdóm og sakleysi ljósari verið og órækari, eñ þessarar bölvunar oskar uppfyllíng á morðingjum hans? hverr fær aðra ályktun her af dregið enn þessa: engin þjoð befir nockurntíma frá heimsins byrjun þvílíku straffi sætt, sem þessi, sé það satt, að þjóða straff fljóti af þeirra syndum, þá mun þessi þjóð hafa drýgt svo viðbjóðslegann misgjörning, hvers líka engin þjóð önnur hefir drýgt, og hvert glæpa verk fáum vér stærra tilnefnt enn Jesú blóðs úthellíngu. Þetta

blód, hvers skuld þá offækir, hefir saklaust blód verid en einkis sakamañs, Guds Sonar blód, en ecki almeñilegrar manneskju. Hversu óransakanlega sjáum vér ecki hér í vegu guddómlegrar forsjónar! vegna krossins hneixlis og margskonar hiitifjorlegra atvika vid hans nidurlægíngu, létu spekíngar heimsins, þeir háu og voldugu, sér halda frá því, ad taka trúna; en þessi fordómur á móti kristinñdóminum var þonum nær því til áviñíngs; þegar meñ sáu Jesú mordíngja heimsókta med svo markverdu og óvenjulegu strafft, tóku menn til ad vidurkénna þess krossfesta Jesú verdugleika, og hans písla óendanlegu forþénustu. En hvilikann vidbjód má ecki Gydínga ólucka hjá oss vekja vid þvilikum glæpum, sem leida reidi Guds bædi yfir einstakar persónur, og gjervöll lönd og lýdi? hafi sú þjód, sem Gudi var kjærust á jörduñi, Guds útvalda fólk mist rétt til Guds nádar og verndar vegna synda siña, hvada fullvissu hofum vér þá um þad, ad oss ecki hitta muni sá sami dómur, ef vér forsmáum og vanbrúkum hans nádar-veitíngar? kann ecki Guds ríki, hvers vér gjörum oss óverduga, frá oss ad takast, og géfast því fólki, sem færir

þetri ávort? æ! enginn af oss afneiti sínum Drottni, sem hann hefir endurkeypt; enginn af oss hafi hans krossfestíngu eda lærdóma ad hádi. Hafi Gydíngar mætt svo ógnarlegum hefndum, hversu miklu hardara straffi munu þá þeir kristnu qvída mega, þegar þeir þvert á móti þeckíngu sínni, troda Guds son undir fótunum, og halda sáttmálans blód almennilegt, fyrir hvert þeir eru helgadir? Þú, vor guddómlegi Medalgángari! vertú oss blessadur! þú skalt eilíflega vera vor hrósan, vor gledi og huggan! eckért er hjá oss ad finna nema vanmátt, óverdugleika og örbyrgd, en nú höfum vér þad af hverju vér megum hrósa oss, þad, ad vér erum endurleystir med Guds sonar blódi, komi þetta blód yfir oss til betrunar oss og miskunar, til styrkleika og huggunar, og þó allraheldst þegar vér framkomum fyrir þinn dómstól! o Jesú! lát þá þíns blóds minníngu endurnæra oss og þá trú, ad vér fyrir þad séum útvaldir til ens eilífa lífs.

25. Föstu-Hugvekja.

Jesú húdstroka, Matth. 27.

Væri þad mögulegt, ad englar úthellt gætu sorgar- og medaumkunar-tár-

num, mátti þad hafa skéd, þegar Syni Guds, þeim saklausasta allra manna barna, var svo grimdarlega misþyrmt af gudlausustu skálkum. Hvílíkt skodunar-spil! vid hvers sjon himininn sjálfur klæddi sig sorgar-klædi, og ecki neina helviti sjálft kunni sigri ad hrósa, o! hvílíkt skodunar-spil! syndarar! komid hingad og skodid sár þau, benja-garda og blód-undir, sem hylja þañ heilagasta líkhama; skodid hañ, hans húdflettta og blóduga líkhama, sem er sundurkraminn fyrir ydar misgjörda sakir, og ef þér hafid nockra mannlega tilfinningu, þá berjid ydur á brjóst og grátid! grátid yfir ydur og ydar syndum! fáid þér talid hans sár, eda þá blóddropa, sem af þeim útdundu? hvert eitt sárid, hverr einn blód-dropinn vitnar ydur á móti og fordæma ydur, fyrir ydar misgjörda sakir. Hér ættud þér ad standa í ydar saklausa Jesú stad; hér ættud þér ad bera alla þá vanvyrdu, alla þá bölvun og allt þad straff, sem á honum lá, blæda átti ydur og deya áttud þér í ydar egin blódi. En hér stendur hañ, þeisi ydar synda borgunar madur, hans gódgjörandi hendur eru hér fjotradar vid smánarlegañ húd-

ſtroku-ſtolpa, ſem ſvo opt ádur litaſt hafdi ſakamañа-blódi; hér, þar ſem hinir verſtu mórdíngjar og ræníngjar lidid höfdu ſinna misgjörnínga hegníngu, hlýtur hinn allra ſaklauſaſti ad lída ſyndaranna vondſku. Med miſkunarlauſri grimd ríſa þeir klædin af honum, ſem var ſú einaſta eign hans á jördunni; Grimmir ſtríds þrælar, ſem vanir vóru ad ſjá manna blod útrenna, og heyra hörmuleg vein, án allrar medaumkunar, flengja med ógurlegri grimd ſvipunum á hans nakta líkhama. Sérhvert ſlag, opnar nýar og nýar blód-uppſprettur, og þær fléttudu ſvipu-reimar, grafa med hvöſſum endum djúpar rákir bædi á hans baki og brjóſti, ſvo ad eckért er framar heilbrygdt á hans líkhama, í hverjum nú mátti telja hvert beinid. Allir þér, ſem hér framhjá gángid ſkodid þó og ſjáid, hvert nockurt qvalrædi er, ſem hans qvalrædi! æ! þegar þér ſjáid hans húdfletta ſærda líkama, ſvo ſjáid þér ecki nema máſké miñſta partiñ hans píſla. Hverſu muñ ecki hans hiarta ſkolſid hafa og titrad vid ſérhvert ſvipu-ſlagid? hvad margar ſárar andvarpanir mun hañ ecki í brjóſti ſínu blotid; hafa ad ſeckja, þá hañ eckért

ord taladi medan á þessari miskunarlausu medferd stód? Hañ gat þagad; sérhvert sárid, sérhverr blóddropinn taladi nógu hátt, og andlits útlitid bar vitni um þá óbærilegu sorg, sem inntekid hafdi hans sálu. Einnig undir þessum slögum var hann offur fyrir vorar og alls heimsins syndir. Med þessum lausnar-peningum erdum vér frikeyptir. Sárin, hverjum hañ særdist, vóru afmálun vorra synda. Svo ofrída, svo vidbjódslega hafdi syndin gjört oss; hvílik slög hefdum vér af Guds réttlæti verdskuldad. Eilífar þackir sén þér fyri þad, vor blessadi Frelsari! ad þú hefir keypt oss svo dýru verdi! eilífar þackir, ad þú svo nádarsamlega vildir taka á þig refsinguna, er oss átti ad mæta! en — komid nær, o syndarar! og komist vid í hjørtum, ad þér hafid ablad hinum Heilaga og Réttláta þvílíkrar mædu og erfidis med ydar syndum; þér sælkerar! sem fleckid ydur med ollum holdsins saurugleika, fáid þér til þess hugsad, hversu ydar Jésú heilaga líkhama er misþirmt, og þó haldid áfram ad þjóna ydar girndum og láta of-dátt ad ydar líkhama, en nidurvarpid ydur sjálfum þar med í samvindañá vidurstygd? Þér miskunar-

lausu mañ óvinir! sem plágid ydar bræd-
ur med grimmum typtunum, án miñstu
medaumkunar, þér, sem erud svo miskun-
arlausir ad hlæja, þegar eckért añad enn
andvarp anir og klaganir heyrast umkríng
ydur, fáid þér af ydur ad vera sakleysisins
bødlar, þá þér vyrdid fyrir ydur hann sak-
lausa og pínda Jesúm? syndarar! þér,
sem án tilsiñíngar drýgid eitt íllvirkid ept-
ir añad, látid ydur þó í hug koma slög þau,
er ydar Jesús hlaut ad þola ydar vegna.
Viljid þér drýgja syndir med ánægju fyrst
þær hafa ollad hinum allra saklausasta
svo qvalafullrar hádúngar? viljid þér
fagna í ydar vitstola gledi, þegar hañ hlýt-
ur ad nidurbeygjast undir sínum píslum?
æ! hans blóduga mind, hans húdstrýkti
líkhami, hans óteljandi undir og benjar
mega sífeldt vera ydur fyrir augum;
máské hans saklausu tár og píslir muni fá
hrært ydar tilfinníngarlausu hjørtu. Og
hvad kynni annars hræra ydur, ef þessi
píslar mind fær ecki vakid hugar-ángur í
ydar hjarta? ef þér skélfist ecki vid ad sjá
þañ qvalda Jesúm, þá fær sjálft helvíti
ecki skélft ydur, þó þess botnlausa afgruñ
opnadist fyrir ydar augum; nei, svo til-
siñíngarlausir erum vér eyn þá ecki, nú þá,

vèr ſkodum vors Jeſú píſlir ſvo lángt frá áleingdar, fáum vèr ecki tára-bundiſt, þegar vèr á hañ lítum. Æ! hverſu hefdi ecki hjarta vort komiſt vid! hvílíku tára-flódi hefdum vèr ecki úthèllt, ef verid hefdum ſjónarvottar ad þeſſum Jeſú píſlum! æ! ad þeſsi tár fengju þañig hrært vort hjarta, ad vèr af alvøru høtudum þær ſyndir, ſem hafa ollad honum þvílíkra qvala! Æ! ad vèr gætum ſifeldt í umgengni med heiminum, midt í glediñnar háreyſti, hugſad um Jeſú pínu med rèttu hugarfari, eins og vèr vildum gjøra þad í einrúmi! audveldt yrdi oſs þá ad fá oſs geymda fyrir þeim afbrotum, ſem olludu oſs ſamviſku nøgunar? hverſu miklu ógirnilegri mundi ecki ſyndin, ef vèr athugudum hennar afleidíngar og þá ángiſt, er hún ollir hjarta voru eptirá, þá mundi einnig þeſsi partur Jeſú pínu verda oſs til mikillar nytſemi og huggunar, vèr fiñdum þá vora lækníngu í hans pínu, vora hreinſun í hans blódi, og vort frelſi í hans ſtraffi! Máſké Drottni þóckniſt einnig ad typta oſs, og þá, þegar oſs vyrdiſt þad undarlegt, hverſu hans typtanir gétt verid kénnimerkn hans elſku; þegar oſs er þad óſkiljanlegt, ad hann fái ſitt hirt-

ingar-hrís í hendur þeim, sem misþyrma oss miskunarlaust, þá viljum vér til þín þenkja, vor qvaldi Frelsari! þú varst þíns födurs elskulegi sonur, og þó hirti hann þig svo þúnglega; því skyldum vér nú mögla yfir því, þó vor fadir legdi uppá oss nockrar þjáníngar! og látum nú svo vera, ad menn misþyrmdu oss í grimd sinni, þau högg, sem vér lída megum af vondsku þeirra, eru náqvæmlega ávörðud, þeir géta ecki lengra farid enn Gud leyfir þeim. Fyrir Jesú sakir, munu allar vorar þjáníngar verda oss ad blessun. Á þessu augnabliki kémur oss í hug vor dauda-stund; margir deyandi verda af sjúkdómsins plágum svo afmindadir, ad á þeim sjest ecki manneg mind, og hvad mun þá af oss verda, þegar ad því kémur, ad vér einnig lokfins leggjast skulum í vora banasæng, máské vor likhami verdi á þeim tíma af sárum sundurflakandi, vidlíkur sjónum Jesú særda líkama; en vér munum þó betur staddir þá, enn Jesús í qvöl sinni. máské vér eigum þá vini, sem aumki oss, sem leitist vid ad hughreysta og endurnæra oss. Óvinir vorir jafnvel, munu þá gleyma hatri sínu, þegar þeir sjá hvad vér tökum út, og syrgjandi aumka oss, og

þó ad þessi hugsvølun ecki hlotnist oss, mun vor Jesus hafa oss í minni. Trúariñár sjón á honum mun styrkja og endurnæra vora vón med himneskri huggun. Vonin um vora komandi forklárun mun gledja oss, þó vor aumi líkhami leggist í grøfina, því eins og Jesús er upphafinn yfir allar þjáningar og misþyrmingu, svo munum vér líka eitt sinn komast þángad, hvar eckert íllt framar mætir oss; þar munum vér eilíflega prísa þína elsku, o Jesú! sem leidst daudañ fyri vora skuld.

26. Føstu-Hugvekja.

Strídsmannanna hædnis medferd á Jesú, Matth. 27.

Hví lengra, sem vér áfram lesum Jesú Píslar-søgu, því meiri harmqvæla verdum vér varir; því nær vér komum hans dauda, því óbærilegri verdur hans qvøl. Meir eñ 8 klúckustundir vóru þegar lidnar, á hverjum hañ leid hinar sárustu qvalir. Án þess, ad hann njóta fengi eins augnabliks værdar, til ad safna sér nýum kroptum, yfirféllu hann nýar píslir. Af høggunum og húdstrok-

uñi var nú allur hans líkhami sárum og benjum hladinn, allir limir hans vóru sundur kramdir, og eckért var heilbrygdt meir á hans líkhama, og þó fiñur helvítt enn þá upp nýar qvalir hónum til píntíngar. Híngad til hafdi ásjána hans ad mestu leiti frí verid fyri misþyrmíngu, þó hún enn væri litud blódsveita frá Grasgardinum og vanvyrdt med hrákunum. Nú er eiñig sú helga ásjána hans ad blódgast. Þeir settu krans af þyrnum um høfud hans, og til ad þrickja þessum hvøssu þyrni-broddum djúpt inn í ennid, tóku þeir reyr-stafinn, er þeir høfdu fengid hónum í hendina í stad veldis-spíru, og slóu hans þyrnum krýnda høfud med hónum; þeir beygja, med hædnis vyrdíngu, kné fyrir hónum; þeir nálgast hann, hrækja í andlit hans og slá hann med knefum. Hvert sýnist oss nú undrunarverdara: þessara þræla dæmalausa grimd, ellegar sú þolinmædi, med hverri Jesús lídur þessa miskunarlausu medferd? þad stód í hans valdi ad dreva skálka þessa samstundis, og gjøra hendur þeirra máttvana, en hañ þolir þeirra miskunarlausu medferd med hógværd. Þegar hañ píndur var og slegiñ, lykur hañ ecki upp sínum muñi,

heldur eñ lamb, sem leidt er til slátrunar-beckſins, eda sem sandur, er þegir undir þess hønd, sem klippir hann, og ecki upp-lætur siñn munn. Hvers hiarta mundt ecki af reidi upptendrast hafa, ef hann mætt hefdi þvílikri hádúngar misþorm-ingu saklaus! ef vér álykta vildum af vorri adferd, þegar vér mætum smá mót-gjørdum, til hiña, sem eru lángtum stærri, sjáum vér hversu lítid stoduglyndi vér muñdum hafa gétad sýnt. AE! ad vér mættum þó læra þad af þer, vor Jesú! ad vera þolinmódir og hógværir. Þó ad vort ástand væri eitthvert þad mædu-samasta, sem ordid gæti, þá kynnu þó vórar þrautir og þjáningar ecki ad met-ast meira á móti þeirri qvøl, sem Jesús leid, enn sem eiñ vatnsdropi á móti øllu sjáfarhafinu. Sú synd, sem oss ángrar, særdi Jesúm lángtum framar; sú eymd, sem á oss liggur, lá á honum miklu þýngri. J vorum eymdum høfum vér þo ad miñsta kosti þá hugarhægd, ad vin-ir vorir hafa medaumkun med eymdum vorum, en þú, o Jesú! hafdir engañ, sem med þér bæri medaumkun. J vorum eymdum høfum vér þó þá huggun, ad þær

munni eitt sinn enda taka, en þad, sem gjordi þína pínu bitrasta, mátti þad vera, ad þú fyrirsást þær mótsagnir og misþyrmíngar, sem þú mundir sifeldt þola mega af syndurunum, því þad sama, sem þeir fordum gjordu vid persónu þína, þad sama gjora þeir enn þá í dag vid þitt Evangelíum; en vér, sem tilbidjum þig, vor píndi Jesú! vér viljum af þeim qvølum, sem þú þoldir, draga oss huggunarrík not, sem styrki oss í þolinmædi. Þín pína skal gjora oss hæfa til ad lída, med því meira stødugglyndi; því skyldum vér æskja oss ad bada í rósum, fyrst þú gánga hlautst þyrnilagdann veg? þegar vér lída megum undir okunn, órétt, øfund og offóknir óforskuldad, því skyldum vér moglandi yfir því klaga, þared þú, hinn saklausasti! hlautst ad lída allt þetta lángtum frekar? þó vér verdum ránglega baktaladir og megum forakti mæta, því skyldi oss vid þad bregda, þegar vér hugleidum þína forsmán og þinna písla stærd, og hverr mætti vænta sér ad lifa mædufri, þar líf hins allrabesta var fullt pínu og þjáníngar? vér erum þessa himneska Kongs þegnar, mundi þad heita mega tilhlýdilegt, ad vér væntum oss edur nædum meiri gledi

og vyrdíngum eñ hañ feck náð? en það er ecki nema að nockru leiti, sem vér eñ þá vyrdt hefum fyrir oss þessar Jesú pislir. En skodum Jesúm nú einig lidandi þessar qvalir, sem mañaña Medalgángara: ecki er það líklegt, að Jesús skyldi endilega hafa hlotið að líða þessar en ecki aðrar pislir, einúngis til að géfa oss dæmi hvernig vér skyldum breyta í vidlíkum naudum; því ecki útkrafdist til þess þvílík forsmánarfull medferd, þar fæstir verda fyrir þeim qvolum, sem Jesús nú leið. Tilgángur þessara sérlegu písla var añar lángtum ædri; vér blygdumst ecki vid-að játa það, hvert á móti vorra tída þánkahætti: að vér í Jesú þyrnikrýníngu og allri þeirri grimdar medferd, er hann líða hlaut, fiñum rok fyrir því, að hañ þar med hefir fullnægju gjort fyrir sérlegar stórsyndir. Allra Konúnga Konúngur krýnist med þyrnum; mundu ecki þar med á honum straffadar vera syndir þær, sem straff friar álitast undir vernd jarðneskrar kórónu? persónur, sem Forsjónin hefir af dúptinu ha[...] og tignad jarðneskri kórónu og veldis-sprota, misbrúka ofjaldan makt sína og metord. — Grimd, óréttur, harðýdgi og blóds-út-

helsíng eru þær syndir, sem óþegndar lát-
ast optast á þeim, sem vegna veldis síns
fríir eru fyrir allu tiltali. Hér straffar
hiñ Alvaldi á sínum konúnglega Syni
syndir hiña Miklu, og hans þyrni krýn-
íngar pína forlíkar fyrir þær ránglæting-
ar, sem af þeim strafflaust drýgjast. Þá
vér vyrdum fyrir oss Endurlausnarann
undir þyrni-kórónunni og sinna óvina
margföldu vanvyrdu, hugsum vér til eña
dramblátu og ærughrugu; hverju marg-
föld medöl brúka þeir ecki til ad hefjast í
metord og vyrdíngar? hvad spara þeir,
til ad metta sína drambsemi?, þeir troda
lítilmagnañ í duptid, til ad fá þess aud-
veldar upphrokad sjálfum sér; þeir for-
akta og lasta adra til ad koma sjálfum sér
fram; þeir spilla rétti eþs munadarlausa
til ad fá siñ egiñ aukid. Þegar Jesús
stód nú krýndur hádunglegri þyrni kórónu,
forlíkadi hañ fyrir þessar og þvílíkar ill-
gjördir. O! þú, vor foraktadi Konúng-
ur! lof og dýrd sé þér um eilífar aldir
fyrir þessa þína qvöl! sjá! vér leggjum
vort hofmódugа hjarta fyrir þínar fæt-
ur. Um þær hádúngar, sem þú leidst,
viljum vér þenkja svo opt, sem dramb-
semi og stærilæti hreyfir sér í voru hjarta.

Þessi þín hádúng, o Jesú! sé oss dýrmætari enn allt hvad heimurinn heldur fyrir heidur og vegsemd. Látum heimsins börn keppast eptir jardneskri kórónu, eptir tímanlegum metordum, hrósi og smjadri, en vér viljum ecki keppast eptir ödru enn þeirri vegsemd, sem þú hefir afrekad oss med þinni vanvyrdu.

27. Föstu-Hugvekja.

Sú aumkunarverda sjón á Jesú útleiddum af Pílatusi, Matth. 27.

Sjáid hér manneskjuna, þér, syndarar! horfid á hann, sem útleidist, og látid hans forsmán gánga ydur til hjarta; máské þér hafid nú ásett ydur ad hæda Gud med nýum misgjörníngum? en ádur enn þér framqvæmid ydar ásetníng, þá lítid til ydar pínda Jesú, og sjáid hvernig ydar syndir hafa skammarlega útleikid hann. Ef þessi sjón hrærir alls ecki hjörtu ydar, hvad mundi þá géta hrært ydur? ecki daudans sjón, ecki gröfin, ecki Dómurinn, jafnvel ecki sjálf eilífdin. Látid ydur þad nægja, ad þér híngad til hafid verid tilfinníngarlausir. Marga hluti þá, hefir Gud ydur fyrir augu leidt, sem

vekja máttu ydur af dofinskap. Tídum hafid þér sjed hans dóma á jørdunni. Svo margann sakamann, sem med syndum sínum hefir varpad sér í þá stærstu fordjørfun, hefir sá alvaldi sett ydur fyrir sjónir, sem minnis teikn hans hegníngar. Svo marga deyjandi hafid þér máské sjed í daudans ángist og svita, undir dómsins ógnunum, og vid allar þessar svo ógurlegu sjónir, vorud þér tilfinníngarlausir; látid þó hins pínda Jesú skodun hafa nockra verkun í ydar hjørtum. Æ! viljid þér eñ þá leitast vid ad metta ydar ærugirnd og drambsemi; horfid á Jesúm hversu hann er audmjúktur fyrir ydar drambsemis sakir! þér viljid leita heimsins gledi, og syndarinnar vidvarandi lystisemda; æ! sjáid manninn! hann kunni ad hafa gledi, en hañ tók sér frívilјuglega uppá allar píslir, til ad betala fyrir ydar gálausu lystisemdir; viljid þér halda áfram ad elska heimsins góts med mátalausum kjærleika? sjáid manninn! hvernig ydar stærilæti hefir rænt hann øllum klædum. Hverr gétur litid hans fátækt og alla eymd hans, án þess ad fordæma sína ágirnt, sitt státs og sællífi! sjáid! ef þér vita viljid hvilíkar sképnur þér erud af

náttúrunni til, og hvílík vidurstygd í ydar sálu byggir, sjáid þann pínda Jesúm! hverjir erud þér? vidlíka sinnadir og Pilatus, stríds þrælarnir og Gydíngarnir, sem píndu Jesúm, og fundu sína lystíngu í qvölum hans; þér hafid sömu vondu girndir, sem hina drifu til þess gudleysis, svo grimdarlega ad misþyrma Guds Syni; þér hafid sömu ómiskunsemi til ad bera, sem þessir stríds-þrælar, þegar þér gétid verid tilfinníngarlausir vid allar þær þreyngíngar, sem þér ollid hinum saklausa, þegar þér med helvítis frekju gétid hlegid, þegar sá misþyrmdi saklausi grætur; þegar þér fáid af ydur ad æfa allann grimmleika til ad metta ydar hofmód, ydar hefndargirni, ydar vellyst, þá mundud þér víst höndlad hafa rétt eins og þessir miskunarlausu, ef ydar Frelsari hefdi birtst ydur á nýí þjóns mind. Hverr sá, sem hata kann, pína og offækja hinn saklausa, hann mundi ecki skirrast vid ad hata, pína og offækja Jesúm sjálfann. Syndarar! æ! ad þér þo renna vildud þanknunum til sjálfra ydar! þegar þér sjáid þann pínda Jesúm ydur þannig fyrir augum afmáladann í hans píslum. Æ! ad þér þó mættud vidurkénna þá miklu ferdjerf-

un, sem syndin hefir ollad hiñi mañlegu náttúru. Skodid og sjáid hvílíkrar qvalar og hjartaforgar þad ollad hefir ydar guddómlega Borgunar-manni, ad þér hafid syndgad. Allar píslir hans afmála ydur þad straff, sem ydar syndir hafa verdskuldad. Hans pína setur ydur fyrir sjónir þá pínu, sem á sídan eilífflega skal qvelja ydur, ef þér haldid áfram í því, ad akta lítils hans fridþægíngu. Æ! hversu útskúfadar, ólucklegar mañsképnur munud þér ecki á sídan verda, ef þér vikjid ecki taka Jesú miklu hádúng ydur til hjarta. Sjáid manninn! þañig hrópum vér til ydar, syndarar! hverra samvitska er uppvöknud, þér, sem rétt lifandi fiñid stærd ydar eymda; nú vidurkéñid þér ydur ad vera í því auma ástandi, sem gjörir ydur ad vidurstygd fyrir Gudi. Híngad til álitud þér ydur heppna, á medan þér héldud áfram í ydar syndum; en nú — þock sé Jesú nád! — nú hafid þér lært ad þeckja, hversu syndin hefir ydur vanskapad. Nú vidurkénnid þér stærd ydar fordjörfunar og þá vanvyrdu, sem syndin hefir varpad ydur í. Hvílík mañeskja er eg! — segir nú hverr ydar — hversu djúpt er eg ecki falliñ? hversu afskap-

kegann hafa mínar misgjørdir ecki gjørt mig? hverſu em eg ecki ordiñ ad afhraki fyri Gudi, hans Englum og útvøldum? Hvernig má eg mínum augum upplypta, eg veſæl, útſkúfud og fortøpud mann-eſkja! o! þú efaſama hjarta, ſem nærri ert vid ørvǽlnun! líttú til hans, fyrir hvers ſakir allt mannkyn er til nádar tekid! í hvílíkt forſmánar-, eymda- og píſla-djúp hlaut hinn ſaklauſaſti allra manna ad nidurſøckvaſt, til ad fá þér upprykt úr hádúngariñar afgruñi. Á honum ſjerdú þad, hvad þú áttir ad vera, hvad þú hafdir verdſkuldad. Þú áttir eiliflega ſad vera vidbjódur Guds, og allra hans útvaldra, eilíflega útſkúfaſt frá honum; en nú ertú af þeſſum pínda Jeſú fridþægd vid Gud, og mátt nú hafa þá miklu von, lokſins ad ødlaſt dýrdarinñar kórónu fyrir hans þoldu forſmánar ſakir. Sjáid manniñ! horfid á hann, þér gudelſkandi ſálir! og látid ydur vekja vid hans píſla-ſjón, til ad elſka hann eñ þá innilegar, hañ, ſem af elſku til ydar, er ſvo djúpt nidurlæckadur, og ſvo grimmilega medhøndladur; hvad mundud þér gjøra, ef þér ættud vin, ſem í ydar ſtad tæki uppá ſig allskyns mædu og píſl-ir! mundi ecki hjarta ydar upptendraſt af

enum ińilegasta kjærleika til hans aptur á móti? og um hvad erud þér þá skyldugir þessum ydar besta, ydar alltrúfastásta ástvin, sem meira hefir gjørt fyrir ydar sakir enn þér vænta máttud af hinum allra besta vini ydar á jördunni? hvad segir ydur hans húdfletti, alblódugi líkhami, hans blódrisa andlit, hans marda, margpínda hjarta? æ! allt krefur elsku af ydur, og þér fáid ecki, án hardhýdgi, neitad honum þessa offurs. Þó hań krefdi, ad þér þola skyldud alla heimsins forsmán og vanvyrdu, þó ad þér þola ættud hans vegna hogg og slog og hverskyns grimdarmedferd, já, þó þér bera mættud nockurn hluta písla hans, hvert kynnud þér ad segja ydur undan þeirri skyldu? allt hvad þér jafnvel þolad gætud, væri svo sem eckért ad reikna á móti því, sém ydar Frelsari lída mátti; þó krefur hann ecki svo ordugt eda svo blódugt offur af ydur; allt hvad hań heimtar af ydur, er: ad þér elskid hań og ókmibreytanlega séud honum trúir, sakir hans pínu. Takid nú fyrir ydur nýań ásetning, og vakid yfir þessari ydar skyldu; heitid ydar Frelsara: ad prísa hann af allri sálu, og aldrej láta ydur úr mińi lída, hvad hańn med

sinni pínu hefir ydar afrekad. Sjáid manninn! skodid þér hann og, mótlættu kristnu! vér gjørum oss í grun, ad margir þeir ed lesa þessar hugvekjur, edur heyra, muni þvílikir vera, sem vegna sjúkdóms, fátæktar edur annara mótdrægra luckutilfella, vera kunni vesælir og aumkunarverdir. Hvad fáum vér annad sagt ydur til huggunar í hørmum ydar enn þetta: Sjáid manninn Jesúm! ecki viljum vér gjøra lítid úr ydar neyd, vér viljum trúa ad þér séud plágadir og píndir. En þótt neyd ydar væri nú lángtum stærri, ydar sjúkdóms-pína lángtum tilfinnanlegri, enn hún í raun og veru er, meinid þér ydar mæda jafnist vid Jesú pínu? séud þér foraktadir, er þó þad forakt lítid ad reikna á móti því, sem Jesús þoldi; séud þér fullir sára og kauna, egid þér þó máské vin, sem bindi um kaun ydar, og smyrji ydar sár; þér liggid máské í kørñi og lítid út eins og píslar-mind, en þér finnid þó máské eitthverdt medlídandi hjarta, sem huggar ydur, og leitast vid, ad lina ydar qvøl. Þér erud þó ad minsta kosti ecki hæddir í ydar þjáníngum, þér finnid þó máské lítinn stad, á hverjum þér fáid hvílt ydur. Enga þessa endurnæríngu hafdi Jesús í sinni

miklu pínu, og hafid þér þó ecki med ydar misgjördum verdskuldad hvad þér lídid? en Jesús hlaut saklaus ad þola allar sínar qvalir. Æ! styrkid ydur, þér máttvana sundurkrömdu sálir! vid skodun Jesú kærleika, safnid ydar særda hjarta huggun og endurnæringu af qvölum hans; takid viljugir á móti þeim beiska kaleik, sem ydar Fadir réttir ad ydur, og lærid af ydar pínda Jesú þá ment, eiñig ad vera ánægdir í mótlætinu. Sjáid mañiñ! þañig megum vér til ydar hrópa, sem daudans forbodi svipt hefir nær því allri mañslíkíngu; um lángt edur skamt munum vér eiñig svo staddir, ad sérhverr, sem lítur oss má segja: sjáid mañiñ! hversu bleikur og máttfariñ hañ er og litverpur ordiñ! sjáid hans uppbrútnu augu, hans umbreytta andlit, þessa nákoldu limi! æ! hversu illa útlítandi mañsképna! o! ad sjónin á þeim pínda Jesú mætti þá upplífga oss, og af hans pínu fljóta huggan iñí hjarta vort! Ecki er þó med þessum sídustu sjúkdóms atvikum lokid öllu því óvyrdulega, er vid oss mun framkoma: þá vér nidurgrafnir erum í jördina, hversu vidbjódslegt mun þá ecki ad sjá vorn hálf- og al-rotnada líkhamg. Hverr eiñ

hinna lifendu, sem sjer á þessar leifar vorar, sjer vor rotnudu bein, má segja: sjáid manninn! en hvílíkt glediefni fyrir oss, midt í þessari jardneskú eymda skodun, ad renna þaunkunum til ens komanda dags, þá vor mannlega náttúra mun forklárast; þá múnu allir Englar, allir útvaldir segja: sjáid mañiñ! hversu mikill og dýrdlegur og sæll er hañ nú, eptir útstadnar lífsins eymdir!

28. Föstu-Hugvekja.

Jesú útgánga úr Borginni, Jóh. 19.

Jerúsalem! bifast ecki þínir múrar, þegar sá útgengur um þeirra port, sem blessun færdi inn fyrir þá og sáluhjálp? Vesæli stadur! hvad mun verda af þínum hollum, þínum helgidómum, þínum herbergjum, þegar sá er nú útleiddur, sem þú átt ad þacka, ad þú eñ þá varst ecki ordiñ ad øsku-hrúgu? þér fátæku, veiku og völudu! til hverra getid þér nú flúid, þegar ydar læknir, ydar naudhjálpari er frá ydur tekiñ? hverr á nú ad predika fyrir ydur, syndarar! nád og sáluhjálp, fyrst sá víkur frá ydur, sem eyddi øllu lífi í þessari velgjørdasómu ydju? vej þér, Jerúsalem! vej þín.

um bornum! vei þínum høllum! æ! hugleidir þú ecki. hvad til þins fridar heyrir? þinn velgjorari gengur út af þínum portum, en hann mun ecki koma svo blódugur, svo foraktadur til þín aptur, sem hann géck nú út. Hañ mun ecki koma med svo mikilli blessun og nád, sem í fyrra sinni, er hann géck útaf þínum portum, þegar hañ kémur í annad sinn, ó! skélfstú þá fyrir þínum høllum, helgidómum og børnum þínum, þá mun bølvanin vera vid hans vinstri og fordjørfunin vid hans hægri hlid, Lengi muntú ecki gledja þig í þinn freka grimdar ædi, gráta muntú, formæla sjálfri þér og deyja undir formælingunni. Jerúsalem! þú skalt vera oss til vidvørunar, ad vér aldrei med synd og vondsku, sviptum oss, ó! Jesú! þinni nálægd og nád: hvad mun af oss verda, ef ad þin nád viki frá oss, og þú tækir þinn anda í burtu? æ! allir heims fjársjodir, øll gledi lífs þessa og vegsemd, fengju ecki bætt oss þann missir, því þá vér ecki høfum þig ad vin, hvad má himininn, hvad má þá jordin nota oss? hvad fær oss endurnært, þegar sál vor og líkami vanmegnast? hvad fær gjort oss skadlausa, ef vér sviptir verdum øllum þeim dýrmætu gæd-

um, sem þín náð heitir oss? já, þessi umskipti skulum vér nú hugleida: A medan vér erum heilbrygdir og allt leikur i lyndi, oktum vér ecki nálægd þína svo mikils, sem vér ættum; en sá tími kémur, ad vér munum allt missa og mega án vera nema einúngis huggunar af þinni fridþægíngu. Hversu innilega mun oss þá lánga til þín? med hvílíkri ángist leita þinar nádar? og — ef vér þá leitudum hennar forgéfins? O Jesú! hversu aumir og vesælir værum vér þá! En — snúum þanukum vorum aptur til Jesú. Þessi útgánga hans var hin sídasta í hans nidurlægíngarstándi; hversu marga ordúga gaungu hafdi hann ecki uppá sig tekid medan hann umgéckst hér á jördunni? hversu margar mædusamar reisur hefdu ecki þreytt hann, á medan hann í 30 ár lifdi sem madur hér í heimi? þessi gánga hans var þó sannarlega hin allra ordugasta; hann var oldúngis ornmagna ordinn af svo mörgum útstodnum píslum, og vegurinn, er hann nú gánga hlaut, lá þángad, hvar hann ústanda átti hinn skammarlegasta og qvalafyllsta daudaga. Þvílík gánga til daudans liggur og eitt sinn fyrir oss. Eptir marga mædu-

sama vegu, sem vér høfum í heiminum farid, er einn gángurinn seinast eptir, sem yfrid ørdugur er holdi voru; vér hljótum ad gánga til rotnunar-stadarins, og hvad meira er, fram fyrir Dómstól vors Guds. Æ! ad vér mættum þá útgánga af heiminum med svo rósømu og fridstilltu hjarta, sem Jesús géck út af Jerúsalem. Fyrir þinnar forþénustu sakir, ó Jesú! væntum vér þess. Trúin á þig mun á þessum vorum sídarsta vegi styrkja oss, svo vér ecki undirgaungum. Med þínum gángi til daudans hefir þú øllum þeim léttir afrekad, sem eins og þú hljóta ad gánga í gégnum daudans dal; vér viljum gledja oss vid þinn dauda-gáng, vor Frelsari! Þú barst í fyrstunni sjálfur þinn kross, hversu óbærilega qvøl mun ecki byrdi sú gjørt hafa þínu blóduga baki? máské einhverr kross leggist einnig oss á herdar, þá vér kalladir verdum til ad gánga daudans veg; því nær vér komum daudanum, þess þýngri verdur máské byrdin; en enginn kross mun nú fá oss jardvarpad, engin byrdi gjørt oss vanmegna, því þú, vor Frelsari! hefir fundid til daudans gjørvalla byrdar-þúnga, svo þú léttir undir vora sídustu byrdi. Þock sé þér einnig fyrir

þessa rækſemd, ſem þú hefir gefid oſs uppá þinn kjærleika. Loksins, þegar vér erum adkomnir dauda, munu vor ſála, endurnærd vid tilhugſun þíns dauda, prísa þig á voru ſídaſta augnabliki, fyri þenna þinn gáng úti daudann.

29. Föſtu-Hugvekja.

Jesú léttir í hans dauda-gángi, Matth. 27.

Mikid vegarins til Golgatha hafdi nú Jesús þegar farid, en hinn lengſti og ördugaſti partur var þó eptir; vanmegni líkhama hans jókſt þá ſvo mjög, ad honum lá vid ad hníga nidur undir kroſsins þúngu byrdi; hans óvinir tóku þá kroſstréd af hans herdum, ecki af medaumkun, heldur af ótta ad hann deya kynni á veginum, og lögdu hann uppá okunnann mann, ſem kom af akri. Svo lítilvægt, ſem atvik þetta ſýniſt, er þad þó ſérlega huggunarríkt fyrir oſs. Svo veit Gud ætíd ad meddeila börnum ſínum, ef ecki fullkomna fríun, þá þó, ad minnſta koſti, léttir í mædu þeirra; hann vegur med nærgætni þá byrdi, ſem hann leggur oſs á herdar, eptir mætti vorum edur van-

mætti, og þegar ad því er rétt komid, ad vér magnþrota verdum undir byrdinni, gétur hann látid þúsund tilfelli adbera, sem vér álítum af-hendíngu einni ské, og med þeim géfur hann oss tídum ranna léttir. Af hendíngu sýndist þad ské, ad þessi Símon rétt í því sama kom til stadarins, og Jesús byrjadi ferd sína til Golgatha, en þad skédi þó eptir Guds vísustu rádstöfun. Þessi madur var útsendur, ad veita Jesú þeñan léttir, og hin miñstu tilfelli máttu sameina sig til þessa tilgángs. Hvörr veit, hvörn vin Gud muni til vor leida, sem endurnæri oss undir vorum þjáníngum? hverr veit, hverr útsendast muni til ad hjálpa hinum munadarlausa í sinni eymd, edur oss í vorum sjúkdómi? hverr veit, hversu litid, já! jafnvel einkisverdt tilfelli sá Almáttugi láta kañ adbera til vors frelsis? máské jafnvel óvinir vorir verdi oss hjálplegir þá oss áliggur, og hljóti ad studla sér óvitandi til lucku vorrar; þad er ad minnsta kosti víst, ad jafnvel þó vor neyd, sýnist vera svo stór, ad vér undir heñi nidurbeygjumst til jardar, mun hún þó ecki ad öllu leiti yfirbuga oss. Drottinn, sem er mikill í rádum og mektugur í athöfnum, mun vita ad styrkja

ofs uppá margfaldann máta. Símon, sem var þess vyrdtur, ad bera krossiñ eptir Jesú, var fadir tveggja sóna, sem sídan tóku kristni, og urdu, ad menn meina, Evangelii kénnendur. Þad er ecki ólíklegt ad Símon þessi hafi vid þetta tækifæri, fengid hina fyrstu þeckingu á Jesú persónu og guddómi hans. og nú med sama verid hiá honum lagdur hinn fyrsti grundvöllur til móttöku kristnibodsins; hañig fær sá Almáttugi snúid tilfellum, sem ofs í fyrstuñi vyrdast ógédfeld, til vors sanna þesta. Hversu naudugur mun ecki Símon hafa ordid, til þessa ørduga og smánarlega erfidis ad bera eptir einum krossiñ, sem var til dauda dæmdur, en hvad opt mun hañ sídan á eptir hafa prísad gœdsku Guds vega, þegar hañ hugleiddi, ad þetta ørduga erfidi hafdi leidt hann til þeckingar Krists og hans kærdóms sañleika. Vér einnig munum tækifæri hafa til vidlíkrar egin reynslu í þrautum vorum; þegar Gudi þóknast, ad útbýta ofs mótlætíngum, þá fiñast ofs þær jafnan í fyrstu ýfrid þúngar, en því lengur, sem vér berum þær, því betur fáum vér lært ad þeckja hversu nytsamlegar þær eru fyrir vora sönnu velferd; ørbyrgd sú, sem vér lída

megum, mun gjöra oss nóðarinnar rík-
dóma ómetanlegri. Við sjúkdóminn leið-
umst vér til að þenkja um sálar vorrar ó-
dauðlega frelsi. Það forakt, sem vér
kannské líða megum af heiminum, fær oss
upphvatt til að leita heiðurs hjá Gudi.
Missir þess, sem var oss hið kjærasta í
heiminum, upphvetur oss til að keppast
því alvarlegar eptir vinfengi Guðs; í
einu orði: öll tilfelli, sem mæta oss, mega
þéna til eflingar velferðar vorrar, ef vér
færum oss þau vel í nyt. Vér fáum þar
við kroptugustu upphvatníngu að prísa
vors Guðs vísu og náðugu forsjón, jafn-
vel og fyrir vorar mótlætíngar, og með
viljugu hjarta að taka á móti krossins ka-
leik af hans hendi. En hvílíkann mis-
mun er ecki að finna í þessum kríngumstæð-
um á milli Jesú og Símons af Cyrene?
báðir bera þeir krossinn, en hverr á sinn
hátt. Vor Frelsari tok hann viljugur
með glöðu hjarta sér á herðar, hann lét sig
ecki neyða til þess; Símon gékkst undir
hann nauðugur. Við þessa ólíku aðferð
setst oss fyrir sjónir annara krossberara
aðferð. Hinir sannkristnu bera sinn
kross með gleði, heimsins börn með ólyst.
Sérhverr sá, sem með óviljugu, möglandi

hjarta ber krossins byrdi, og stynur undir hans þúnga, óánægdur med eymdir sínar, hann er enn þá lángt frá ad eptirfylgja Jesú; í stad þess adkrossinn ætti ad vera hvílíkum mañeskjum til eblíngar og framgángs á þeirra sáluhjálpar vegi, er hann þeim miklu framar til hindrunar. Þar finst þó eckért óhlutara medal til ad sameinast sínum Lausnara, og til ad ødlast eilífa sáluhjálp, enn ad taka fríviljuglega krossiñ á sig og bera hann med þolinmædi. Vér viljum, vor dýrmætasti Lausnari! einnig undir mótlætinu verda þér líkir. Leggdú þá byrdi oss á herdar, sem oss er ætlud, vér viljum ecki skorast undan ad bera hana. Vér høfum þau heityrdi í skírn vorri inngengid, er vér fyrst teknir vórum í þína þjónustu, ad strída med karlmeñsku undir þínu merki, á móti syndiñi, Sathan og heiminum, og, sem eidsvarnir strídsmenn, vera þér trúir til æfiloka. En hversu laklega høfum vér híngad til haldid þennann eid? í stad þess ad æfa oss í sjálfs afneitun og kristinndómsins léttu skyldum, høfum vér valid oss girndanna lystisemdir. Í stad þess ad láta oss lynda mótlætíngar þær, sem þín hønd lagdi á oss, høfum vér møglad á móti þér, og

hrundid frá oss hond hinī þá hún typkadt oss. Í stad þess, ad krossfesta vorar tilhnegíngar, hofum vér med stærstu laungun leitast vid ad metta þær; þañig hofsum vér, því midur! hagad oss. En, ó vor-Gud! þú, sem best þeckir vondsku vora og veikleika, styrktu oss í strídinu, hjálpadu oss ad verda þér þócknanlegir, og gefdu oss nád til ad bera allt þad, er þú sendir oss, med viljugu hjarta. Drag oss med þinum kjærleika æ meir og meir frá heiminum til þín. Því skyldum vér vilja skora oss undan ollum eymdum, þar vor Jesús hefir lída mátt bitrustu qvalir? vor fyrri-synda vegur var eiñig morgum þyrnum lagdur, því skyldum vér þá vilja skora oss undan nockrum eymdum á gudhrædslunnar vegi? Jesús vill þó ecki láta óláunada hina minnstu byrdi, sem vér berum hans vegna; fyrir vora litlu mædu á blessun af hans krossi ad koma yfir oss og born vor, og þó oss brygdist þessi umbun hér í lífi, mun þó eilífdin endurgjalda óss allt, sem vér hér missa megum, afneita edur útstanda. Vorar þreyngíngar, sem eru stuttar og léttar, afreka oss eilífa, og yfir allann máta dýrdlega vegsemd. Þángad viljum vér snúa augum vorum, gledja

oss í andanum við það komandi fögnuð, og með þolinmæði taka vorn kross uppá oss, þá mun loksins krossins vegur leiða oss til himinsins.

30. Föstu-Hugvekja.

Fjallið Golgatha, Mark. 15.

Sérhver atvik við Jesú pínu eru merkileg þeim, er sér til nota vill hugleiða Jesú friðþægjandi dauða. Í rósemi viljum vér nú þenkja um þann stað, á hverjum vor Endurlausnari hélt þá síðustu pínu, og hér munum vér einnig vaxir verða margra Guðs vísdóms og gæðsku leyndardóma. Jesús mátti líða þenna dauða utan Jerúsalems múra. Eptir fyrsta áliti var við Jesúm hér ecki annað gjört, enn hvað almenn siðvenja var hjá flestum þjóðum, að láta sakamenn aftaka utanborgar. En það gat skéð, að Jesús liði dauðann eins og Zacharías, í forgarði musterisins. Hann kynni hafa deyddur verið í einhverju samkunduhúsi, eður í Biskupshollinni, svo að allt upphlaup af lýðnum hindrað yrði, og máské oss vyrðist það hefði verið heiðurlegra fyrir Jesú persónu heilagleika, að hann endað hefði líf sitt í Musterinu, enn

á einhverjum ødrum nafnkéñdum stad í Jerúsalem; ad Gud hefdi vegsamad síns Sonar dauda, ef hann áqvardad hefdi líkát hans í Gydíngalands Høfudstad, og í því allrahelgasta Musterísins; en, Guds vegir eru ecki eins og mannanna vegir. Eptir Postulans Páls ávísun áttu þær fornir, sem vóru frambornar á altarid í forgardinum, á enum mikla fridþægíngar degi, ad breñast til øsku utan herbúdanna. Med því átti ad géfast til kynna, ad Jesús, sem fyrimyndadur var med Gydíngaña fórnfærírgnm, skyldi útskúfast úr maña sambúdum; þetta skédi þegar hañ var krossfestur utan Jerúsalems porta. Hér med verdur oss líka til kyña géfid, ad nú vóru allar fórnfæríngar í Musterinu á enda, og ad Gud þadanaf hefdi enga þócknun á nockru offri, þá hañ mottekid hafdi offrí síns Sonar. Med því, ad hañ géck út af portinu, til ad lída daudañ, verdum vér á þad minntir, ad velgjørníngar hans dauda nádu ecki ad eins til Jerúsalems barna, heldur líka til alls heimsins. Því erum vér skuldbundnir til ad gánga med honum út fyrir herbúdirnar, og bera hans vanvyrdu. Nú á þad levítíska Løgmál ecki

lengur ad skuldbinda oss, nú blýtur sú ad vera vor sérlegasta umhyggja, hvernig vér gétum ordid hluttakandi þess offurs, sem Jesús frambar. Nú má oss eckért frá því hálda, ad þola þær þjáníngar, sem oss mæta kuña, ef vér eptirfylgjum Jesú. Hér hofum vér engañ blífanlegann samastad, heldur leitum hins komanda, hvar allir þeir vidtoku fá, sem Kristi hafa eptir fylgt. Jesús hlaut ad deyja á Golgatha; fjall þetta er ad ollu leiti merkilegt, þad var partur af Móría fjallt, á hverju Ísaak átti ad offrast; þad var hid foraktanlegasta pláts vegna þess, þad var brúkad til aftokustadar sakamanna. Af Guds vísa rádi var þad sjáanlega áqvardad, ad Jesús deya skyldi á þessum opna og almeña stad; þvíad á þvíreid ollu framar, ad menn nædu um þad óræki fullvissu, ad Jesús sannarlega dáid hefdi; en hvad margfaldar efasemdir hefdu ecki verid uppi um Jesú dauda, ef hann dáid hefdi á heimuglegum stad? vér viljum nú taka til dæmis: ad Jesús hefdi verid í helfleginn í musterinu, ellegar á þeim stad, hvar hans vinir edur óvinir hefdu einir verid sjónar-vitni ad dauda hans, hvernig vard þá hinum vantrúada mótt mælt?

hvernig velktrúadir styrkjast? þad hefdi segja mátt, ad Jesú vinir hefdu fengid ærá til ad bera út dauda hans, en hann hefdi aldrej fullkomlega dáid. Máské ad Jesús hefdi ad eins fallid í ómegiñ, ennmeñ héldu ad haũ daudur væri. Jesú óvinir hefdu þá tækifæri fundid til ad á-líta dauda hans, sem eitthvert snoturt vélrædi, og upprísu hans, sem ósañindi. Allar þessar vantrúarinnar mótsagnir, verda vid þad ad engu, ad Jesús dó á opinberum aftöku-stad, og öll efunar-málum dauda hans verda þar vid ad engu. Gydíngar sjálfir sáu haũ útleiddañ; þeir sáu, ad sá madur, sem qvöldinu fyrir var til fánga tekiñ, var hiñ sami, sem á krossinum héck; þeir sáu hvernig hans kraptar meir og meir þverrudu, og þañig urdu þess varir, hversu haũ nálgadist dauda siñ; þeir heyrdu hans sídustu ord, med hverjum haũ fól sálu sína í Fodursins hendur: Þeir sáu, til eñ frekari vissu um dauda hans, ad spjóti var stúngid í hans sídu, sem víst hefdi svipt haũ lífinu, ef eñ þá hefdi verid líf í honum; sjálfir sáu þeir allar adgjördir vid hans jardarför og greftrun. Allt þetta mátti ad fullu sannfæra sérhvern um þad, ad Jesús væri sañ-

árlega dáudur, og því hagadi Gud því svo, ad hans Sonar líflát skédi opinberlega á almennum sakámanna aftökustad. Og gat þá Jesús sjáanlegar opinberad hlýdni sína vid sinn Fodur, og dýpt sinnar nidurlægingar, enn med því ad lída daudann á svo skammarlegum stad; hans aftökustadur hlaut ad auka hans dauda biturleika; hann var þar med gjordur jafn hinum vidbjódsleguſtu sakamønnum, og allir spádómar, sem þartil vísudu, urdu med því uppfylltir. Þegar þad heitir: ad Jesús skildi reiknast á medal illgjordamanna, ad menn jafnvel og mundu hylja sitt andlit fyrir honum; þegar Móses spáir: ad Israel mundi sáluhjálparinnar bjarg svo litils meta, ad þeir mundu upphengja hann, svo sem daudt hræ, þá verda allir þessir Spádómar á Jesú uppfylltir vid þessi tækifæri; máské þetta megi ennþá telja til, ad hann med þessum daud-daga, vildi uppfylla þá fyrirmindinn, sem Israels bornum var fordum géfin med eyrorminum. Þessi eyrormur var uppreistur midt á morkinni, hvar svo margir Israelsbarna drepnir voru af eitrudu høggorma-biti. Jesús vildi því deyja á hausaskélja-stadnum, og líka sem yfir beinum hinna

daudu; hann vildi vid daudann strida á þeim stad, hvar dáudiñ uppreist hafdi sitt sigur-teikn, og ollu þvi samansafnad, sem gjora mátti áfall hans ógnarlegt og biturt. A daudans leikvelli uppreisti hér lífsins Fursti sitt sigurmerki, og uppfyllti þar med spámañaña fyrisagnir: daudi! eg vil vera þér ólifjan! grøf! eg vil vera þér drepsott! en hversu megum vér ecki hér af læra ad þeckja stærd vorra misgjorda, og Jesú yfirgnæfanlega kjærleika? hversu mega ecki syndir vórar vera vidbjódslegar, þared Jesús fyrir þeirra sakir hlýtur ad deya i hiñi stærstu forsmán, og undir bitrustu píslum á íllvirkjanna aftøku-stad? hversu iñilegt má ecki vera þacklæti þad, sem vér erum vorum Frelsara skyldugir um, fyri þeña part písla hans? nú megum vér deya hvar sem vill, vor daudi mun þó verda oss sáluhjálplegur; hvert sem vér verdum af daudanum yfirfallnir undir vorra óvina hondum, edur í fadmi vorra kjærustu vina, munum vér þó, hvert sem verdur, aldrej orsok hafa til huglausrar efasemdar; á hverjum helzt stad, sem daudiñ hittir oss, mun hañ verda fyrt oss vegur til himinsins, þegar vér deyum í sameiníngu vid Jesúm.

31. Föstu-Hugvekja.

Jesús á Krossinum, Jóh. 19.

Þeir krossfestu hañ; þrjú orð, sem í sér inñibinda allt það, er uppfylla má hverja sálu ógnuñ og gleði. Jóhañes segir oss í þessum eptirtakañlegu fáñ orðum allt það, er uppvekja má meðaumkunar, kjærleika og þacklætis tilfiñíngu. Hverr añar, er um svo mikilvægt efni ritað hefði, mundi hér brúkað hafa válin málsnilldar orð, til að fá, sem viðqvæmast, afmálað það, er Jesús hlaut nú að líða; en honum er það nóg, að nefna einúngis þá háðúng, sem Jesús þoldi, en gefur hitt Lesaranum til egin íhugunar. Já, hér fiñur þú, kristni maður! efni það, í hverju þú fær æft alla þína þánka, og friðstillt þíns hjarta saklausu tilhnegingar; við umþenkíngu þessa efnis máttu leiðast til undrunar og lotníngarfullrar tilbeiðslu. Vel yfirvega þú þá, með heilagri lotníngu, þañ mikilvægasta atburð, sem á jörðuñi nockurntíma hefir skéð: þeir krossfestu hañ. Stattu hér við, sála mín! Golgatha! hvers blóð var það, þú drackst? hvers kross var það, sem niðurgrafiñ var í þína jörð? hverr er hañ, um

hverñ þad heitir: þeir krossfestu hann? sakamenn og illvirkja hefir þá víst fyrri borid, en aldrei þángad til dó nockur mañ, eskja á hæd þessari, svo stor, svo saklaus, sem hefdi svo guddómlega eginlegleika. Hañ var á þessum tíma, svo djúpt nidurlæckadur, sem yfir himin og jørd svo hátt var upphafinn, hjá hönum var guddómleg hátign sameinud hinni stærstu vanvyrdu; þessi var sá einasti, hvers daudi var heimsins fridþæging, þess vegna er vors Jesú krossins mind oss svo yndisleg; í Jehóvæ líkingu fengjum vér ecki hans ásjónn sjena, og þó vér sæum hana, mætti hún vera oss óttaleg; í eins Hofud-engils líkingu væri oss hans tilfelli óskiljanleg; í eins píslarvotts líkingu væri oss hans pína til ásteytingar. Svo sem Spámadur hefdi hañ átt ad grýtast, sem hinir adrir Spámennirnir, eptir Gydinganna sidvenju, þegar hann deya skyldi fyrir sannleikssins sakir. Hér hagadi sú guddómlega forsjón því svo, ad hann leid lángtum annann daud-daga, sem enga líkingu hafdi þeirra písla, er menn lidu saklausir fyrir sannleikann. Hann var á krossinn hengdur, og leid þar þræla- og sakamanna-straff. Í þessum Jesú daud-daga láta sig í ljósi

Guds vísdóms dýrdlegustu ráðstafanir, sem þéna til eblíngar vorri trú. Af aña̅ra tilstofnun̄ blant Frelsarinn ad svyptast lífinu, því daudans tilefni, syndin, hafdi ecki hjá honum stad, sem var heilagur og flecklaus; en ad hann heldur leid krossins dauda enn hvern annann, þad skédi af Guds vísu rádstofun. Med engum dauddaga vard þad augljóslegar sýnt og sañad ad Jesús stædi undir Guds dómi, sem keyptur þræll, enn med krossfestíngunñi, sem var þrælanna dauda straff. Krossfestíngar straffid teiknadi einig, ad Jesús dó ecki ecki naudugur, þvi ecki dó hañ forrí eñ allt var af honum fúslega fullkomnad, eptir hans Födurs vilja. Hañ átti ad framqvæma margt á finum efsta tíma mönnum til besta, og til fullkomnunar síns offurs, og þar til gafst honum tíminñ bestur og tækifærid vid krossfestínguna, þared dauda-straff þetta olli lángsömum dauddaga, og hans sála féck á medan verkad undir þessu qvalrædi med oskérdtri skynsemi. Þegar hañ þar á eptir verulega dó, mátti þad um hañ heita, ad hañ dæi viljandi, þá enginñ sídan svipti hañ lífinu, en hann mátti, eptir náttúrlegum hætti,

lángtum lengur lifad hafa á krossinum. Loksins heyrir þad og til Jesú kross-vísdóms, ad allir spádómar og fyrirmindanir ern fyrir þad uppfylltar ordnar. Hvílíkur vísdómur og nád eru þá ecki sameinud í vors Jesú krossins dauda? hvílíka orsök höfum vér ecki til ad láta hann vera vora einustu hrósun, vora dýrmætustu huggun og vora ædstu gledi? vér þurfum einúngis ad hugleida þá óútmálanlegu velgjørnínga, sem oss eru afrekadir med Jesú krossi, vér þurfum einúngis ad renna augunum til eymda þeirra, sem vér med syndum vorum höfdum fallid í, ef Jesús hefdi ecki framborid fullgyldt forlíkunar-offur fyrir oss; þetta skal upphvetja oss til ad heidra hans krossins dauda. Lángi oss eptir huggun, þá samvitskan áklagar oss, sjáum vér í hinum krossfesta Jesú forlíkunar-mañ allra vorra synda; skélfi straffid oss, sem vér med vorum syndum höfum verdskuldad, þá segir Jesú kross oss: ad hann borid hafi vora sjúkdóma, og tekid uppá sig vor kránkdæmi, ad hann sé særdur fyrir vorra synda sakir, og lemstradur vegna vorra misgjorninga; skélfi oss lögmálsins bölvan, þá megum vér í trúnni upp til hans líta, sem á krossinum er ord-

[ill]u[ill]bölvan fyrir oss, og hefir þar með afrek að oss þá dýrdlegustu blessun, Jesú kross er því hið kroptugasta medal vorrar sálu-hjálpar, grundvöllur vorrar friþþægíngar og vorrar vonar, uppspretta til vors réttlætis, vorrar rósemi, vors frelsis og huggunar, og orsök vorrar eilífu sáluhjálpar. En, því erum vér þá svo kaldgédjaðog tilfinníngarlausir, þegar vér vyrðum fyrir oss hinn krossfesta Jesúm? Æ! vegna þess, að vor kjærleiki er enn þá lángtum ofkaldur, og vor gudrækni ástundan svo ýfrið treg; þegar vér berum þau saman við vors Jesú ástúdlegasta kjærleika; ef vér elskudum hinn krossfesta Jesúm af gjörvöllu sinni, þá mundum vér ljúflega segja oss úr syndarinnar og heimsins þjónustu, enn sverja vorum Endurlausnara eilífar tryggdir. Væri Jesú kross oss dýrmætari enn allt annad, þá leitudum vér ecki luckn vorrar og gledi einúngis í jardneskum hlutum. Ef vér kjæmumst vid í hjarta voru, þegar vér þenktum um hinn krossfesta Jesúm, þá mundum vér finna stærri vidbjód á þeim syndum, sem hann galt, enn almennt skédur, og taka oss því betur vara, ad flecka sálu vora med nýum

misgjörníngum, og ef oss væri annt um frelsi vorrar sálar, mundum vér ecki halda áfram í þeirri fástūu, ad állta holdsins lystisemdir, sem vort ædsta góda; já! hefdi Jesú kross-daudi nockurn krapt í voru hjarta, þá mundum vér brádum verda ördu vísi sinnadir eñ híngad til; vid vorn náúnga og sjálfa oss. Allt þetta vidurkéñir nú sála vor; þegar vér í rósemi hugleidum þiñ kross-dauda, ó vor Jesú! ógnar oss kaldsiñi vort og þánkaleysi um þiñ mikla kjærleika, sem leiddi þig til ad þola þvílíkann dauda fyrir vorar sakir. Æ! vér æskjum oss, ad vera nú eins gédi farnir og Postuliñ Páll, ad þvíngast af þiñi pínu, til ad lifa þér eingúngis, sem fyrir oss ert dáinn. En vér qvídum þó, ad vort laus-sinni muni ónýta þessa ósk, strax sem vér komum út í heimsins gálausa soll. Hversu brádum munu þá eckt þánkarnir um þinn kross, og kjærleikinn til þín, vera í burt horfnir, er þeir hlutir koma oss fyrir sjónir, sem draga til sín alla þánka vora og kjærleika? þessvegna vyrdstú, ó! Jesú! ad iñprenta fastlega vorri sálu þína krossins ímind, og láttú hana æ vera oss fyrir augum, þá holdsins lyst og syndarinnar og heimsins

lystisemdir vilja locka oss til þeirra athafna, sem styggja þig. Þessi trúgóda hugleiding styrki oss til kroptugrar mótstødu sérhverri synd, og gjori oss stødnga í þeirri trygd, sem vér høfum svarid hér. Þegar vér erum þannig sinnadir, verdur Jesú kross oss þad lifsins tré, sem géfa mun oss ena æskilegustu ávexti. Í sérhverri ángist og neyd munum vér, á þessu lifsins tré, finna allt, sem fridstilli hjarta vort, einkum á vorri daudastundu. Gladir munum vér þá umfadma þig, vor Frelsari! og fyrir þinn saklausa dauda finna opinn inngáng í himnaríki.

32. Føstu-Hugvekja.

Jesú sídustu ord á Krossinum, Lúk. 23. Jóh. 19. Matth. 27.

Ó! hversu mild er ecki sú rodd, sem heyrist frá Golgatha! ógnarleg var rodd Guds, þegar hann taladi, sem Log-gjafari og Dómari í reidarþrumum á Sinai fjalli, og eldingum leyptradi kríngum hann, en hér er allt rólegt; hér vogum vér ad nálægjast, án alls ótta, fjallid Golgatha, á hvørju Jesú blód útrennur. Hér megum vér rødd

haas heyra, án þess ad skélfast vid, þvi vor deyjandi Jesús sýnir sig hér øllum syndurum, øllum yfirgéfnum, øllum deyandi í þvi huggunar-ríkasta útliti; látum oss nú skoda hañ, til eblingar vorri trú. Vér sjáum nú í vorum Jesú, þann syndaranna vin, sem elskadi óvini sína til æfiloka, fyrir syndaranna sakir tók hann uppá sig ersidi og armædu á medan hañ umgéckst hér á jordu, fyrir þeirra sakir leid hann sína bitru pínu, fyrir syndurunum bar hañ þá ástúdlegustu umhyggju fram í daudann, syndarar vóru hans fyrsta og sídasta umþenkingar efni. Í kríngum kross hans stód mikill skari gudlausra skálka, hann horfdi á þá, med medaumkunarsómum kjærleiks-augum, og bad fyrir þeim med þessum hjartnæmu ordum: Fadir! fyrgéf þeim, þeir vita ecki hvad þeir gjora. Vid sídu hans héck einn íllvirki, sem bad sér nádar af honum med audmjúkum anda, hverju skjótur var hann ecki til ad endurnæra þeñañ vesæling, og géfa honum þad fyrirheit: í dag skaltú vera med mér í Paradís? hvílíka huggun finnur hér ecki þad hjarta, sem stora ángist ber yfir sínum syndum? fyrir oss hefir Jesús einig offrad bænum og þúngum

andvorpunum, med gráti og tárafollum, á þessum hans qvaladegi. Hvad hefdi af oss ordid, ef hañ ecki hefdi inilukt oss í þeim fyribænum, er hann gjort hefir fyrir sinum mordingjum? máské vér værum þá fyrir laungu tapadir vegna vorra synda. En — vegsamad sé hans nafn! hañ héfir einig bedid fyrir oss, og snúid frá hofdi voru hegningu þeirri, sem oss mundi hafa eydilagt. Tídum héfir hañ med medaumkun til vor litid, þegar vér hofdum verdskuldad ad sjá hann eins og strángañ Dómara. Tídum frelsadi hañ sálu vora, þegar vér vildum varpa heñi í fordjorfun; og hvad mun hañ eñ þá ecki vid oss gjora, ef vér med sañri ydrun snúum oss til hans? hversu reidubúiñ mun hañ ecki líta til vorra tára, og heyra vorar andvarpanir? Þá trú hofum vér til þín, vor Lausnari! ad þú sýna munir oss þá somu miskun og Ræníngjanum. Þú munt fyrir oss himiniñ opna, þegar heiminn apturlykst fyrir oss, hjá þér munum vér fiña nád, þegar oss liggur mest á heñi. Jesus sýnir sig enn á krossinum, sem adstod hiña ysirgéfnu. Sjálfur var hañ nú af vinum og óvinum yfirgéfinn, já — hvad mest var verdt — af sjálfum Gudi;

Gudi; á krofsinum hángandi fann hañ til Guds reidi ognana, en þannig stoddum, géck honum þó til hjarta ástand móður sinnar; hañ renndi augum til hennar, og sá hversu hún umfadmadi hans kross, og hans blóduga fætur, hvernig hún studdi sig vid Johannes, þegar hún af þeim sára harmi, sem sundur-skar hennar vidqvæma módur-hjarta, var ørmagna ordin. Hañ leit til heñar og gjørdi rádstofun fyrir høgum heñar. Nú var ad nockru leitt létt á hjarta hans, svo hann fengi því heldur stadist þad skélsilega augnablik, sem honum var áqvardad: ad verda nú yfirgéfinn af Gudi. Eitt sinn munum vér og máské í vidlíkt ástand koma, þegar daudinn nálægist, hverr veit þá vid hverjar efasemdir sála vor ega mundi ad strída; Máské vér megum þá og svo qveinandi klaga: Drottiñ hefir yfirgéfid mig! Drottinn hefir gleymt mér! þá, Frelsari vor! ef þad mæta skyldi, viljum vér reña vorum vonar augum upp til þín, sem vor vegna varst yfirgéfinn af Gudi; þú munt, þá reynast voru ángistarfulla hjarta í þessari vorri sídustu neyd, vor sætasta endurnæring, já! í sérhverri ángist og efasemd, sem í hugann hvarflar, mun hjarta voru

ad því léttir verda, ad þenkja til þín; máské umhyggja fyrir vorum elskudu ástvinum, sem þá harmandi umkríngja banasæng vora, og sjáum adstodar-lausa eptirskilda í heiminum, auki ángist vora og órósemi; þá viljum vér þenkja til þín, sem adstod gafst á krossinum þinni forsvarslausu Módur. Forsorgun þinni og umhyggju viljum vér þá á hendur fela þessa vora ástkjæru, þú munt senda þeim einn Jóhannes, sem gángi þeim í vorn stad. Svo ad eckert skyldi vanta, ér auka mætti þær qvalir, sem Jesús leid vor vegna og oss til huggunar á krossinum, heyrum vér hann þessu nærst qvarta um þorsta; mig þyrstir! hrópar hann. Einhvern tíma mun ákafur þorsti vitja vor, þegar dandann adber, og allir vorir kraptar eru uppþornadir efns og skél, þá skulum vér hugsa til þín, vor Frelsari! og hugga oss vid þinn þorsta, þá munum vér þacka þér fyrir hvern svalandi vatnsdryck, sem oss borinn verdur, og fyrir þad, ad munt géfa oss meiri léttir á vorri sott arsæng, enn þú sjálfur naust á krossinum. Þú hrópadir: þad er fullkomnad! æ! ad vér mættum þó eitt sinn taka eptir þér þad ord í vorn munn med sama sigur-hrósi, og þú tal adir

þad. Hverſu rolegir megum vér ecki qvedja heim þenna, þegar vér vitum oſs hafa allt fullendad, ſem oſs var áqvardad, ad gjøra edur lída í þeſſu lífi? þá munum vér einnig um allar vorar mótlætingar ſegja kunna, ad þær eiliflega ſéu á enda, og ad engin qvøl framar ſnerta muni ſálu vora né líkhama. Lokſins kémur endirin̄; med hverſu trúar-øruggu trauſti afhendtir þú, deyjandi Jeſú! ſálu þína í þíns fødurs hendur? kén̄ þú oſs þá ment, ad deyja ſvo ſáluhjálplega, ſem þú dóſt; en þó heldur kénndú oſs þá ment, ad lifa ſvo dygdugu líſi, ſem þú lifdir, þá mun vor daudi líkur verda þínum dauda.

33. Foſtu-Hugvekja.

Jeſú bæn fyrir qvølurum ſínum, Lúk. 23.

Hvílíka hjarta gæſku ſýnir hér ecki hin̄ kroſsfeſti Jeſús?! jafnvel þó vér hefdum ecki ſterkari rokſemdir uppá hans guddóm og hans píſta óendanlega verd, þá mætti þó þeſsi adferd hans ſannfæra oſs um þad, ad þeſsi kroſsfeſti være meiri hverri almennilegri man̄eſkju, já, yfir ſérhvern daudleganu upphafinu; ad ſon̄u mundum vér þeckt hafa veldi hans og

makt, ef ad hañ med sínum reidarþrumum hefdi í sundurmarid óvini sína á því augnabliki, sem þeir vildu hafa hann á krossiñ neglt, edur varpad þeim til jardar, edur med ødrum hætti gjørt þá ohæfa til framqvæmdar sínu fyrirtæki, en hans kjærleiki og elska til sinna ovina hefdi oss fyrir þad hulinn verid, vér máttum þá framar ottast hann enn elska. En hér vottar hans gæđska sig undrunarverda. Vér vitum, ad hann med einu almættis ordi, hefdi kunnad ad eydileggja óvini sína, hann gat bodid øllum hefudskérunum ad sameina sig þeim á mót, hann gat audveldlega gengid úr høndum þeim. En kjærleiki hans vinnur hér sigur yfir allri tilfinníngu mañlegrar náttúru. Í hans hjarta bjó engin grimd, hatur nébefud-argirni, heldur einber gæđska og eptirlángan ad fyrirgéfa. Ecki er á honum ad sjá nockurn reidisvip, edur ad heyra nockur ógnunar ord, heldur einbera hógværd og kjærleika, hvar med hañ svo tídum ádur hafdi endurnært hugdeig hjørtu. Hiñ útmálanlegi kjærleiki, sem þvíngadi hann til ad lída daudañ fyrir syndarana, kom honum til þess ad bidja nú fyrir þeim: Fadir! fyrirgéf þeim, þeir vita ecki

hvad þeir gjora; hvernig gat Jesús ástrúdlegar bedid fyrir vinum sinum? hvernig gat hann mildilegar høndlad vid elskendur sina, ef þeir hefdu gjort honum litilsvæga mótgjørd, enn hann høndladi hér vid sína mordingja; fadir! fyrirgéf þeim, þeir vita ecki hvad þeir gjora. Hversu má ecki hjarta vort komast vid, þá vér hugleidum þessa vors krossfesta Jesú ástriku hæn! svo margfaldar og ógnarlegar, sem pýslir þær vóru, sem Gud hafdi yfir hann látid gánga, var hañ honum þó øumbreytilega hlýdinn allt til daudans, og sýndi þad med ordum sínum og adferd, ad hann gjørdi vilja Guds med gledi. Nú var þad einkum naudsynlegt, ad hann gæfi opinbert vitni síns kjærleika til fødursins, og þad gjordi hann med ordunum, er hann brúkadi í fyrirbóninni fyrir sínum óvinum. Þann, sem straffadi hann, í sinni dóms reidi, og af hverjum hann sýndist eldúngis yfirgéfinn, nefnir hann enn þá sinn fødur. Þetta mátti hafa géfid óvinum hans efalaust vissu um þad, ad hann, sem lagt hafdi sig viljugur undir síns fødurs hønd, væri fullviss um hans kjærleika, og þared hann áliti sig, sem Guds eiginn Son, mætti hann ega sér Guds adstod-

vísa. Og vér megum nú einnig þolgódir stola uppá hans nádar-ríku hjálp, í hverjum helzt mótlætíngum, sem oss mæta kunna. Þó ad vér lída hljótum hatur, ámæli, forakt og offóknir í heimi þessum, þá egum vér nú þad hæli, sem vér ávallt þorum ad flýa til, og aldrei bregdst, hverju enginn madur fær oss svipt; vér vitum ad himinsins og jardarinnar Herra er nú vor fadir, hverjum vér med traustri trú þórum efalaust ad treysta; þetta vitum vér ad sönnu, en því erum vér þá svo efasemir og huglausir, hversu litil bágindi, sem adkoma? hafi Jesús mátt vera viss um síns fødur kjærleika, þá hann lá undir þeim bitrustu píslum, því viljum vér þá efast um gædsku hans vid oss, þó oss beri ad höndum litilvægar mótlætíngar? því þó allskyns eymdir og þreyngíngar mættu oss, hvad eru þær ad reikna á móti því, sem Jesús leid? hans dæmi má koma oss til ad hlygdast, þá vort hold vill leida oss til óþolinmædi og örvhlnunar. Med ánægdu hjarta ættum vér ad kyssa hans ástriku födur hönd, jafnvel þá hún typtar oss sem sárast. Því betur, sem vér vyrdum fyrir oss vorn krossfesta Lausnara, því audsjenar verdur oss,

hverſu mikils oſs er ábótavant. Jeſús kennir þannkum ſinum fyrſt á kroſsinum tilóvina ſinna, áhyggjuſamur um ad fá þá frelſta fra því ſtráffi, ſem þeir høfdu nú verdſkuldad. Ecki var þad undrunarverdt, þó ad hañ, ſtaddur í þeſſum qvølum, gleymt hefdi øllu nema ſjálfum ſér, og ſíſt þenkt til qvalara ſinna; en, hvílík mannelſka! hann gleymir ſínum egin qvølum, og er einúngis hugſjúkur um ólucku óvina ſinna. Sjálfs hans píſlir ſiñaſt honum ecki óbærilegar, en ſú pýna er honum þýngri, ad ſjá fyrir þá óhamíngju, ſem mordíngjar hans bøkudu ſér og áttu fyrir hondum. Hvers ſærdu hañs hjarta ſvo ſárt ſárin, ſem hann bar á ſínum líkhama, né hádúngarnar, ſem hañ leid, ſvo ſem hegníng ſú, er hans óvinir ollu ſér med hans líflátí, og þeſsvegna bidur hañ fødur ſinn ſvo áſtúdlega: Fadir! fyrirgíf þeim. Hvad mundum vér háfa gjørt vidlíka ſtaddir? edur, þar vér traudlega fáum reynt þad, ſem vor Jeſús reyndi, hvad mundum vér gjøra, ef vér á líkhama edur ſálu mætta mættum óverdſkuldadri misþyrmíngu af óvinum vorum? mundum vér þá géta eptirfylgt vorum Lauſnara, og þenkt til varra óvina med vidlíkum

kjærleika? mundum vér ecki ætla oss nóg hafa ad þenkja einúngis til þess, sem vér hefdum ad lída? mundum vér ecki ætla þad vorkunnar-mál, þó vér í þvílíkum þjaníngaáföllum óskudum þeim ills, er þeirra ullu? en hvad þurfum vér ad nefna hér til stórar þjáníngar? vér finnum hvërsu vort blód og sinnislag kémur í hræríngu, hvërnig vort hjarta verdur af reidi og hefndargirni upptendrad, þegar vér ad eins mætum síná mótgjørdum af vorum óvinum. Daglega finnum vér, hvërsu ördugt þad veitir oss, ad sigra náttúrunnar tilhnegíngu, og venja vort hjarta til hógværdar og umburdarlyndis vid óvini vora. Æ! ad vér gætum þó í hvert sinn, sem vort blód kémur í hræríngu, vid sérhvern hefndargirnis þánka, sem oss í hugann kémur, til þín hugsad, vor krossfesti manneskari! og þannig þenkt med sjálfum oss: vor sáluhjálpari, sá eingetni Sonur Guds, hann, sem var hinn allra heilagasti, leid þó öldúngis saklaus; en vér, sem erum duft og aska, erum svo stór-syndugir, ad vér höfum lángtum meira verdskuldad, enn vér nockurn-tíma lídum; þad vóru mordíngjar hans, sem hann fyrirgaf, og vorir óvinir afgjöra vid oss lángtum

minna, þvi skyldum vér þá ecki reidubúnir til, ad fyrirgéfa þeim þeirra litlu afbrot, þar Jesús var svo viljugur til ad láta lángtum stærri ostraffud. Vér viljum þá setja oss Jesúm, sem munstur, fyrir sjónir, þá hjarta vort ætlar af reidi og hefndar-girni ad upptendrast; en vér viljum ecki þenkja til hans eftirdæmis, heldur hjartanlega bidja, ad hann vilji géfa oss sitt kjærleiksfulla hjartalag, og fyrirgéfa oss vorar misgjørdir; því vissari erum vér um þad, ad hañ heyra muni vora bæn, sem vér erum þess fullvissari, ad hañ einnig hefir til vor þenkt í þeirri fyrirbón, er hañ gjørdi fyrir óvinum sínum, því hañ bad þá undir eins, sem vor eilífi ypparsti Prestur, fyrir øllu mañkyni, fyrir hvers sakir hañ leid krossins dauda; hañ bad fyrir øllum maña óvinum, fyrir øllum hefndar-gjørnum, fyrir øllum mordíngjum, og lofadur veri Gud! vér megum því vidbæta: hann bad og fyrir oss, ad vér enn þá lifum, ad oss eñ þá ecki er í reidi burtu kippt, og Dómarans hefnd ecki hefir hitt oss í hvert sinn, sem vér látid høfum í ljósi vora hefndargirni, ad vér nú á þessu augnabliki, megum finna nád, allt þetta hefir Jesús med sinni fyrir-

bón afrekad oss. Hættu samt ecki, vor eilisi velgjörari! ad bidja fyrir oss; lát þér ecki leidast ad leita vor, tíndra sauda; máské ver séum eins nærri hegníngunni og þad fólk, sem líklét þig; máské oss en þá gésist frestur, og hefndin falli svo yfir oss? Bid þá, vor Frelsari! fyrir oss; bid um nádar-tíma handa oss, svo vér ecki deyum í syndunum. Þegar vér höldum áfram ad misbrúka þína gædsku, sem leida vill oss til betrunar; þegar vér drýgjum synd á syndir ofan og fylgjum fýsnum vorum; Þegar vér ad sídustu stöndum vid grafar-barminn, og mænum til þinnar hjálpar, æ! bid þá fyrir oss, vor eilísi ypparsti Prestur, og lát oss sinna líkn hjá þér, vegna þinnar hjartnæmu fyribónar á krossinum!

34. Föstu-Hugvekja.

Jesú elska til Módur sinnar, Lúk. 19.

Elskan er sterkari en daudinn; þad lærum vér af þessari hjartnæmu Frásögu, sem vér viljum nú í rósemi hugleida. Undrun vyrdist þad gégna, ad á medal svo margra, er Jesús sýnt hafdi velgjörnínga, finnst varla nema ein persóna, sem

ecki skamast sín vid hans kross. Færstir vóru svo hugprúdir, ad þeir sýndu sig líklega til ad taka málstad hins saklausa. Fjöldi fólks fylgdi Jesú eptir, þegar þeir voru mettadir af honum, og hañ gjört hafdi kraptaverk nockur fyrir þeirra augum; en nú á hans dauda-stundu, vóru ecki nema þrjár konur og einn lærisveinn honum nálægir. Víst má þetta undra, hverr mundi hafa trúad því, ad hinir veikustu mundu hugdjarfastir vera. Veikar konusképnur sigra þeirra kyni medfædt hugleysi, og þær yfirvinna alla hrædslu fyrir svo sorglegri sjón, þær gleyma hans hádúng og vanvyrdu, sem krossfestur var á millum tveggja illvirkja. Þær sigra alla þá hættu, sem þær óttasi máttu af grimdar ædi þessa ólma fólks. Og hvad var þad, sem gaf þeim svo óvenjulegann sigur yfir sjálfum sér? eckért añad eñ hiñ hreñheitasti og trúfastasti kjærleiki til Jesúm; undrun þeirra yfir hans stóru þolinmædi, og hin ákafasta laungun eptir því ad læra nockud af hans dæmi, veita eptirtekt hans sídustu áminníngum. En á medal þessara persóna, er ein sú, er framar hinum krefur vora adgætslu: María vid Jesú kross. Hvérsu ógnarleg má ecki

sjón þessi verid hafa þessarar dygdugu Maríu vidqvæmá módur hjarta, ad sjá Son sinn, sem var dygdinn og saklevsid sjálft, svo forsmánarlega medhöndladann, negldann á hádúglegt tré, eins og bölvunar-efni fyrir alla, rétt eins afhrak og vidbjód allra manna, og þó ecki gétad hjálpad honum? já, ad sjá hann al-lodrandi í blódinu og sárum særdann, en þó hverki mega binda um sár hans né stilla blódid?, ad sjá hann adfram kominn, án þess ad géta aptur lukt hans brostnu augu; hvílík pína munn ecki hér uppfyllt hafa þad ástrika módur hjarta? ecki ad sídur verdskuldar þó öllum framar hinn krossfesti alla vora adgætslu, því sterkari, sem hans kjærleiki var til sinnar módur, því þýngri og sárari mátti hans pína vera, þegar hann sá þessa sína elskulegu módur undir krossinum; þær audbrædd sálir, sem stódu í kríngum krossinn, hofdu einúngis eina pínu ad sigra, en hann hafdi á þessu augnabliki margfaldar píslir vid ad strida. En svo ómælanlega stór er kjærleiki hans, ad hann þó snýr þaunkunum til vina sinna, og gleymir á medan sínum eigin qvölum, svo hann fái þá huggada. Þad var ecki af.

hendíngu, ad hañ snéri augum til Módur sinar, heldur af ásettu rádi. Hañ leitadi heñar med augunum, og fann hana í mannfjøldanum. Hann gaf henni ad skilja, ad hann gæfi gætur ad trygd hennar, ad heñar dygd hrærdi hjarta sitt, og ad hañ endurgjalda vildi medaumkun heñar aptur med medaumkun. Hann bar eiñig umhyggju fyrir velferd heñar og varatekt, og fól hana því á hendur þeim Lærisveini sínum, sem af elsku til hans var reidubúiñn ad gánga undir allskyns mædu hans vegna med rósømu gédi. Hér sjáum vér þann ávisíng hjá Jesú, sem dygdugt liferni heitir oss í sjálfum daudanum; þegar hinum deyanda manni bregdur svo vid daudans adkomu, ad hann, af ótta og skélfíngu, verdur rétt frá sér numinn, og varla má þenkjatil sjálfs síns, því sídur ad hañ fái um adra hugsad, já, jafnvel ecki um nákomnustu vini sína og vandameñ; þegar sá deyandi, sem eydt hefir gjørvallri æfi siñi í sífeldum tvístrandi heimsins sýslunum, engañ tíma fær til añars eñ ad búa sjálfann sig undir daudann, þá gétur sá sanukristni, sem brúkadi hér sína heilbrygdu daga til daudans undirbún-

ings, og sem fullviss er um sitt nádar-stand og sáluhjálpar-von, brúkad nockrar sinna sídustu lífs-stunda til uppbyggíngar bornum sínum, ættíngjum og vinum; hann getur þá íhugad sínar jardnesku sýslanir; hann getur meddeilt sínum harmandi vinum hugganir og góda lærdóma; ætíd getur hann verid stoduglyndur, ætíd sjálfs síns herra; hann getur ádur enn hann deyr, allt fast áqvardad um sína eptirlátnu fjármuni, forsorgad ættíngja sína, rádstafad barna sinna uppeldi, gjört opinberann sinn sídasta vilja, sendt ǫllum nákægum vinum hina sídustu qvedju, og inngengid sídan med rólegri gledi í réttlátra eilífu hýbýli. Já! þetta megnar hinn sannkristni, þegar jafnvel hinir sterkustu verda veikir, þá þeir slíta skulu sitt hjarta frá hjartkjærum ástvinum, og skilja vid þá, hugsunarlausir um þeirra komandi ástand. En hverju rólegur má ecki hinn réttkristni vera, þó hann eptirláti og skiljist fyrir daudann vid þá, sem missa í honum fǫdur og forsorgara? vel fáum vér skilid, ad þad muni eckert lítid hjartans ángur og qvǫl auka hinum deyjandi, ad sjá þá samansafnada um sína bana sæng, hverra eintóm tár, bera vitni þess, hversu

yfrid stór sé sá missir, sem beir bá qvidæ mega, en ver trúum bví einig, ad oruggt trúar traust á Gudi, sem skapad hefir himin og jørd, og er allra forlátinga fadir, fái audveidlega fridstillt bad trúada harmbrúngna hjarta; yfrid mikilvægur er bessi lærdómur, og oss til ómmrædllega stórrar huggunar, bví eitt sinn mun og ad bví koma, ad vér staddir verdum í vidlíka ástandi og vor Frelsari í betta sinn, begar vér vid burtfør vora úr heiminum, sjá munum í kríngum oss bá, sem gjørdu oss hér vistina ánægjusama, máské bad sé vor ektamaki, sem megi bá harma vorn vidskilnad, máské vor børn, vór systkyni og adrir ástvinir samankomi bá ad vorri banasæng, begar vér erum ad dauda komnir. Klárlega forsjáum vér bad, íhvílíku stridi vor sál muni bá ega, en bá skal dæmi bitt, krossfesti Jesú! vera oss opid fyrir hugskots sjónum. Med eins vidqvæmu tilliti og bú leitst til bína vina, viljum vér til beirra líta, eins alvarlega viljum vér adgæta velferd beirra, og afhenda bá bar med binni forsjón á hendur. Eitt finnum vér en bá athugaverdt í bessu efni, sem vér brúkad fáum oss til undirvísunar: María var stødd vid krossinn Jesú, en hún stod bar upprétt; audvitad er, hvís-

líka hjarta-sorg hún hafdi ad bera, en hún lét ecki sorgina yfirbuga sig; enginn heyrdi hana færa bitur klögumál á móti Gudi, né gremdarfull brigsl yrdi á móti mordingjum sonar síns. Yfrid vel þeckti hún þá þolinmædi, med hverri madur á ad láta sig leida viljugann í gégnum forsjónarinnar tídum ördugu vegu. Hún vissi ad sonar síns daudi þénaadi þeim til frelsis; hennar dæmi viljum vér fylgja; hverr veit, nema ad þeir muni einig deyja fyrir vorum augum, sem er nú vor stytta, vor gledi og vor huggan? svo sárbiturt, sem þad tilfelli mætti verda oss, viljum vér þó med andsveypni taka á móti því af Guds hendi og segja: hann er Drottinn, hann gjöri hvad honum gott sýnist! Drottinn gaf, Drottinn burttók, lofad sé nafn Drottins! í þvílíku hugar-fari munum vér finna vissustu hugg-un hjá Gudi; hann mun med líkn líta nidur til vor, eins og til módur sinnar, og med sinni hjálp fróda vort sorgbitna hjarta.

35. Föstu-Hugvekja.

Jesús hæddur á Krossinum, Matth. 27.

Þá finnast dæmi þess, ad mannvonskan hafi svo vídt komid, ad hún sé í

frammi höfd vid þá, sem værri vóru líflátí undir himun bitrustu qvolum. Á þeim tíma, eru jafnvel hinir hefndargjörnustu fjandmenn hins deyjanda fridstilltir ordnir, og hatur þeirra plagar þá ad víkja fyrir einhverri ógnun, sem framar fær stad í sálum þeirra. Almennt er þad, ad sorgblondud þogn útbreidi sig yfir hann samankomna mannfjölda, sem géfur sjáanlega til kynna, mannlega tilfinníngu, er plagar, þegar þgnnig adber, hræra jafnvel hin grimmustu hjörtu. Sé nú sá, sem daudastraffid lídur þar hjá saklaus, svo er náttúrlegt, ad þad auki medaumkunina med þeim, sem hegnínguna lídur. Hversu dæmalaus má þá ecki heita Gydínga adferd, sem svo vídt gengu í sínu grimdarædi, ad þeir hættu ecki ad misþyrma Jesú med allskyns vanvyrdu og spottyrdum, eptir þad þeir sáu, ad þeir fá mundu sínum blódþyrsta tilgángi vid hann framkomid; eckert féck til medaumkunar hrært þetta grimma fólk; ecki sjón hins saklausa, sem med einberum velgjörníngum vid þeirra þjód, hafdi ecki verdskuldad nema gott; ecki sjón hans písla, sem yfirtók allt þad, er nockurt

stórbrotamadur lídid hafdi; ecki sjón hans fáu vina, sem med sárustu sorg stódu undir Jesú krossi; ecki sjón hans hugprúdaumburdarlyndis og adferdar allrar undir hinum bitrustu píslum. Allt þetta féck svo litla verkun gjørt á Gydingaña hjørtum, ad þeir miklu framar létu sér þar um annt, hversu þeir fá mættu qvalir hans auknar, og þetta meintu þeir sig helzt géta, þegar þeir, ecki einúngis píndu hans líkhama alleskyns píslum, heldur og sálu hans sárum spottyrdum og hádi. Af þessari Jesú óvina adferd, fáum vér lært ad þeckja þau yfir-rád, tilhneingingarnar ná yfir þeim, sem láta þær stjørnlausar, og hversu lángt meñ komist géta í løstunum. Þegar drottnandi syndir eitt siñ náð hafa yfir-rádum yfir oss, þá er þad oss þadan af um megn, ad láta af þeim strax, sem vér varir verdum þeirrar ólucku, er þær mega olla oss. Sá drottnandi vani, sem vér komnir erum í ad syndga, gjørir oss ad lyktum daufheyrda vid allar fortølur og allar eymdir, sem af syndiñi fljóta; af lastaña voldugastraumi látum vér oss draga, og loksins fyrr enn oss vardi erum vér máské fallnir í þann afgrunn, sem vér vildum hafa umflúid. Med mestu und-

hyggju bljótum vér því, ad umflýa hina fyrstu fýsn til syndarinnar, og aldrej í blindni afhenda oss til nockurrar tilhneigingar, sem í byrjuninni má ske smjadri fyrir náttúru vorri, en verdi oss sídan óbætanlega skadvæn. Hér má sjá hversu skammarlegur sá løstur er, ad hafa aumna og harmandi ad hádi. Ætíd sýnir þad illann mann, ad hæda þann, sem á vid eymd, einhverja eda mædu ad berjast, jafnvel þó armæda hans, ad nockru leiti, beita mætti af hans egin tilstofnun, en ad hæda og spotta sárpíndann saklausann, þad er þvílíkur glæpur, sem hvert manns hjarta má hrylla vid. Enginn er efi á því, ad þessi gudlausa adferd má ollad hafa vorum Frelsara mestu pínu, og því mikluframar, sem þær sakargiftir og áklaganir honum á móti framfærdar, vóru skammarlegri og þó allar upploguar. En hér í finnum vér þó einig vissustu røk Jesú sakleysis. Hefdu Gydíngar vitad nockud, sem þeir fengid gætu lagt Jesú til lasts, mundu þeir sízt forsómad hafa ad frambera þad. Gjørvøll sakargiftin vidvíjek þeim titli, sem hann hefdi tekid sér, og honum þó med réttu bar. Hversu vandad og heilagt má ecki verid hafa Jesú

framferdi, þared hans óvinir sáu sig nevdda ad grípa til lýgi þessarar? þess vegna þolir Jesús einig oll þeirra hádyrdi, med svo mikilli hógværd og stillis rósemi, þ: i þared hans egid hjárta friké[illegible] hann, mátti hann rólegur vera yfir ollum hatursfullum dómum, þolinmódur lídur hann sérhvers hádyrdi og krenkingar; hann þolir þær vor vegna, til þess hann fengi oss afrekada eilífa endurlaunin. Hversu óútgrundanlegur er ecki vors Frelsara kjærleiki; eckert hefdi honum audveldara verid, enn láta sína óvini þegja. Med einu einasta ordi, sem hann af krossinum talad hefdi, gat hann varpad þessum vitstola mönnum til jardar, en þad gjorir hann ecki. Eckert framber hann á móti óhljódum þeirra, annad enn sína guddómlegu hógværd- og sínar sárheitu fyrirbænir fyrir þeim. Ætti ecki þetta dæmi ad vera oss til eptirtektar? skyldum vér ecki hér af læra, hvernig vér mundum hafa hegdad oss vid þá, sem vidlíka hefdu med oss farid? þó þannig hefdi ástadid, ad sá óréttur, sem vér lída máttum, verid hefdi himinhrópandi, og oss óbætanlegur, gétum vér þó neitad því, ad sá óréttur var en þá skéfilegri, sem Jesús fyrir vor

ar sakir í þetta sinn leid? og vér vildum ecki hafa fyrirgéfid; vér vildum traudlega hafa forlíkast vid vorn bródur, vin edur náfrænda, þó han hefdi bedid oss, fallid oss til fóta, leitad af oss forlíkunar og allra medala til ad fá oss í sátt. Viljum vér þá ecki líkjast Jesú hógværd, hvers Lærisveinar vér óskum oss þó ad álítast? vér viljum ega hlutdeild í Jesú kjærleika, en nálægjum oss honum þó med hjarta fullt reidi og hefndargirni. O! þú vor eilífi yppavsti Prestur! vort harda, ósáttgjarna hjarta viljum vér frambera ad þínum krossi; af þér viljum vér læra, ad gjalda ecki skamarord fyrir skamaryrdi, ecki ad hóta, þegar vér lídum, heldur fela þad á hans vald, sem rétt dæmir. Heldur viljum vér eckert þad adhafast, hvar med vér valda kuñum oss vorra óvina hædnis og forakts; og ef þad hendir, ad vér án vorrar tilstudlunar hafdir yrdum ad hádi, viljum vér kíta til þín, saklausi Jesú! og fylgja þínu dæmi. Þad skal ecki koma oss óvart, þó vér lídum baktal og hádyrdi af ógudlegum. Hafir þú, Allraheilagasti! mátt hædni þola, skyldum vér þá undra vondt baktal, þared ætíd fiñast brestir í voru fari, sem álesun

verdskulda? hafir þú saklaus og heilagur hlotid ad líða slíkar qvalir, hversu naudsynlegt má oss þá ecki nockurt mótlæti vera, sem svo audveldlega hrøsum í synd og løstu, þá vér høfum einbera gledi, og allt gengur oss ad oskum í heiminum? vér lítum til Jesúm, hvad hann hefdi gjørt gétad, ef hañ hefdi brúka viljad almætti sitt, sem óvinir hans med ofdyrfd krøfdu hann til. J hans valdi stód, ad sýna sig Guds Son, ad stíga nidur af krossinum, og ad gjøra þarmed alla sinna óvina vòdusku til skammar, en hañ gjørdi þad ecki; vegna þess ad hann var Guds Sonur, vildi hañ ecki stíga nidur af krossinum, því hann vildi vera hlýdinn inn til krossins dauda, og þarmed afreka mannanna endurlausn; o! ad vér værum eins sinadir og Jesús! ef ad vér sifeldt hefdum megn til ad æfa þá hefnd á óvinum vorum, sem hjarta vort hvetur oss til, mundum vér útbreida bráda eymd og fordjørfun yfir allt kríngum oss; allra medala mundum vér leita, til ad fá umflúid óvina vorra vald og vondsku. En hvad ólíkir yrdum vér þá Lausnara vorum, hjá hverjum hin ædsta makt var sameinud oumrædilegasta kjærleika? sifellt veri sú vor ástundan,

ætíd betur og betur ad laga oss eptir hans dæmi í vinsemd, hógværd og mannkjærleika; vorrar æru vegna vér leita í því, med þolinmædi ad sigra alla vora óvini.

36. Föstu-Húgvekja.

Ræníngjans ydran, Lúk. 23.

Hér sann nú vor erþjádi Endurlausnari endurnæríngu, sem styrkti hans hjarta; vanvyrdan, er hans óvinir gjördu honum, vard nú med því umbunud, ad illvirkinn, sem héck vid hlid hans játadi hann ad vera heimsins Lausnara. Hans gledi hafdi þad sífeldt verid, ad sjá hjálparlausa syndara til sín koma, þá er þeir vóru í naudum staddir; þetta gjördi honum sæta alla þá mædu, ferdaleg og næturvökur, sem hann hafa hlaut, og nú, þegar hans, fiandmanna grimd neitadi honum endurnæríngar í sinni pínu, fann hann hjá þessum störsyndara, sem ydrandi snérist til hans þá hugsvolun, sem styrkti hann framar hverri annari, og engin nema hann, sem í gjörvöllu sínu lífi hafdi öllu ómaki þar til varid ad leita syndaranna og gjöra þá holpna; hann, hverjum einn syndari var kærmætari enn öll heims dýrd; hann, sem

mát þad sin a ædstu gledi, ad hann endurnæra kunni syndara hjarta, enginn nema hann gát notid þessarar endurnæringar í sinni pínu. Þessi sakamadur, sem hékk vid hans sídu, lét sjá hjartanlega laungun eptir sáluhjálp sinni; hann sá, ad hér í heimi, var nú einkis framar fyrir sig ad vænta, því leitadi hann hins betra heims, hverjum hans drýgdu misgjördir sýndust hafa hönum aptur lokad; hann leit því med bitrasta ángri til baka, til síns umlidna lífs, og bar mestu ábyggju fyrir því, ad hann endad fengi sáluhjálplega sitt líf, hvers byrjun og framgáng hann hafdi svo illa brúkad. Í þessu sálar ángri, snéri hann sér til Jesúm, sem ad útvortis álitt var hönum ad öllu líkur, en af hverjum hañ alls vænta þordi; fulltrúa bidur hañ hañ ad miñast sín, þegar hañ komi í ríki sitt. Hverr má ecki í djúpa undrun falla yfir þessa manns trú? hann mátti affaka, þó hann hefdi hneixlast á Jesú, eins og hann var nú staddur. Þad var ecki undrunarverdt, þó sú vanvyrda og hád-yrdi, sem hann heyrt hafdi af Jesú óvinum, hefdi svipt hann allri trú til Jesúm, og þó aldrei hefdi þad verid, mátti þad sýnast nær því ótrúlegt, ad madur, sem lifad

hafdi kloſtum og nidurþaggad ſérhvörja medlídunar tilfinníngu, ſem náttúrlega ſlaut af hans liferni, ſem Ræníngja, ad hann ſkyldi ſýna þá hugprýdi, ad forſvara Jeſúm í gégn hans óvina háduyrdum, og ecki þad einúngis, heldur ſýna hjá ſér þvílíkt trúar trauſt á Jeſú, ad hañ vænti þeſs af honum, ſem ſannar þad, ad hañ áleit hiñ kroſsfeſta vid hlid ſér guddómlega perſónu; hann bad Jeſúm ad géfa ſér hlutdeild í Ríki ſínu. Af engum mátti madur, eptir útvortis áliti, midur vænta þeſſa eñ af Jeſú, ſem í þad ſiñ hafdi varla mañlegt, því ſídur konúnglegt útlit. Jeſús var nidurſøcktur í hid ſtærſta eymdaña djúp; eckert átti hañ framar hér í heimi; hañ héck nakiñ á kroſsinum; hañ hafdi enga fylgis-meñ né þénara; hañ var ad dauda komiñ, ſem er tíma-púnktur ſá fyrir Konúngum og Furſtum, þegar allur mikilleiki og hátign burthverfur, og enginn ſkeytir framar þeirra nád; í þeſſu áſtandi bad Ræníngiñ ſér þeirrar nádar af Jeſú, ſem tók út yfir nærveranda lífs takmørk. Hann bad hann minnaſt ſín, þegar hañ iñgengi ríki ſitt. Þetta var þvílík trú, ſem meñ vart kunnu ad vænta af Jeſú trúſsſta

Lærisveini. Ecki vilium vér grenslast eptir því, hvert hjá oss finnist hvílík trú, en skodum heldur þann ásetníng og sinnislag, er á undan má hafa gengid hjá þessum sakamanni; því naudsynlegri er oss þessi adgætsla, sem daudinn griptross opt lángtum hastarlegar enn ræníngjann. Med vissu fyrisá hann, ad skamt var eptir lífsstunda hans á krossinum, og því meir hann nálgadist daudann, þess rækilegar gat hann búid sig undir hann. Vér fáum alls ecki fyrisjed, hversu lángt edur skamt vér eptir egum; óvisst er líka um þad, hvert vér haldid fáum fullkominni brúkun skynsemi vorrar á hinni sídustu stundu, hverrar þó ecki má án vera til sannrar ydrunar, því hvert vér deya kynnum brádum dauda edur lángsömum, erum vér þó í hættu staddir ad tapa sálu vorri. Ef vér deyum snögglega, fáum vér enga umsorgun borid fyrir yfirbót vorri; en ef þad skédi, eins og vér, vegna ásigkomulags vors, mættum óska oss, ad vér fengjum ad skilja vid þenna heim eptir lángvaranda sjúkdóm, fáum vér audveldlega fyrisjed, ad þá géta þúsund atvik adborid, sem gjört geta glöggvlegasta umvendunar ásetníng,

ef ecki ølldúngis omøgulegañ, þó samt yfrið ørdugañ. Hverſu naudſynlegt er eckí þeſs vegna, ad vér nú, á medan vér lifum og erum heilir heilſu, tøkum fyri oſs þetta allra mikilvægaſta efni, hverju vér í daudanum munum oſka oſs ad hafa aflokid, og ad vér nú leitumſt vid ad leida gédslag vort í vidlíka róſamt áſtand og ſá ydrandi ræníngi, ſem þeſs vegna ſá gladur dauda ſinn adkoma. Þeſsi madur lét ſjá hjá ſér alvarlegaſta vidbjod á ſyndinni, og ſterkuſtu laungun eptir því, ecki einúngis ad frelſa egin ſálu, heldur og hins ſálu, ſem áſamt honum var ſekur í ſømu glæpum. Hann þoldi ſína daudans qvøl med hógværd og róſemi, því hann áleit daud-daga ſinn ſamgvæmann misgjørdum ſínum; hann flúdi til Jeſú nádar, ſem hann trúar øruggur ákalladi um fyrirgéfníngu og ſáluhjálp, og þvílíkt ſinnislag þarf og ad fylla vora ſálu, ef vér deya viljum hins réttláta dauda; vér hljotum ad finna hjá oſs vidbjód á drýgdum ſyndum, og vidurkénna oſs ſtraffs ſeka fyrir þær. Þó ad ſamvitſkanbrixli oſs ecki eginlega um þvílíka glæpi, ſem rænínginn hafdi drýgt, megum vér þó finna í voru umlidna lífi þær misgjørdir, ſem í augum Guds eru

eins fördæmanlegaß þó þær eptir heimsins dómi séu ecki svo vidbjódslegar. Til ad falla í örvæntun, þarf ecki eginlega þess, ad hafa fleckad hendur sínar med manna-blódi, edur aukid sína andlegd med myrdtra gotsi. Af minna má ángur vekjast og tregi í vorri sálu, enn af hvílíkum skammarlegum athöfnum, sem vinna til þess, ad útilykjast frá manlegum sambúdnum. Sérhver synd kann ad qvelja oss, þá vér erum daudanum adkomnir, og leida til örvæntingarinnar qvalræda; já, þegar svo lángt er komid, ad vér stöndum á grafar-backanum, munum vér lángtum ödruvísi dæma um vorra misgjörda stærd og sekt, heldur enn vér dæmum nú í vorum heilbrygdu dögum. Pad, sem oss synist nú eins og sandkorn, mun þá verda ad stóru bjargi á samvitsku vorri, þad sem vér ádur héldum litilfjörlega sök, mun oss þá vyrdast mikilsverdt, þegar þar er komid, ad öll vor lucka er undir þessu dæmi komin, ad þeckja syndir vorar, svo vidbjódslegar sem þær eru; þegar vorra synda tilfinníng skélfir oss, þegar vor sálar ángist tekur til ad aukast, og vort ofþýngda hjarta finnur hvörgi hugsvölun, æ! verdi þá þinn for-

þénandi dauði, o vor Jésú! vor huggan og vort hjartans traust! minnstu vor, náðarríki Jésú! þegar vér stríðum við syndina, og láttu oss ecki af henni yfirbugast! minnstu vor, þegar vorar úngdóms syndir, og hinna fullorðnu árana misgjörðir skélfa vort hjarta, svo að vér føllum þá ecki í örvæðnuu! minnstu vor á þeim ángistar-tímunn, þegar enginn minnist vor, og vorra vina endurminníng ecki fær géfið oss nockurn hugfróa, hjálpa þú oss þá að stríða á móti øllum freistíngum! minnstu vor í vorri dauðans neyð, og styrktu oss þá með þinni náð, svo að vér finna megum himininn opinn, þegar heimurinn apturlykst fyrir oss! minnstu allra þeirra, sem eru yfirgéfnir, allra líðandi, allra deyandi, þeim til besta! á meðal allra þessara aumu, mun víst á þessu augnabliki margur sá, sem leitar þín af øllu hjarta. Æ! líttu náðarsamlega til þeirra, og láttu þá finna náð, vegna þinnar verðskuldunar.

37. Føstu-Hugvekja.

Jesú náð við yðrandi Ræníngja, Lúk 23.

Af Jesú orðum þeckjum vér enn þá Jesú guðdóm, sem í hans djúpustu nið-

urlæginguí kuñi þó ecki að skérdast. Auðvyrdilegleika og hátign, vanvyrðu og heiður, fátækt og auðlegð, sjáum vér hér furðanlega sameinað í þessum krossfesta; það, sem enginn Konúngur getur gjört, þegar dauðinn sviptir hann jarðneskri hátign, gjörir hér hinn krossfesti Jesús; hann heitir ydrandi Ræníngja hlutdeild í Ríki sínu og þeirri dýrð, sem hann sjálfur átti í vændum eptir dauðann. Hafi það að undanförnu orðið vorri veiku skynsemi að ásteytíngu, þá vér sáum hann svo háðuglega útleikinn, hversu þetta hneixli, þegar vér heyrum hann deyandi gefa þvílíkt heityrði, sem vitnar um hans Guðdóm; sannarlega! hinn krossfesti Jesús er er Guðs Sonur, hans er ríkið, máttur-inn og dýrðin frá eilífð til eilífðar! Hvílík huggan er oss það ecki syndugum, að hann veitti þessum syndara þvílíka náð? vér egum einnig hans náð vísa, ef vér ydrandi leitum hennar. Fullvissa um hans ríkis dýrð og eilífa varanlegleika gaf oss engann hugfróa, fyrr en vér vissum og, að oss er hlutdeild ætlud í þessu hans ríki. Að sjá Guðs Son í Jesú píndu persónu, mátti að sönnu vekja hjá oss hina stærstu furðu, en jafnframt skélfa oss; en hversu

huggunarrík hugsvalan fyrir oss! vér sjáum nú, ad Jesús Guds Sonur er syndaranna vinur, hann er vor Gud, vor Konúngur og vor Frelsari, og þessi trú var þad, sem fridstillti ydrandi Ræníngja hjarta. Í hans sálar ángist vid daudans adkomu, fèck eckert framar gladt edur hughreyst hann, enn Jesú huggunar-ríka svar; hann hafdi látid Jesú í ljósi síns hjarta álliggjandi naudsyn, og Jesús var reidubúinn ad hjálpa honum, -- já, lofa honum meiru enn hann bad um: Ræníngin bad hann einúngis: ad „minnast sín, þegar hann kjæmi í Ríki sitt.“ Hann hefir líklega gétid til, ad sín qvöl á krossinum mætti enn þá lengi vara, hann óskadi því ad eins, ad þegar hans lífs endi kæmi, hann mætti nád finna og ecki fortapast; en -- Jesús lofadi honum meiru enn hann kunni ad óska sér: „Nú í dag skaltú vera med mér í Paradís!“ Hversu má oss nú ecki miklast Jesú kjærleiki til syndaranna! hángandi á krossinum, í djúpustu niдurlægíngu og ógnarlegustu qvöl, eru syndararnir allt hans umhugsunar efni. Eins og þad var alla æfi hans dagleg ydja, ad leita syndaranna og ad gjöra þá sáluhólpna, eins er þad enn hans lyst og lángan í daudanum,

ad gēfa þeim töpudu frelsi. Vēr ímindum oss hvilík gledi uppfyllt hafi hans pínda hjarta, þegar hañ sá sína sídustu kappsmuni á jördunñi fyrir syndaranna frelsi svo veglega krýnda. Alltaf á medan hañ umgéckst á jördunñi, leitadist hañ vid ad locka syndarana til sín med velgjörníngum og lærdómum; nú luckadist honum, rétt vid andlátid, ad ávinna eins glæpamañs hjarta. Þetta var hans kross fyrsti sigur, sú fyrsta verkan fyribónar þeirrar, sem hañ gjört hafdi fyrir óvinum sínum, og þad vegsamlegasta herfáng, sem hañ sjálfur tekid hafdi á daudans valplátsi. Æ! ad vér gjördum og Lausnara vorum eins mikla gledi med vorri umvendun, og vér höfum honum brigdar ollad med sífeldu ydrunarleysi! Svo lengi hefir Jesús ad oss leitad á afvegum, svo opt leitast vid ad frelsa oss, svo iñilega lángad eptir vorri betrun. Yfrid mörg útvortis tækifæri hefir hañ þau látid adbera, sem oss vekja skyldu af voru andvaraleysi. Sérhverr tími, sérhverr stadur, sérhver tækifæri vóru þanninn af honum nidurrödud, ad allt mætti draga oss til hans. Svo mörg ydrunarlausra og til nádar tekiña synd-

ara dæmi, sem hann hefir oss fyrir sjónir sett; svo margar mótlætingar, sem hann hefir lát'd mæta oss, allt þetta má sannfæra oss um laungun hans til að uppleita þá villtu, og gjöra þá töpuðu hólpna. Og hvað gjörir hann ecki á þessu augnablikt við oss? það tækifærið, sem hann géfur oss til að hugleiða sína pínu, að skoða þessa náðaða syndara dæmi, er þetta ecki kröptug áminning til vor, að snúa oss frá syndunum til hans? já! vér viljum, o! þú elskulegasti syndaranna vin! ecki láta þína kappsomu viðburði við oss, verða ávaxtarlausa; vér sjáum hversu þá útréttir þína hønd til vor, og vér viljum flýta oss til þín. Án undandráttar viljum vér anna onn fyrir frelsi vorrar sálar. Eitt augnablik eins luckulegt og þetta nálæga er, aðkémur máské aldrei optar; svo auðveld, sem ydran er oss nú, verður hún oss máské aldrei hédanaf. Hvern dag fordjørfumst vér meir, venjumst framar til syndarinnar og forherdumst því frekar; þær kríngumstæður mega mæta oss, að það nær því verði oss omøgulegt með alvøru að verka vora sáluhjálp; því viljum vér færa oss þetta augnablik í nyt, brúka það til að hugleiða þetta mikilvæga efni, og gjøra

þann undirbúnínginn, af hverjum vér væntum vorum sáluhjálplegrar endalyktar. Því fyrr, sem vér byrjum þetta heilla verk, því gladari fáum vér gengid daudanum á móti, því vissari megum vér vera um ad ná hlutdeild í eilífri sáluhjálp; þá megum vér med öruggu trúar-trausti vænta himinsins, og deya med þeirri huggunarríku fullvissu, ad vér á vorum vidskilnadar degi hédan, skulum vera í Paradís; seinasta augnablikid, sem adskilur sálu vora frá líkhamanum, mun þá verda hid fyrsta í dýrdinni. Engin efasemd skal þá fá gjört sálu vora órólega. Látum þetta jardneska hreysi forrotna; vor önd, sem í því bjó, mun þá yfir gröf og forrotnun upphafin verda. Látum og þekkinguna um vorrar sálar ásigkomulag eptir líkhamans dauda, og um þess komanda lífs ástand, vera svo óljósa og svo ófullkomna, sem vera vill, þad er oss nóg, ad vér vitum sálu vorri muni vel vegna; þad er oss nóg, ad vér megum vera þess fulltrúa, ad sá stadur, til hvers vér flyttir verdum, mun æskilegur verda, og óendanlega farsæll samastadur fyrir oss. Já, þetta vitum vér, og án allrar sorgar viljum vér nú vænta vors sídasta augna-

bliks; vér høfum lyst ad fara hédan og vera med Kristi.

38. Føstu-Hugvekja.

Jesú qvalahróp af Krossinum, Matth. 27.

Þetta Jesú qvalahróp má vekja hjá oss mestu undrun, en þar hjá styrkja vora trú og hvetja oss til gudhrædslu. Audsætt er nú, ad hér leid ecki daudans qvalir einúngis saklaus dánumadur eda Fodurlands elskari, ellegar píslarvottur; þessir pløgudu ad sýna óbifanlegt støduglyndi midt í daudans qvølum; enga kløgun heyrdu menn af þeirra munni; píslarvottarnir møttu sig því heldur sæla, ad mega lída fyrir Jesú nafns sakir. Þeir sýndu sig, undir enum bitrustu píslum, rólega og ánægda, og þoldu þær án allrar umqvørtunar; já, gengu jafnvel eins og med sigurhrósi daudanum á móti. En hvernig er þessu varid? þessir píslarvottar, sem þó ecki vóru nema menn, og enn þótt saklausir, vóru þó syndugir, þeir gátu foraktad daudann og bitrustu píslir, gengid gladir út á bálid, og midt í loganum súngid lofsaungva! En — Jesús, sá elliti Sonur Guds, sá allra saklausasti,

sem óskélsdur mátti vera fyrir-daudanum, og hefdi hann einúngis, af því ad hann vildi hola hann: Jesús sýnir minn stodnuglyndi, minni breyski heldur enn þessir pislar-vottar, hañ klagar: „Gud minn! Gud minn! hvi hefir þú yfirgéfid mig?“ hvílík klögun af honum, sem vænta mátti ad med sigur-hrósi gengi daudanum á móti! af hverju kémur þessi mismunur? efalaust af því, ad daudi Jesú var heimsins syndaförn; hans dauda fylgdi þvílíkur biturleiki, sem engiñ deyjandi, enginn píslarvottur hefir nockurntíma jafnbeiskann smackad; á þessu augnabliki hefdi hañ allt þad, er hañ, svo sem offur fyrir vorar syndir, lída átti. Þetta er útskíringin þessa vors krossfesta Jesú qvalahróps, sem ad ödrum kosti mátti vera oss óskiljanlegur leyndardómur. En hvílíka verkun hefir nú þetta vors deyjanda Jesú qvala-hróp hjá oss? fáum vér neitad honum sárrar medlídunar? þessa skyldu ætt-um vér ad sýna sérhverjum saklausum, þó hann væri ecki nema madur einn. Víst mættum vér komast vid af því, ad sjá einhverň dygdugañ undirþrycktañ af hefnd eintómri, og hatri ógudlegra; en hvad miklu framar þá nú, nær vér íhugum Jesú

dauda, sem vors ástvinar, vors bródurs, vors Frelsara dauda, og þeñañ dauda fyrir vorar sakir? hversu óbærilegt mun ecki vors Jesú daudans ángist verid hafa, þegar hañ hrópadi: „Gud minn! Gud minn! því hefir þú yfirgéfid mig?" ad sönnu var hann negldur á krossinum, og þar hángandi hjálparlaus, en hañ var viss um sína brádu frelsun, allskyns qvalir hafdi hañ þolad áu þess ad mögla yfir hinni miskunarlausu medferd qvalara sinna. Þad augnablik sá hann nálægjast, sem enda mundi eymdir hans; viss var hann um síns Fødurs stødúga kjærleika, og sinna písla veglegú endalykt. Ecki ad sídur, þó ad Jesús styrktur væri af øllum þessum kroptugu huggunum, ofþýngdi honum þó hørmúnganna stærd; og gétum vér þá tilfinníngarlaust hugsad um þessar hans píslir? æ! nei! sá yfirgéfni Jesús, krefur af oss vidqvæmustu medaumkunar tára; en hvad er þetta offur til umbunar þeim óendanlega kjærleika, sem Jesús hefir oss audsýnt; þó ad vér úthelltum sárustu medaumkunar tára-flódi, þó vér offrudum oss honum med lífi og sálu, já! þó ad vort gjervalla líf á jørdunni, og hitt, sem vér væntum oss í eilífdinni, væri honum ein-

úngis helgad, til ad vegsama hann og sýngja honum lof, þá hefdum vér þó eng-anveginn fullnægt þeirri þacklætis skyldu, sem vér áttum honum ad audsýna; því miklu sídur fáum vér þar med endur-goldid hans mikla kjærleika, þó vér vid-urkénnum hann med munnunum, en afneit-um honum í hjartanu. Nei, med þetta kalda þacklæti kann ecki Jesús ad láta sér nægja. Hann krefur allt vort hjarta, og vill ad vor elska til sín hafi fyrirrúm-id fyrir allri annari elsku; hann kref-ur vor hjörtu, sem þad einasta þack-læti, er hann af oss væntir, eins og þá gáfu, sem honum þægari er enn öll off-ur. Fyrir þess blóds sakir, sem hann fyrir oss úthellt hefir, sakir hans bitru písla, þá hann var yfirgéfinn af Gudi, hvad aldrei hefdi ádkomid, ef þad ecki skéd hefdi fyri vora skuld, fyrir allt þetta bidur hann einúngis um vort hjarta, og hvörsu mættum vér láta þessa bón hans ouppfyllta? hvörsu kynnum vér nú halda áfram ad offra hjarta vort heiminum, syndinni og táldragandi heimsins glisi? Nei, guddómlegi Frelsari! hjarta vort skal vera þín eign, þér einum viljum vér lifa, þér einum viljum vér leitast vid ad

þócknast, þér einum viljum vér képpast ad eptirfylgja. Því skyldum vér nú láta syndina ráda fyrir oss, hvílíkt óþacklæti! hvílík vondska væri þad ecki! kynnum vér þá ad þenkja án ótta og ógnunar til Jesú qvala hróps á krossinum? ógnarlegt er þad straff, sem Gud hotad hefir syndurunum, en lángtum ógnarlegra er þad straff, sem lagt var á Jesúm. Skélfilegt er ad falla í hendur lífanda Guds, en þetta yfirgengur allt hvad ógnarlegt er, þegar vér sjáum Jesúm, þañ saklausa Jesúm þañig qváliñ undir guddomlegri hegníngu; tídum erum vér svo blindadir, ad vér álítum syndina fyrir smámuni; ágirni, vellyst, ránglætingar og mátalaus heimselska eru í vorum augum lítilsverdar yfirsjónir, fyrir hverjar vér ecki þurfum straffi ad qvída; en sýnist oss þetta rétt metid, þá vér hugleidum, ad þad voru þessar syndir, fyrir hverra skuld vor Frelsari qveina mátti svo sárlega undir Guds hegnandi hønd á krossinum? ó! líttú til Golgatha, blindadi syndari! viljir þú vita, hvernig Gud álítur þínar yfirtrodslur; viljir þú þeckja þiña synda vidbjód; viljir þú vita, hverju þú eitt siñ mátt qvída af réttlæti Guds, þá reñdu augunum til Golgatha! sjádu þiñ

yfirgéfna Jesúm, og fyllstú skélfingar! en þú, náðþyrsta sál! nálægðú þig þínum yfirgéfna Frelsara, og huggá þú þig við hans píslir! safna þú kroptum við hans kross, er styrki þig undir mótlætingunum, huggunar fyrir þinar samvitsku áklögunum, og endurnæringar í dauðans ángist. Máské þú verdir orvæntin, þegar þér sýnist þú í hættu stödd vera, en sier þér hjálp enga, og Gud undandregur hjálpina, eptir bæn þinni, svo að þú í hörmum, sem að þér þreyngja, qveinandi klagar: Drottinn hefir yfirgéfid mig! Herrann hefir gleymt mér! sorgbitna sál! líttú þá til Jesúm! var hann nidur af sínum födur elskadur, þegar Gud lagdi hann undir bitrustu píslir? og sjádú þá, þegar Drottinn hefir hulid sitt andlit fyrir þér, þegar þad sýnist, ad sála þín sé allri huggun svipt, hughreystú þig þá vid þíns födurs kjærleika, og væntu hugsvölunar og hjálpar af honum á þeim tíma, sem hann ákvardad hefir til hjálpar þér. Loksins mun þó koma sú gledilega frelsis stund; hugsadu til Jesúm! stærri gat neyd hans ecki ordid, þegar hann qveinadi med þessu hrópi: „Gud minn! Gud minn! því hefir þú yfirgéfid mig?“ en varla hafdi hann þessi ord úttalad, fyrr enn

hans neyd var á enda; eins mun fyri þér fara, þegar hormúngarnar og neydin er vordin þér hvad óbærilegust, þá er þad augnablikid í nánd, sem umbreytir þínum hørmum í sigurhrós. Efalaust mun þetta ské, þegar þitt orþreytta høfud legst loksins nidur til daudans svefnhøfga. Þessi umskipti munu jafnvel og uppfylla hjarta þitt rósemi og huggun. Trúarsjon þess, undir daudan yfirgéfna Jesú, mun þá endurnæra þig; þegar þú minnist synda þinna, setur þér fyrir sjónir Domarañ og skodar jafnframt þad fullkomna offur, sem hañ framfært hefir fyrir þínar syndir, þá mun hans sjón vernda þig á móti daudans, grafariñar og eilífdarinnar ógnunum. Frá sínum uppreista krossi sýnir hañ þér þá Guds forlíkada réttlæti, daudañ í sigur uppsvelgdañ, þínar syndir afmádar, allar mædur á enda, en himiniñ opiñ, hvar þér er búin ævarandi sæla.

39. Føstu-Hugvekja.

Jesu Þorsti á Krossinum, Jóh. 19.

Nær því hafdi nú Jesús í 6 tíma þolad á krossinum bitrustu qvalir, med undrunarverdustu þolinmædi, en þó var

enn þá ein pína geymd honum, eptir Guðs ásettu ráði, fyrr enn hann fengi þann áskenkta qvalanna bikar að öllu út tæmdann; hann átti enn þá að plnast af þeim sárasta þorsta, og sér til píslar-auka láta sér nægja hina beisku svelnn. Þetta var það augnablik, þá þau orð uppfylltust á honum að öllu leiti: eg em sem vatn útausinn, öll mín bein aðskilja sig, mitt hjarta í mínu lífi er smelt sem vax; mínir kraptar eru uppþornaðir sem skurn, og mín túnga loðir við minn góm. Meir enn í 12 tíma hafði nú Jesús liðið þær píslir, sem tæmt höfðu krapta hans og pressað mesta blóðið af líkhamanum; það var því ecki furða, þó hans magnþrota munn og túngu lángaði eptir svölun. En lángtum sterkari eptirlaungun hafði þó sála hans eptir æðri endurnæríngu, hann þyrsti eptir sælunni í síns Föðurs skauti, hann lángaði eptir fullkomnun syndaranna frelsis, fyrir hverja hann hafði nú útstaðið ósegjanlegar píslir. Hér finnum vér afmálun ásigkomulags þess, sem vér í dauðanum megum búast við. Þó að vér deyum ecki á krossinum, né plnumst svo sem Jesús til örmegnis, þá mun oss þó, að

vonum, eptir svolun þyrsta, þegar oss fiúst innvortis siúkdómur, sem brennandi eldur sæki ad hjartanu, og blódid tekur ad storkna í ædunum, en kalda svita ad støckva út af líkhamanum, æ! hversu sár þorsti mun oss þá ecki sækja og laungun eptir svølun nockurri, og lofadur veri Gud! vér munum þá, þaññig staddir, þó betur farnir enn vor Jesús var nú. Vinir vorir og kunníngjar, jafnvel vorir óvinir, munu þá sýna oss þá medaumkun, ad rétta oss eiñ þorsta-dryck. Ad minnsta kosti munum vér sá einn vatns dryck til svølunar, og þad án þess, ad mæta hádyrdum, eins og Jesús, í vorri neyd. Æ! þegar ad því kémur, ad þessi sídasti þorsti pínir oss, lát þá, o Jesú! endurminningu þíns þorsta á krossinum svala sálu vorri! svo opt, sem vér njótum nockurrar hugsvølunar og endurnæríngar á medan vér lifum í heiminum, þá láttú oss þad aldrei úr miñi lída, ad vér egum þad þér ad þacka; þú munt eiñig svala oss í daudanum, en vér gjørum rád fyrir, ad annar enn sterkari heldur enn líkhamlegur þorsti muni sækja oss í daudanum. Þó ad vér í heilbrygdu døgunum høfum fram-anad í gjálífi, hyrdulausir um velferd sálar vorrar, þá munu

þó efalaust vid daudans adkomu alvarlegri þánkar vakna í sálu vorri. Þegar þannig er varid högum vorum, ad engin jardnesk svölun fær oss framar endurnært og vér í daudanum þeckjum hversu hjegómleg og fánýt öll jardnesk ánægja er; þegar vér reynum hversu gjörvallur heimurinn med öllum sínum gædum er ónógur til svölunar og hressíngar sálu vorri, lát þú þá, vor Frelsari! sálu vora sárþyrsta eptir nádarinnar og eilífdarinnar endurnæringu, svölun sinna! láttú þá ecki óbænheyrt vort hjartans andvarp! svaladu þá vorri örmæddu sálu med fullvissu um þá sáluhjálp, sem þú hefir henni geymda í himninum; já, þángad skal öndu vora lánga, og hún í þeirri eptirlaungun leita sér hugfróa, þegar heimsins rosemi er hvorfin. Þángad skulu vor trúar augu mæna, þegar hid jardneska allt hverfur oss; þá óskum vér oss ad vera þar, hvar vér um alla eilífd fáum ad skoda Guds andlit. Máské, þegar vér erum dauda adkomnir, ad áhyggja fyrir eptirlifandi ástvinum, ektamaka og börnum, gjöri oss hugsjúka, æ! vyrdstú einnig ad létta af oss þessum hættulega qvída, med því ad styrkja

hjá oss þá' von og trú til þín, ad þú viljir taka undir þína vernd alla þá, sem vér elskum, og innleida þá á sídan í þann sama sæluſtad, sem vér gaungum inn í á undan! o! hvilíka endurnæringu mun ecki þessi huggan géfa voru ormagna deyanda hjarta! en svo lengi, sem vér ennþá lifum í heiminum, þá láttu þann þorsta, sem píndi þig á krossinum, sífellt vera oss í minni! láttu oss til hans hugsa, þegar lyst til óleyfilegrar endurnæríngar, og þinna gáfna misbrúkunar locka vill vort hjarta! láttu oss til hans hugsa, þegar leyfileg nautn Guds gáfna gledur oss í lífinu! láttu oss til hans hugsa, þegar þjáníngann hiti og ángur yfir vorum syndum ofþjakar oss! Loksins, þegar vor sídarsti þorsti adkémur, og vér engri svölun fáum lengur á móti tekid, láttu oss þá til þín þenkja, og endurnærast af þinni nád, vegna þess þorsta, sem þú, fyrir vora skuld, leidst á krossinum!

40. Föstu-Hugvekja.

Fullkomnan Jesú písla, Jóh. 19.

Nú var loksins komid þad augnablik, þá Jesús sann, eptir bitrustu ángistir

og píslir eilífa endurnæríngu. Hans grimmu óvinir hofdu alltaf neitad honum um minnstu endurnæríngu, en þeirri huggun gátu þeir þó ecki svipt hañ, sem hann naut nú, af því ad hafa fullkomnad sitt medalgaungu embætti á jordunni. Í þeim bitru ángistar- og qvala-tímum, sem hann híngad til útstadid hafdi, var honum þad ecki litill hugar-styrkur, ad líta fram yfir píslir sínar og fyrisjá fullkomnun þess verks, sem hann hafdi sér uppátekid, og sæla endalykt qvala sinna. Sá þánki, ad hañ til þess væri i heiminn kominn, ad endurleysa aumstadda syndara, hvarf honum aldrei úr huga, og þessi þánki gjordi hann viljugann til ad þola daudans grimmustu qvalir. Viss um sigur yfir daudanum, kunni hann nú sigri hrósandi adfram kominn ad hrópa: þad er fullkomnad! fullendad var gjorvallt augnamid sendíngar hans i heiminn. Á medan hann dvaldi hér á jordunni, hafdi hann og gjort síns Fodurs vilja trúlega, án þess ad forsoma minnstu skyldu, er efla mætti luckn mannanna. Hann var sendur til ad prédika Evangelíum þeim aumu og fátæku, ad opinbera Guds rád um mannañá sáluhjálp, og vísa þeim frid-

arins og lífsins veg; hvílíkt kapp lagdi hañ ecki á allt þetta fram í daudañ! Þad var kjærasta ydja hans alla æfi, ad leida meñ til yfirbotar og betrunar, ad leita þeirra fortøpudu, ad frelsa þá aumu og afreka gjørvøllum heiminum nád. Í þessu starfi hafdi hañ eydt kroptum sínum, án þess ad láta nockra mædu, jafnvel ecki krossins qvalir letja sig, nú hafdi hañ þetta starf fullendad, svo ad allt var nú framqvæmt, sem hañ gjøra átti, því gat hañ sagt: „Þad er fullkomnad!“ Fullkomnad var þad mikla offur, sem hann frambera skyldi til fridþægíngar mannlegu kyni, og hvar ad allar fyrirmindanir og spádómar lotid høfdu; allt hafdi hañ þad uppá sig tekid, sem á nockurn hátt tilheyra mátti hans forþénandi hlýdni, ecki hafdi hañ sig undanþegid ad lída allt syndarañá straff, sér hafdi hañ tilreiknad alla þeirra skuld. Fyrr vildi hann ecki hnegja sitt høfud, enn hann deyandi kyñi med þeirri fullvissu, ad hann forlíkad hefdi fyrir allt mañkyn, og fullnægt Fødursins réttlæti. Því gat hañ sagt á sínu sídasta lífsstunda augnabliki: „Þad er fullkomnad!“ Fullkomnud var øll sú pína, er hañ lída hlaut til vorra synda

forlíkunar, og sem hañ svo margfaldlega og med svo miklum vílum leid, bædi á líkhama og sálu. Lengra skyldi nú ecki gánga hans lífs armæda, né hans óvina grimmleiki, því kuñi hañ einig í þessu tilliti ad hrópa: þad er fullkomnad! þañig mátti vor Jesús ad ordi qveda á síñi sídustu lífsstundu; en ef vér værum nú vorum dauda eins nálægir, mundum vér þá sagt géta med sama trúar-trausti: þad er fullkomnad? mundum vér med sömu rósemi fá litid til baka til vorra umlidnu daga á vorri dauda stundu? þú hefir og, vor fadir! sett oss fyrir eitt dags-verk ad viña, til þess áttum vér ad brúka krapta vora og allañ vorn lífs aldur. Þegar þú leiddir oss iñ í heimiñ, var þad þiñ tilgángur, ad vér skyldum hegda oss samsvarandi voru himnesku og jardnesku kalli. En med blygdun og ángri megum vér líta til þeirra lidnu dagaña, og játa: æ! hversu lítid er gjört af því, sem vér gjöra áttum. Hvílíku kappi megum vér þá ecki verja til ad bæta þad, sem forsómad er, ef vér óskum oss þeirrar gledi í daudañum, er Jesús naut, og máské vér sém um bonum nú jafn nálægir og Jesús var, þegar hañ hrópadi: þad er fullkomnad! æ! vér viljum flýta oss, og brúka hvert

augnablikid, sem oss eñ þá unt verdur til ad fullnægja skyldu vorri. Hingad til høfum vér umhyggjulausir verid fyrir sálu vorri, nú skal sú vera vor ákafasta áhyggja, ad aka oñ fyrir heñar frelsi, hingad til høfum vér ødrum hneixli gésid mz voru framferdi; nú viljum vér leitast vid ad vera ødrum til uppbyggingar med voru liferni; o! Drottiñ! þú sier vora goda ásetning, géf oss krapta til ad framqvæma hañ; af øllu hjarta oskum vér oss ad mega verda svo ánægdir og hughraustir í daudanum, sem þú varst; en til þess vér gétum ordid þad, þá vyrdstu ad hjálpa oss til ad fullenda vort áqvardada verk; hjálpad oss til ad bera umhyggju fyrir sáluhjálpar vorrar mikilvægu naudsynjum; ecki mun brixlyrdi vanta, sem samvitskan bó megi gjøra oss, þegar endiriñ kémur; þó ad vér aldrei høfum svo trúir verid, munum vér þó eckt ad sídur, mega medkéña, ad eñ þá séu yfrid margar ávyrdingar og margur ófullkomlegleikiñ hjá oss eptir, fyrir hver vér bidja hljótum oss vægdar hjá Gudi; þá mun oss reynast sú huggunin dýrmætust, sem géfur oss þad einúngis uppá ad stóla, ad Jesús hafi allt í vorn stad fullkomnad, og ad hans forþénusta muni hylja allañ vors lífs o-

fullkomlegleika. Fullvissa sú, ad vor fridþæging er af Jesú fullkomnud, mun þá vardveita oss frá ørvæ̅lnun; og þó vér í daudanum verdum þá varir nockurs ófullkomlegleika og ýmislegs, sem oss var áfátt, þá skal þad ecki gjøra oss huglausa. Vér væntum oss af vors Jesú nád þeirrar sæluſtu endalyktar; vér hofum þá trú til hans, ad allt hvad til vorrar sáluhjálpar kañ ad útheimtast, muni í krapti hans fridþægíngar vid oss fullkomnast. Þad er fullkomnad! þetta skal vera qvedja sú, sem vér viljum enda med vora daga. Allt þad, sem er ørdugt og biturt í lífinu, mun eitt siñ enda taka. Sérhver mæda, sérhvert ørdugt strid á móti yidlodandi syndum, sérhver undirþrycking af óréttí og vondsku, sérhverr biturleiki, sem þetta reynslu stand útvortis og iñvortis var blandad med, er þá eilíflega á enda, og allt þetta egum vér þá þér ad þacka, vor sáluhjálpar Fullkomnari!

41. Føstu-Hugvekja.

Jesú tilreidsla undir daudann, Lúk. 22.

Híngad til hafdi Jesús ecki nema einstøkum siñum ꝛeñt þaunkunum til

sinna písla, alla áhyggjuna hafdi hann borid fyrir ødrum, en nú lyptir hann gjørvøllu hjarta sínu upp til hans, sem hann var kominn frá, og til hvers hann nú aptur fara vildi. Hvérsu lærdómsríkt er ecki þessi Jesú adferd fyrir oss. Einn tími er oss sá fyrir høndum, þegar vér burtslitast munum frá sameiníngu allra daudlegra eiñig vorra ástfolgnustu vina, þegar heimur þessi, med øllu því í honum er, tapa mun í augum vorum øllu því, er oss finnst nú girnilegt, á þessu skilnadar augnabliki viljum vér gæta, svo framt vér fáum vidkomid, mannkjærleiks og vinskapar skyldu, vér viljum sorga fyrir velgengni þeirra, sem oss eru áhángandi, og leitast vid ad stytta þeirra harma, én øllu framar viljum vér snúa hjørtum vorum til Guds. Fyrir þann kristinn, sem ferdbúinn er inn í þad betra líf, er allt hvad heimur þessi hefir inni ad halda næsta litilfjørlegt, til ad fridstilla og styrkja í daudanum hans hjarta, ecki nema Gud og eilífdin er þad, sem í daudanum géfid gétur hjartanu sannann hugfróa; med þvílíku sinnislagi géck Jesús med hugdyrfd og rósemi á móti sínum dauda.

Hann vissi ad sinn daudi vera mundi endir allrar sinnar mædu og vegur inn í þá eilífu rósemi; viss var hann um þá vegsemd, sem hann fá mundi hjá sínum fødur, ad útstødnum píslunum. Gladir munum vér einnig sjá daudann adkoma, ef vér gétum verid eins gédi farnir; sá sem þannig er sinnadur, qvedur vid hans adkomu med Skáldinu: kom þú sæll þegar þú vilt! eptirtektaverd má oss vera umhyggja sú, sem Jesús bar fyrir sálu sinni, hann afhendti sinn anda í Fedursins hendur, þegar hann var ad andláti kominn. Hvad mætti af oss krefja alvarlegri umhyggju, en þessi vor ódaudlega sála? en þad er ecki fyrst þegar daudinn er fyrir dyrunum ad byrja skal þessa umhyggju; í gjørvøllu voru lífi, egum vér ad hugsa fyrir henni; þessi umhyggja fyrir sálu vorri, fær allvel stadist med hverskyns sýslunum og erfidi, sem vér hafa hljótum fyrir høndum daglega í lífinu; fyrir hverri annari umhyggju má þó alljafnt umsorgun fyrir sálunni hafa fyrirúmid hjá oss; mumælí þau, sem menn svo tídum heyra: eg hefi nú svo lítinn tíma til umhugsunarsálu minni, sídan vil eg rífa mig lausan frá heimsins umsvifum,

sóms engañveginn kristnum. Lucka er þad, þegar eín manneskja fundid gétur milli-tíd á milli heimsins hávada og daudans þagnar í sinum aldurdómi, ellegar á sóttar sænginni, til ad losa sig frá heiminum, ad hann brúkad géti þá tídina einúngis til umsorgunar sálu sinni, og til undirbúnings eilifdinni; en hvad fáir eru þeir, sem verka kunna sína sáluhjálp, ef þeir vilja undandraga verk þetta, þángad til daudans tími kémur. Sé sál vor nockurs verd í augum vorum, þá ætti umsorgunin fyrir henni ad vera vor sérlegasta ydja, er undangánga skyldi hverri annari. Upplyptú þó, sál mín! eitt sinn þaunkum þínum frá þessu jardarinnar dupti, og vogadú eitt sinn ad fljúga í þaunkunum upp til himinsins, hvar þinn eilífi bústadur vera skal; lærdú í dag ad óska þér þess, ad ásetja þér þad og útrétta, sem þér sómir; lærdú ad þenkja, ad þin mikilleiki er þar í fólginn, ad þú sért stór í himnaríki, stór í trú og audmýkt; þinn ríkdómur sé sá, ad þú sért í Gudi rík, og hafir safnad þér audlegdar í himninum; þín lucka þad, ad þú sért sæl fyrir Jesúm og í náð hjá honum, og megir hugga þig vid hans velþocknun. Keppstú eptir þessu! brúkadú

hér til alla eptirlaungun þína og kappsmuni. Vaknaðú upp, mín sál! og sjáðú þig um kríng, láttu þenna heim, sem blindar þig, ecki draga þig á tálar, láttu þér í hug koma þinn ódauðlegleika! sjá þinn Gud! hversu hann með viðqvæmri miskun hefir til þín þenkt, hversu hann frá eilífd hefir elskað þig, og álýktað að gjøra þig hólpna, sjáðú þinn Jesúm! hversu hann hefir erfidað, og barist fyrir þig! og vildir þú þá ecki sjálf gæta þinnar farsældar! vildir þú þá viljandi varpa þér í gløtunina! vildir þú gjora að engu þíns himneska Føðurs elskuríka tilgáng og ávøxtinn af þíns Frelsara dauda! nei! af þér, deyjandi Jesú! viljum vér læra þá skyldu ollu framar að efla vorrar sálar velferd; vér viljum birja þetta nauðsynja verk, ecki þá fyrst, þegar daudans otti, og grafarinnar ógnan yfirfellur oss, ecki þá fyrst, þegar heimurinn með sínum lystisemdum er ordinn oss viðbjódslegur. Nú þegar, á meðan vér enn þá notið getum lífsins og jardarinnar ánægju, viljum vér befala Gudi vorn anda, og þá munum vér lokſins sá að deyja svo rólegir og sælir, sem vor Jesús!

42. Föstu-Hugvekja.

Teiknin vid Jesú Dauda, Matth. 27.

Uppá allañ hátt sinum vér þad samqvæmt vísdómi Guds, ad hañ vegsamadi síns Sonar dauda med þvílikum teiknum, sem saññæra mætti gjörvallañ heiminn um þad, ad sá, sem Gydíngar hefdu hér aflífad, væri enginn sakamadur, heldur Guds Sonur, í hverjum hann hafdi sína velþóknun. Þessir atburdir og teikn hefdu og þegar svo mikla verkun á þeim, sem nærstaddir vóru, ad þeir urdu ad fullu saññærdir um Jesú sakleysi og heilagleika; en látum oss nú skoda atburdi þessa: Fortjaldid í Musterinu, sem adskildi þad heilaga frá því allrahelgasta, rifnadi nidur í gégn. Þetta fortjald var til þess, ad varna inngángs iñí þad allrahelgasta. Nú vildi Gud auglýsa sína náð, fyrir Endurlausnarañ, öllu folki; ad fortjaldid rifnadi í sundur vid Jesú dauda, var þar ad auki merki þess, ad sú gjörvalla levítiska Gudsþjónusta væri nú ad öllu leiti uppþafin, en nýætti ad taka sína byrjun. Hédan af áttu ecki Prestarnir lengur ad framkoma einir, med bæn og þjónkun fyrir Gud, þá

fólkid, sem ecki mátti nærri koma, skyldi bidjast fyrir áleŭgdar, heldur átti nú Gud ad dýrkast af einum og sérhvérjum Guds tilbidjara í anda og sannleika án alls ótta, og hans helgidómur øllum opinn standa. Med hvílíkri gledi megum vér ecki mótkaka þessari Guds stiórnunar umbreytíngu í sinni kirkju. Nú hofum vér, fyrir trúna á Krist, friann adgáng til nádarstólsins; vér hofum opinn inngáng í þad allrahelgasta vegna Jesú dauda. Ecki þurfum vér ad óttast fyrir því, burtskúfadir ad verda frá hans augliti, þá vér med hreinskilnu hiarta í trúnni, nálægjum oss hans tróni, því þegar vér ástundum ad þjóna Drottni í helgun og réttlæti alla vora lífdaga, þá megum vér hafa þá sælu von á sídan, ad taka hlutdeild í hans dýrd. Sérhvert fortjald, sem oss hefir hér í lifi varnad náqvæmrar sameiníngar vid Gud, mun í daudanum sundur-rifast, og þá munum vér forkláradir, Englunum samlíkir ordnir, eilíflega þjóna Gudi og ásamt þeim vegsama hans nafn. Vid Jesú andlát skalf jordin; med þessum jardskjálfta sýndi Gud, hvílíkur sá madur var, sem dó hér á krossinum, og hvad hans mordíngjar hefdu verdskuldad, ef hann

hefdi høndlad vid þá eptir sinu réttlæti. Til þess hefdu þeir unnid, ad jördin svelgdi þá, því þeir höfdu aflífad hinn heilaga og réttláta lífsins Hertoga. En ad jardskjálfti þessi, vard þeim ecki ad skada, þad áttu þeir ad þacka hins krossfesta Jesú fyrribon, hann hafdi bedid nádar- og umvendunar-tídar mordíngjum sínum. O! hvad opt höfum vér ecki med vorum misgjördum til þess unnid, ad vera af jördunni afmádir. En þíns dauda höfum vér adnotid, Frelsari vor! ad þad ecki er skéd, þín gædska hefir þyrmt oss, og haft umburdarlyndi med oss óhlýdnum sképnum þínum, og géfid oss betrunar tíd; æ! ad vér géfa vildum gætur ad þinni roddu, sem stundum med straffi, stundum med velgjorníngum leitast vid ad vekja oss, fyrr enn þad augnablikid kom, þegar þar framar einkis frelsis er von. Vid jardskjálfta þennann klofnudu bjørgin, og grafirnar, sem í steini voru úthøggnar, opnudu sig; margir framlidinna heilagra líkhamir risu upp, eptir Jesú upprisu, gengu út af grøfunum, og létu sig sjá í Jerúsalem. Þessa atburdi lét Gud ské af vísdómsfullum tilgángi: ad fortjaldid rifnadi, en einkum ad jördin, skalf, og ad

Bjørgin klofnudu í því Jesús deyði, þess máttu allir varir verda, Gydingar høfdu þad nú fyrir augunum, er vekja mátti athygli þeirra og hræra þá til ad reña þaunkunum til ens krossfesta Jesú Peir kristnu, er sáu svo marga heilaga, og máské á medal þeirra kuñingja sína endurlífgada, styrktust þar vid í trúñi um Jesú upprisu; því svo margra heilagra upprisa á þeim tíma, kuñi ad álítast eins og figúrteikn Jesú almættis, hvar vid hans upprisa vegsamadist; enn þaradauki vóru teikn þessi ljós vottur, ad Jesús hefdi náð fullkomnum sigri yfir daudanum. Af þessum atburdum máttu þeir kristnu géta nærri, hversu voldugur þeirra Frelsari væri, og hversu audveldt ad sigra sína og þeirra óvini. Þessi teikn vóru lifandi afmálan þess, sem ské mun í hiñi almeñilegu upprisu á efsta degi, vid alla þá, er sofa í jardarinñar skauti; þá mun Jesús nidurfara af himni med miklum krapti og dýrd, umkríngdur almættinu og ískrýddur fegurd þvilíkri, sem engiñ fær í gégn sjed. Med sterkum jardskjálfta mun hañ gjørvallañ heimiñ hrista, kljúfa bjørgin og opna grafir allra Adams nidja. Ecki ad

eins grafirnar í Jerúsalem, heldur einig allra Stada grafir munu þá í skyndingu opnast, og þeirra líkhamir, sem sváfu í þeim, vekjast af sínum lánga svefni. Þá munum vér, eptir upprisuna, inngánga í þá nýu Jerúsalem í Guds Stad, sem kémur frá himnum, og samansafnast med þeim, sem ásamt oss sofid höfdu í jordunni, þá munum vér þeckja hverjir adra, og mæta hverr ödrum, sem vinir; þá munum vér fá ad sjá og þeckja gjörr Guds miklu og vegsamlegu gjörnínga, sem hér í heimi vóru oss ofháir ad útgrunda; þar munum vér sjá vorn Jesúm eins og hann er, ecki eins og hann var í sinni nidurlægíngu hér á jordunni, heldur í sinni forklárudu mind, sem allsherjar Gud. Hvílik rósemi, huggan og von má því ecki vera hjarta voru hér í heiminum, ad hugsa til upprisunnar! þér þöckum vér þad, vors lífs Hertogi! ad þú sviptir daudann sinni makt og gröfina sínu herfángi; þér þöckum vér þá sælu von, sem glödur sífelldt vort hjarta, ad egum í vændum fagnadar-sæla sameiníngu med þér og öllum vorum brædrum í himninum.

43. Föstu-Hugvekja.

Verkanir þessara teikna á þeim nálægu, Matth. 27.

Hverr skyldi hafa sjed gétad, án þess ad vikna vid hvílíka atburdi, sem skédu vid Jesú andlát; ef vér hefdum til stadar verid vid þessa saklausa Jesú dauda, og horft uppá þau teikn, sem skédu vid hans andlát, mundi oss hafa brugdid vid. Hvad hefdi þá mátt aptra oss frá ad játa oss opinberlega þessa Jesú Lærisveina og leida adra til ad verda þad? en þeckjum vér oss rétt? margsháttar fólk heyrum vér stadid hafa vid Jesú kross: nockrir stódu þar med grimdar huga, en fleiri máské fyrir forvitnis sakir; færri voru hinir, sem af elsku til hans og af medlídun med honum bidu þar hans andláts, og varla nockurr einn, sem gjørdi sér rétta þánka um dauda hans. Í hverjum hópnum mundum vér hafa stadar numid? víst ecki á medal Jesú grimdarfullu qvalara, né hinna Skriftlærdu og Øldúnga-lýdsins, sem seddu nú hefndargirni sína hjá hans krossi; en hvert vér hefdum ecki leitad hins hópsins, sem var vid hans líflát af forvitni; hvert vér vid hans kross fund-

id hefdum meir enn einbera medlídun í hjarta voru, frá hverri madur jafnvel eckí fær haldid sér vid aftøku hinna stærstu íllgjørda manna, þad er spursmálid, sem vér tráudlega munum géta leyst úr. Vér þurfum einúngis ad grenslast eptir, hvada sinnis hræríngar vakna í sálu vorri þá vér í einrúmi hugleidum Jesú pínu og dauda, þá sáum vér þar af gétid oss til þeirrar tilfinníngar, sem vér mundum hast hafa, hefdum vér í egin persónu nálægir verid hans lífláti. Hefir Jesú pína øbluga og ávaxtarsama verkun í hjarta voru í hvert sinn, vér hugsum um hana? vidurkénnum vér verd hans kjærleika, og mikilvægi alls þess, er hann hefir fyrir oss gjørt og lidid? þenkjum vér med ángri og vidbjód til synda vorra, sem ollad hafa Lausnara vórum svo mikillar mædu? metum vér þad frelsi, sem hann hefir oss afrekad þess, er þad verdskuldar? viljum vér viljugir af kjærleika til Jesúm, og af þacklæti fyrir hans pínu, þola þær þjáníngar, er hann vildi oss á herdar leggja? er þad vor kjærasta yndi og yndi ad hugsa um píslir hans? metum vér ávøxtinn hans pínu meir enn alls heims audæfi og alla jardnesk̃a muni? med einlægri hreinskilni viljum vér prófa

hjarta vort. Ecki erum vér ad ollu leiti svo tilfinninggarlausir, ad vér eckert kommumst vid, þá vér hugleidum Jesú pínu, þá vér lesum hans píslar-sögu, edur heyrum um hana talad. Svó mørg tár, sem oss renna af augunum, svo margar andvarpanir, sem uppstiga af voru brjósti, sannfæra oss um þad, ad enn þá sé ecki sál vorri horfin øll rádvendnis tilfinníng. En vér høfum híngad til merkt, ad þessi tár audveldlega afþurkast, ad þessar andvarpanir snarlega hverfa, svo fljótt, sem vér gaungum út úr Guds húsi, edur úr einrúmi útí heimsins soll og umgáng. Vér vidurkénnum Jesú kjærleika, hversu mikils hann er verdur, og vér sjáum, hversu mikid hañ gjørt hefir fyrir vora skuld, ad hann fengi oss frelsada frá vorum eymdum; en hvad lítid høfum vér fyrir hann gjørt? vér vitum, ad syndir vorar hafa ollad honum erfidis og vorar misgjørdir mædu, og þó høfum vér svo lítinn vidbjód á þeim haft; sú drottnandi tilhnegíng til forgengilegra lystisemda gjørir oss þá hrigd ógédfelda, sem Jesú pínu verdug umþenkíng vekja skal í því hjarta, sem vill elska hañ. Vor umsvif og margføldu sýslanir olla því, ad þær hugleidíngar Jesú písla, um stærd

þeirra og fjølda, er hvad helzt ættu ad hræra ofs, gjøra enga, edur ecki nema mjøg litla verkun á hjarta voru. O vor Gud! þú sem ert vor Fadir í Kristi Jesú! líttú til vor aumra maña, sem hugleida viljum þíns Sonar pínu! hrærdu vor hjørtu svo opt, sem vér íhugum þañ sañleika, sem iñiheldur alla vora huggun! O þú nádarríki Jesú! snú þú øllum vorum þaunkum, tilhnegíngum og eptirlaungunum til þín og þíns kross ávaxtar! vert þad vor vísdómur, vor ánægja, vor huggan, ad vera þess fulltrúa, ad þú sért fyrir oss dáiñ!

44. Føstu-Hugvekja.

Vísdómsfull rádstafan Guds vid Jesú Greftrun, Matth. 27.

Jesú gjørvallt líf hér á jørduñi, má med réttu heita vidvarandi mædu- og mótlætínga-stríd; jafnskjótt og hañ kom í heimiñ, byrjudust þjáníngar hans og jukust smámsaman því meir, sem honum jókst aldur, uns þær nádu loksins sínum fulla mælir í Gethsemane Aldingardi og á fjallinu Golgatha, enda skyldu þær þá og, eptir Guds alvísa rádi, enda

taka, þegar hañ hafdi lifandi, lídandi og deyjandi allt þad fullkomnad, er hañ, svo sem Kénnari, Fyrirmyndan og Frelsari mannkynsins útrétta átti í heiminum, því hrópadi hañ sjálfur af krossinum: þad er fullkomnad! rétt ádur eñ hann afhendti sinn anda í fødursins hønd, og hneigdi sitt andvana høfud; grøfin, sem hañ var nú lagdur í, átti, eptir Guds alvísa rádi, ad verda hønum til vegs og vyrdíngar. Eptir Jesú óvina vondskufulla tilgángi, átti þessi, í lífinu, svo offokti og til dauda qvaldi mannvinur, einnig hádúngum ad mæta í grøfinni. Hiá Rómverjum var sú sidvenja, ad líkhamir hinna krossfestu skyldu á krossinum hánga, þar til þeir uppetnir væru af fuglum og villidýrum, en þessi Heldíngjaña grimdarfulli sidur, var Gydíngum bannadur í Løgmálinu, sem baud: ad líkhamir þeirra upphengdu, skyldu iñan sólarlags nidurtakast og jardast. Eptir þessum løgum hlaut því Jesú andvana líkhami, ásamt spillvirkjaña, er med hønum vóru krossfestir, ad takast nidur af krossinum samdægurs og grafast, en smánarleg grøf, hefir hønum, eins og hinum krossfestu, efalaust af hans óvinum ætlud verid, því vanalega var þvílík-

um sakamønnum kastad í grifju eina, sem gjörd var þar þeir vóru krossfestir, og hvei nigsinnudu þeir sáu Jésú vinir, sem eñ þa bidu vid krossiñ, vogad hafa ad vænta þessum sinum andada ástvin heidurlegri greftrunar, eñ þeir fengu, sem med sama hádugleguni daud-daga vóru aflisi teknir? en forsjón Guds, sem svo audsjáanlega stjórnad hafdi, jafnvel sérhverju himu minnsta tilfelli lífs hans, féck audveldlega afstýrt þessari vanvyrdu frá hans andvana líkhama. Gydíngar høfdu ætlad honum sakamanna hádugleganñ greftrunar-stad, en Gud hafdi ályktad og látid einn sinn Spámann þad laungu ádur fyrirsegja, ad hann hvíla skyldi í virduglegri gröf eins ríkismañs; og hversu dýrdlega sjáum vér nú Guds forsjón framqvæma þetta sitt ráð? eiñ af sjálfra Gydíngañа ríku og mektugu Rádherrum, Jóseph af Arimathía, er þeckt hefir Jesú dýrmæta kenníngar og hans voldugu gjörnínga, og sied, þo hañ fengi ecki varnad þvi, hversu Jesús aldúngis saklaus var ránglega til dauda dæmdur; hañ vill nú sýna þañ heidur á hans andvana líkhama, sem hañ hefir ecki gétad sýnt honum sjálfum lifandi. Hann vogar ad láta sjálfann

Landsdómarañ, sem yfir Jesú hafdi uppe sagt hann rángláta dauda-dóm, sjá þessa þánka sína, med hví sjálfur ad gánga til Landsdómarans og beidast af honum, ad Jesú líkhami mætti adskiljast frá saka-manna líkhomunum og þeirra legstad, eñ afhendast sér til heidurlegrar greftrunar, og þegar hann hefir loford fengid fyrir því, ad sér skyldi hans líkhami afhendast, fer hann sjálfur og tekur vid honum og veitir þessum af sjñi þjód svo hatada, misþyrmda og fram í daudann forsmáda manñs líkhama í allra augsýn svo virduglegann umbúnad, sem vid mikilshattar menn var brúkadur, leggur hennann sídan, sem hverki eptir Gydínga né Rómverja løgum njóta mátti ærlegrar greftrunar, í sína egin í stein nýhøgna grøf, hvar hañ ætladi sjálfum sér og ættfólki sínu legstad. Þessi Jósephs ástúdlega umhyggja fyri líkhama Jesú sýnir, hversu vis hann verid hefir um Jesú sakleysi. Af því ad Landsdómariñ Pilatus leyfdi, ad Joseph fá mætti líkhama Jesú, er audsætt, ad hann var enn þá somu meiníngar um Jesú sakleysi, og hann hafdi margsinnis játad, ádur enn hann dæmdi hann til dauda, því añars hefdi hañ ekki

géfid leyfi til, ad líkhami hans andvana mætti añarar greftrunar njóta, eñ sakamöñum var, eptir logunum, áqvordud. Óvinir Jesú, sem heyrt hefdu hans fyrirsogn um upprisu sína, létust bera ótta fyri því, ad hans lærisveinar kynnu einhver brogd í frammi hafa til ad ná líkhamanum, og iñbyrla sídan fólkinu, ad hañ væri upprisiñ, en til ad taka, í því efni, oll tvímæli af, og hindra alla þretta vidburdi lærisveinanna, beidast þeir stríðsmanna vardhalds yfir grofinni. Stórum steini var velt ad grafar-munnanum, fyrir hvern þeir settu innsigli sín, og yfir grofinni, þannig geymdri, voktu sídan vopnadir stríds menn. Nú var svo viturlega fyrir því sjed, sem mogulegt var, ad nockur brogd yrdu hér vid í frami hofd; þjódin sá og vissi, ad Jesú líkhami var andvana í grofina lagdur, og ad yfir henni voktu rómverskir strídsmeñ, án hverra vitundar líkhami Jesú med engu móti gat á burt horfid; enda hlutu nú og þessir heidnu strídsmeñ, Jesú óvina áhángendur, sjálfir ad verda sjónar-vottar og fyrstu vitni ad Jesú upprisu, á móti sínum eginn vilja og hans óvina tilgángi, eins og oll sú umhyggja, sem þeir báru fyrir því, ad

vardveita svo varlega hans líkhama, vard sterkasti vottur hans upprísu, og allar mótsagnir gégn hönum ad engu gjørdar. Vér sjáum hér af, hversu Guds vísa ráð veit, ecki einúngis ad gjøra ad engu ráda-brugg hinna ógudlegu, heldur og, hversu vísdómslega hann stjórnar þeirra vondu fyrirtækjum, þvert á móti tilgángi þeirra og vilja, til framqvæmdar sínu ásetta rádi. Hvad óhultur máttú nú ecki vera, trúadi, rádvandi kristni! þó þú mætir ofsóknum og ágángi ógudlegra, þó gjørvallur heimurinn gjøri samtök á móti þér, og hafi ályktad þinn undirgáng, med þeim flóttugustu vélabrögdum, Gud þinn, sem þú trúir fyrir þér og þínu rádi, géfur gætur ad þér, ecki jafnvel fá þeir skérdt eitt hár á höfdi þínu án hans vilja, lengra enn hann leyfir þeim, komast þeir ecki, af þeim vélabrögdum, sem þeir samantvinnudu þér til falls, veit hann ad skapa þér uppreisn, og þvert á móti vilja sínum og vitund, hljóta þeir loksins, sem ætludu þér illt, ad verda verkfæri til lucku þinnar. Eilíflega vegsamad sé þitt vísa ráð og stjórnan, alvísi Gud! þú, sem gjørir ad heimsku svo tídum ráð hinna vísu, og verndar fyrir heimsins hreckja tálsnørum þá frómu og einfeldu,

styrktu oss í þeirri trú, að þegar vér treyst-um þér, elskum þig og óttumst, þurfum vér ecki að óttast meñina, að allt vort ráð og efni sé þañig undir þiñi dásam-legu stjórnun iñilukt, að oss eckert megi granda, þú munir leiða oss þañig eptir þínu alvísaráði, að vér loksins berum úr-býtum himinsins eilífu farsæld.

45. Föstu-Hugvekja.

Jesú Gröf, Lúk. 24.

Loksins naut þá Jesú sárpíndi og or-þreytti líkhami rólegrar hvíldar í gröf-iñi, eptir lángt og strángt stríð á jörðuñi. Líkfylgdin, sem tignaði hans jarðarför, vóru fáar konur, sem hörmuðu af heilum huga missir síns besta ástvinar og velgjör-ara. Látum oss nú fylgjast með þessum góðu konum og staðnæmast hjá þeim eitt augnablik við Jesú legstað. Ef að sér-hvers andvana gröf má vera oss athuga-verð, hversu miklu framar skyldi þá ecki vors Endurlausnara legstaður vekja oss til eptirþánka? hvað er náttúrlegra, eñ oss hvarfli sá þánki í hug, þegar vér sjáum eins framliðins gröf: eptir fáein ár eður máské daga, verður þiñ líkhami eiñig

niðurlagður í þvílíka gröf, þar mun þetta styrðnaða hold og þetta storknaða blóð, sem þú elur nú svo umhyggjusamlega og fóstrar, verða ormanna fæða, þar mun, þessi meistaralega líkhamans bygging lið fyrir lið og bein fyrir bein sundurleysast, loksins verður þar eckért framar meir sjáanlegt af þessum líkhama, beinin jafnvel for-rotnuð verða aptur að moldu og dupti, og samblandast jörðunni, þessi fyrir höndum verandi tjáanlegu kjör þess mannlega líkhama, sem reynslan sannar að enginn fær umflúið, vekur ecki litla hrylling fyrir þeirri dymmu gröf í voru hjarta. Þó að vér vitum það víst, að sérhvör manneskja fæðist í heim þennann með þeim skildaga einusinni að deyja, og að enginn fái sig frá dauðanum fríkeyptann, þá er þó elskan til lífsins svo djúpt inngrætt því mannlega hjarta, að náttúra vor ber sífellt nockurn ótta fyrir dauðanum, og stríðir á móti honum í lengstu lög; og þennann ótta auka ecki lítið umskiptiþau og afdrif, er vér fyrirsjáum að þessum kjæra líkhama vorum mæta ega í þeirri viðbjóðslegu gröf, þvíað til hins, að þessi for-rotnaði og fyrir vorum sjónum forþærði líkhami, skuli aptur endurlifna,

grillir alls ecki mañlega skynsemi, jafnvel margir hinir vísustu, sem af náttúruspekiñar rokſemdum gátu sér til, ad í þessum líkhama byggi skynsemdarfull sála, vóru efablandnir um þad, hvert hún mundi lifa eptir þad líkhaminn var daudur, og logdust sjálfir í grøf sína í þessari óvissu. En, lofadur veri Gud! sem fyrir sinn Son Jesúm, er í Josephs úthøggnu steinþró lagdur var lidinn, hefir lífid og ódaudlegleikann í ljós leidt. Hans dýrmæta lærdómi egum vér ad þacka þad, ad vér vitum nú ljósar, heldur en þeir vitrustu heimsspekíngar nockurntíma fengu sér í hug leidt, hvad um hagi vora lida mun eptir þad vér erum í grøfina nidurlagdir. Jesús hefir kēnt oss, ad í líkhama vórum búi sú sál, sem ódaudleg sé, og þó líkhaminn deyi, rotni og verdi ad dupti, muni sálarinnar líf þó aldrei þrjóta, ad þessu nálæga stutta lífi á jørdunni endudu, sé fyrir høndum endalaus eilífd, í hverri sálin taka skuli umbun athafna þeirra, sem hún í þessu lífi framid hafdi, hún skuli þar uppskéra eins og hún sádi hér, þad er: hreppa þar eilíft endurgjald dygda siña, en hegníngu lastaña. Líkhamiñ jafnvel, kēnir Frelsariñ oss, ad egi fyrir høndum, fyrir hans al-

mættis krapt, ad lifna aptur og standa upp af grøf sinni, og skuli sidan endurlifnadur og úr því óforgengilegur taka eilíflega hlutdeild í þeim kjørum, sem sálin hafdi hlotid. Þenna gledirika lærdóm stadfesti Jesús á sínum hérvistar døgum med guddómlegum kraptaverkum, þá hann med einu ordi læknadi bædi nálægur og fjærverandi þá hættuleguſtu sjúkdóma, sem sønnudu hans guddómlegu sendingu. Hann sýndi, med því ad kalla sjálfur þá framlidnu til lífsins aptur, jafnvel þann, sem tekinn var til ad rotna í grøfinni; med þessu sýndi hann, ad gudlegum krapti var þad ecki um megn, ad uppvekja á sínum ágvardada tíma, þá daudu af grøfunum. Loksins innsigladi hann þennan og allann sinn guddómlega lærdóm med sinni egin upprísu. Þessi vor Jesús, hvers andvana líkhami lagdur var nú í grøfina, tók á þridja degi aptur sitt líf, eins og hann fyrisagt hafdi, ádur enn hann var til fánga tekinn, og uppreis, sem voldugur daudans Sigrari, af grøf sinni. Nú má oss hverfa allur qvídi, fyrir øllu því, sem ádur mátti náttúrlega skélfa oss. Óvaranlegleiki og óvissa lífs þessa þarf nú ecki ad auka oss minnstu órósemi, hvenær sem líf

vort endast, vitum vér nú ad vidtekur betra líf, ef ad vér ástundum ad gjøra oss þess verduga á medan hér lifum; daudann, sem oss var svo óttalegur, álítum vér nú, sem inngáng til betra lífs og grøfina svo sem svefnhús, í hverju líkhami vor skal um stund hvíld taka eptir útstadid mædusamt dags erfidi, og þadan ad upprisu dags morgninum aptur uppvakna til stærri gledi og vegsemdar, enn vér ádur þeckt hofdum; hversu sem líkhami vor fortærist jórdunni, trúum vér ad almætti hans, sem af grøfinni uppvakti Jesú andvana líkhama, muni eckí um megn ad sameina verulega parta vors for-rotnada líkhama og gefa þeim líf. Í þessari trú gaungum vér óhræddir daudanum á móti, og undirtøkum vid hans adkomu trúar-øruggir med Postulanum Páli: Daudi! hvar er þinn broddur? Grøf! hvar er þinn sigur? Gudi séu þackir, sem oss hefir sigurinn gefid fyrir Drottinn vorn Jesúm Krist!